

การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

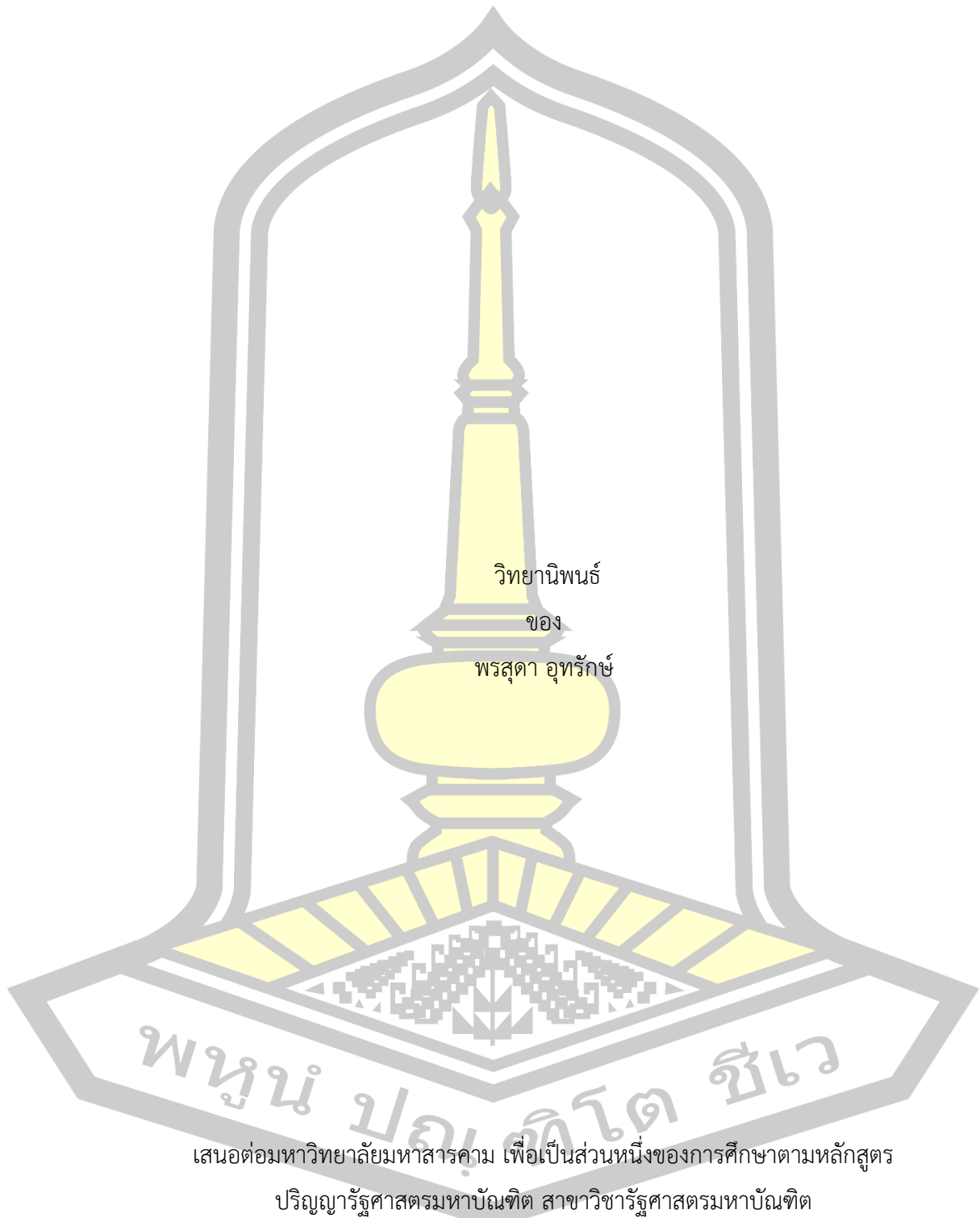
วิทยานิพนธ์
ของ
พรสุดา อุทร์ักษ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

มิถุนายน 2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

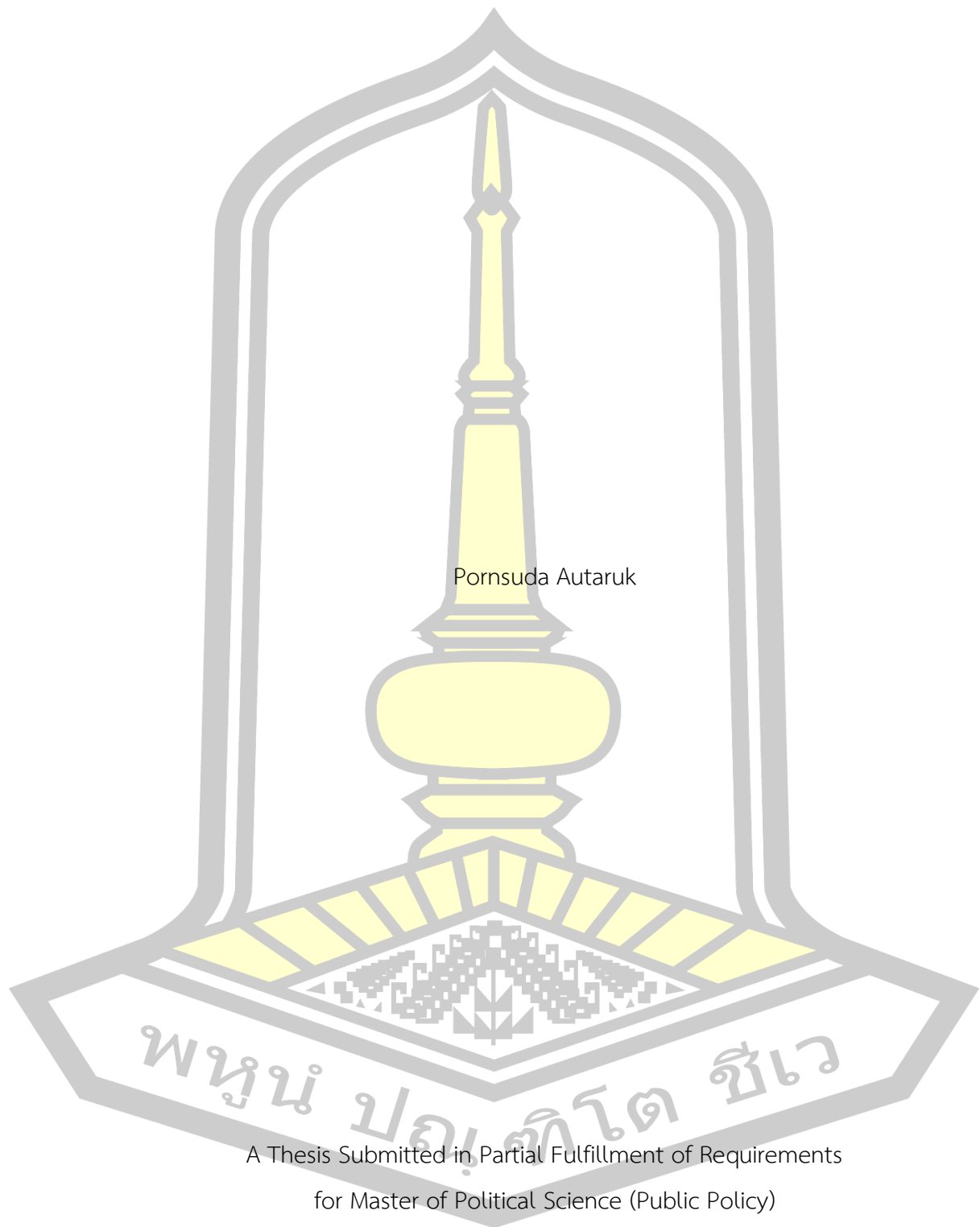
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

มิถุนายน 2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Performance Evaluation of the Village Headman in Nong Phok District Roi Et Province

Pornsuda Autaruk

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Political Science (Public Policy)

June 2024

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวพรสุดา อุทร์ักษ์
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. ประโยชน์ สังกสิน)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. จีรศักดิ์ โพกาวัน)

.....กรรมการ

(ดร. ชินวัตร เชื้อสระคู)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(รศ. ดร. ภักดี โพธิ์สิงห์)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(ผศ. เชิงชาญ จงสมชัย)

คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด		
ผู้วิจัย	พรสุดา อุทรักษ์		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จีรศักดิ์ โปกาวิน		
ปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2567

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขต อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิค การสัมภาษณ์ ซึ่งดำเนินการ เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จาก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 10 ท่าน ประกอบด้วย ประชาชนในพื้นที่อำเภอนองพอก จำนวน 5 ท่าน คณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 จำนวน 2 ท่าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจำนวน 3 ท่าน และผลการศึกษาปรากฏดังนี้

ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 จากทัศนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินดังนี้ 1. มองว่าการประเมินการปฏิบัติหน้าที่ยังไม่สมบูรณ์และไม่สามารถที่นำมาเป็นตัวชี้วัดการทำงานที่สามารถวัดได้ว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านทำงานได้เต็มศักยภาพ หากดูจากการประเมิน การทำผลงาน การจัดเตรียมเอกสารประกอบการประเมินยังมีความไม่ชัดเจน การพิจารณาประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านการประเมินของคณะกรรมการยังขาดความเข้มข้นของเกณฑ์การประเมินเนื่องจากให้คะแนนในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาสั่งการให้ปฏิบัติงานในพื้นที่และเป็นผู้มีส่วนได้เสีย 2. แบบรับฟังความคิดเห็นให้ชุดเครื่องหมายถูกในข้อใดทำไม่ทำหรือไม่รู้อื่น ๆ และกรรมการประเมินอธิบายเพิ่มในแต่ละข้อ เช่น ด้านความเป็นผู้นำ ผู้ใหญ่บ้านพาทำอะไรในหมู่บ้านเป็นภาษาถิ่นเนื่องจากในแบบรับฟังความคิดเห็นเป็นภาษาทางการ

ข้อเสนอแนะแนวทางการประเมินผลจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมิน
มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.)การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนว่ากรรมการควรที่จะให้ประชาชนได้แสดง
ความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านและชักถามในประเด็น ข้อเสนอแนะก่อนการเริ่ม
รับฟังความคิดเห็นผ่านแบบรับฟังความคิดเห็น2)ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นการรับฟังความคิดเห็น
ในแบบการรับฟังความคิดเห็น ว่าควรเพิ่มเติมข้อคำถามประเด็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใน
หมู่บ้านในการทำกิจกรรมพัฒนาอาชีพต่าง ๆ ของชาวบ้านโดยผู้ใหญ่บ้านไม่เพียงแต่ทำตามคำสั่งที่
ได้รับมอบหมายจากทางราชการเท่านั้น 3)อำเภอหนองพอกควรมีการจัดทำตัวอย่างรูปเล่มรายงานผล
การปฏิบัติหน้าที่ที่ครอบคลุม ข้อคำถามทั้ง 80 ข้อ

คำสำคัญ : กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน,การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่

TITLE	Performance Evaluation of the Village Headman in Nong Phok District Roi Et Province		
AUTHOR	Pornsuda Autaruk		
ADVISORS	Assistant Professor Jeerasak Pokawin , Ph.D.		
DEGREE	Master of Political Science	MAJOR	Public Policy
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2024

ABSTRACT

The purpose of this study was to study problems related to performance evaluation according to the regulations of the Ministry of Interior on criteria and methods for evaluating village head performance performance, 2016, and to study recommendations regarding evaluation. Performing duties in accordance with the regulations of the Ministry of Interior regarding the criteria and methods for evaluating the performance of village headmen, 2016, of kamnans and village headmen in Nong Phok District, Roi Et Province. The researcher chose the interview technique which was conducted. Data were collected from in-depth interviews with 10 people involved, consisting of 5 people in the Nong Phok District area, 2 village headmen's performance evaluation committee 2016, 2 kamnans and village headmen. 3 people and the results of the study appear as follows.

Problems with evaluation according to the regulations of the Ministry of Interior regarding criteria and methods for evaluating the performance of village headmen, 2016, from the perspective of those involved in the evaluation. As follows:

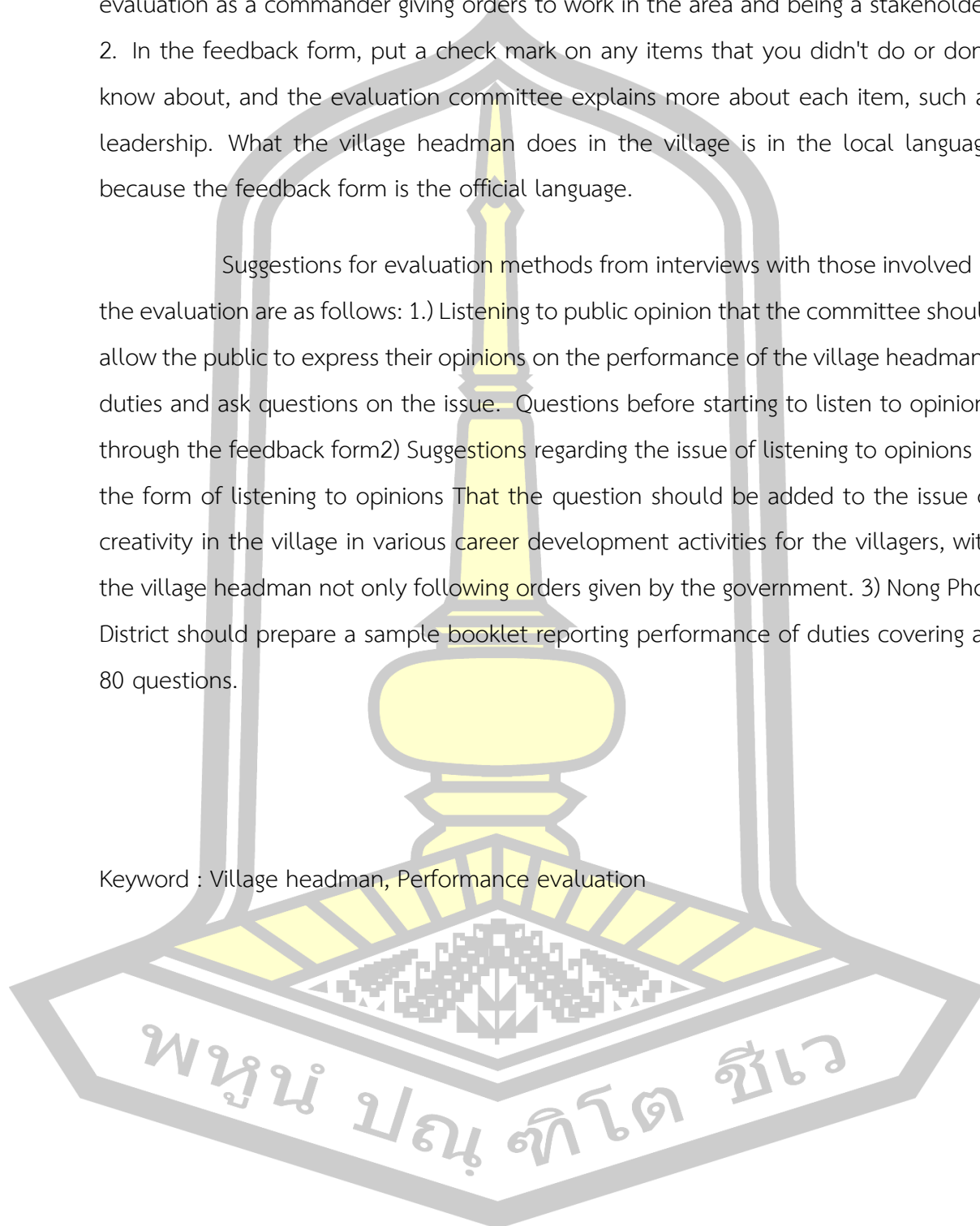
1. It is considered that the evaluation of the performance of duties is still incomplete and cannot be used as a performance indicator that can measure whether the village headman is working to his full potential. If looking at the evaluation, work performance, and preparation of documentation for the evaluation, there is still uncertainty. Considering the evaluation of the village headman's performance, the committee's

evaluation lacked the intensity of the evaluation criteria because he gave the evaluation as a commander giving orders to work in the area and being a stakeholder.

2. In the feedback form, put a check mark on any items that you didn't do or don't know about, and the evaluation committee explains more about each item, such as leadership. What the village headman does in the village is in the local language because the feedback form is the official language.

Suggestions for evaluation methods from interviews with those involved in the evaluation are as follows: 1.) Listening to public opinion that the committee should allow the public to express their opinions on the performance of the village headman's duties and ask questions on the issue. Questions before starting to listen to opinions through the feedback form 2) Suggestions regarding the issue of listening to opinions in the form of listening to opinions That the question should be added to the issue of creativity in the village in various career development activities for the villagers, with the village headman not only following orders given by the government. 3) Nong Phok District should prepare a sample booklet reporting performance of duties covering all 80 questions.

Keyword : Village headman, Performance evaluation

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จีรศักดิ์ โปกาวิน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ผู้ซึ่งคอยชี้แนะแนวทาง ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือในหลายประการ ตลอดจนสร้างกำลังใจที่ดีในการจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ประโยชน์ สังกิ้น ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมถึงรองศาสตราจารย์ ดร. ภัคดี โพธิ์สิงห์ และ ดร. ชินวัตร เชื้อสระคู กรรมการ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณนายอำเภอหนองพอก ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบงานปกครอง ตลอดจนกำนัน ผู้ใหญ่บ้านของอำเภอหนองพอก และ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอหนองพอก ที่ได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อให้ สัมภาษณ์ จนได้ข้อมูลที่ สำคัญยิ่งต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนและพร้อมให้ กำลังใจในการเรียนและการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบพระคุณกัลยาณมิตรร่วมรุ่นทุกท่านที่คอยให้ กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลที่ดีเสมอมา และช่วยให้คำปรึกษารวมทั้งแก้ไขปัญหาต่าง ๆ สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้ให้การสนับสนุนในด้านการศึกษาและเป็น แรงใจสำคัญ ผู้อยู่ เบื้องหลังทุกความสำเร็จในทุกช่วงชีวิต และหากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยต้องขอ อภัยเป็นอย่างสูง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์นี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐ และผู้ที่ สนใจทุกท่านต่อไป

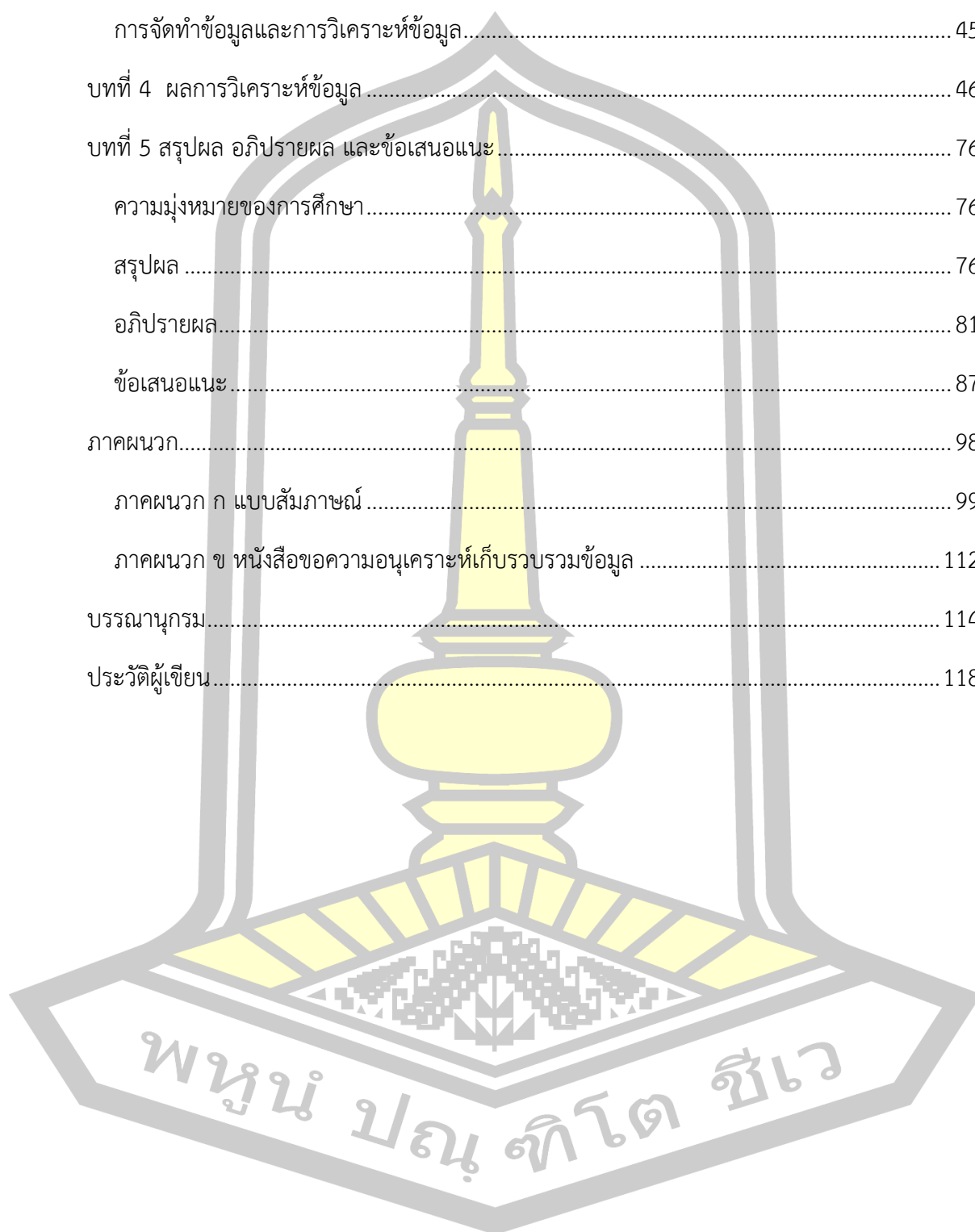
พรสุตา อุตรักษ์

พนุน ปณ จิตโต ชีเว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษา.....	3
ความสำคัญการศึกษา.....	3
ขอบเขตการศึกษา	4
กรอบแนวคิดที่ใช้ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดการประเมินผลการปฏิบัติงาน.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย	12
ข้อมูลด้านการปกครองอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	43
ผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	43
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44

การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	76
ความมุ่งหมายของการศึกษา.....	76
สรุปผล	76
อภิปรายผล.....	81
ข้อเสนอแนะ.....	87
ภาคผนวก.....	98
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	99
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	112
บรรณานุกรม.....	114
ประวัติผู้เขียน.....	118

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การปกครองท้องถิ่นได้เริ่มต้นมาจากสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ซึ่งทรงมีพระราชดำริให้มีการฟื้นฟูการปกครองระดับหมู่บ้านที่มีมาแต่เดิมขึ้นใหม่เพราะ ทรงเล็งเห็นว่าการปกครองในระดับนี้จำเป็นและสำคัญยิ่งในการบริหารราชการแผ่นดินเนื่องจากเป็น หน่วยการปกครองที่ใกล้ชิดกับราษฎรมากที่สุด โดยได้ทรงให้มีการทดลองจัดระเบียบการปกครอง ตำบล หมู่บ้านขึ้นที่อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อ ร.ศ.111 (พ.ศ.2435) โดยให้ ราษฎรเลือกผู้ใหญ่บ้านแทนการแต่งตั้งโดยเจ้าเมืองดังแต่ก่อน นับแต่นั้นมาจึงได้มีการจัดระเบียบการ ปกครองตำบลหมู่บ้านตามหัวเมืองต่าง ๆ โดยตราเป็นพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ.116 ต่อมาในรัชสมัยรัชกาลที่ 6 ได้มีการตราพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 ขึ้นบังคับใช้ แทน และได้มีการใช้สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครอง ท้องที่ พุทธศักราช 2457 (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2552 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2552

ตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความสำคัญยิ่งในการเป็นหัวหน้าการปกครองระดับตำบล หมู่บ้าน ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองขั้นพื้นฐานของประเทศ กระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ ดังนั้น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จึงเป็นผู้มีความผูกพันกับวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนมากที่สุด ปัจจุบัน ตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้าน ถูกลดความสำคัญลงเพราะมีการจัดระเบียบการปกครองประเทศที่ไ้ ความสำคัญกับการกระจายอำนาจสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญต่อผู้นำท้องถิ่น บางครั้ง เกิดความขัดแย้งในเรื่องของอำนาจในการปกครองท้องที่ระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่เป็นตัวแทนของ ราชการส่วนภูมิภาค และหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีความทับซ้อนกัน กรมการ ปกครองได้ให้ความสำคัญของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในฐานะที่เป็นเสมือนแขนขาของกระทรวงมหาดไทย จึงได้ปรับเปลี่ยนสถานภาพของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเพื่อที่จะสามารถดำรงอยู่ในปัจจุบัน และในอนาคต และเห็นว่าการบริหารการปกครองท้องที่ยังขาดประสิทธิภาพ และบทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ ใหญ่บ้าน ยังไม่สอดคล้องกับการบริหารราชการแผ่นดิน พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถื่น (ฉบับที่11) พ.ศ.2551 ได้มีการเปลี่ยนแปลงในประเด็นที่สำคัญ คือ

1. เปลี่ยนแปลงวิธีการเลือกกำนัน จากรายการผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลเป็นผู้เลือกจาก ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นให้ผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นคัดเลือกกันเอง

2. เปลี่ยนแปลงการดำรงตำแหน่งจากที่ให้ดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี เป็นดำรงตำแหน่งจนถึงอายุ 60 ปี และให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานทุก 5 ปี และ มาตรา 14 (11) ได้กำหนดเหตุที่ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่งว่า “ ไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งต้องทำอย่างน้อยทุก 5 ปีนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ”(กรรมการปกครอง 2556,หน้า 1)

พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และมีการแก้ไขเพิ่มเติมเมื่อ ปีพ.ศ. 2551 ในมาตรา 27 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นมาตราหลักที่ให้ความชัดเจนไม่ซ้ำซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ เช่น การอำนวยความสะดวก การรักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของราษฎรในหมู่บ้าน ในตำบล มีหน้าที่ในการสร้างความสมานฉันท์ ความสามัคคีของคนในหมู่บ้าน มีหน้าที่นำความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชนไปสู่ส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกในการที่ประชาชนไปรับบริการ ติดต่องานราชการ ขณะเดียวกันก็จะอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่ไปติดต่องานราชการในพื้นที่ รวมถึงกฎหมายให้ กำนันผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ในการดูแลราษฎรในหมู่บ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง จัดประชุมราษฎรในหมู่บ้านเดือนละ 1 ครั้ง มีหน้าที่ในการอบรมให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่พี่น้องประชาชน นอกจากนี้ยังต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับภารกิจจากส่วนราชการต่าง ๆ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจึงเปรียบเสมือนว่า เป็นผู้ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ของทุกกระทรวง ทบวง กรม ที่ประจำอยู่ในทุกตำบล ทุกหมู่บ้าน

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ประกาศราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2559 มีผลบังคับใช้ เมื่อพ้น 180 วัน นับแต่วันประกาศราชกิจจานุเบกษา โดยเริ่มมีผลบังคับใช้ ตั้งวันที่ 20 ธันวาคม 2559 ดังนั้นนายอำเภอจึงต้องจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านโดยจะต้องประเมินผลผู้ใหญ่บ้านทุก 4 ปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง และดำรงตำแหน่งส่วนการประเมินผลครั้งถัดไปให้ประเมินผลทุก 4 ปี นับแต่นั้นนายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผล กรณีผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้งและดำรงตำแหน่งครบ 4 ปีก่อนวันที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ใช้บังคับ ให้เข้ารับการประเมินผลครั้งแรกภายใน 45 วันนับแต่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ส่วนการประเมินผลครั้งถัดไปให้ประเมินผลทุก 4 ปี นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผล (กรรมการปกครอง, 2559 หน้า 1)

จากการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอหนองพอก พบว่ายังคงมีปัญหาการร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ รวมไปถึงการท้วงติง เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก โดยนับแต่ มีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่ พ.ศ. 2559 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันยังคงมี ประชาชนร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน

ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหนองพอก ยกตัวอย่างเช่น การร้องเรียนเกี่ยวกับการประทุมิชอบ ไม่ใส่ใจความเป็นอยู่ของประชาชน มีพฤติกรรมชู้สาว หรือเล่นการพนัน การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ ทุจริตต่อโครงการหรืองบประมาณที่ได้รับ หรือการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย มีพฤติกรรมข่มขู่ คุกคาม เหยียดหยาม กดขี่ ข่มเหง ประชาชน การละทิ้งหน้าที่หรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ เป็นต้น และประกอบกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผล การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 การประเมินและวัดประสิทธิผลความสำเร็จ ในการดำเนินการนั้น คณะกรรมการประเมินผล ซึ่งประกอบด้วย นายอำเภอ หัวหน้าส่วนราชการ และปลัดอำเภอ เป็นผู้ประเมินผลโดยภาพรวม โดยผลการประเมินต้องผ่านการประเมินไม่น้อยกว่า 40 ข้อจากจำนวน 80 ข้อ และมีการกำหนดให้รับฟัง ความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านไม่น้อยกว่า 20 คน ไว้ด้วยประชาชนที่เป็นผู้มีส่วนได้เสีย เป็นกลไกสำคัญของระบอบประชาธิปไตยและเป็นปัจจัยสำคัญที่จะให้คำตอบว่าการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านประสบความสำเร็จตรงตาม วัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ หรือไม่ อย่างไร มีปัญหาอุปสรรคใดบ้าง (อำเภอหนองพอก, 2563)

ผู้วิจัยจึง มีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผู้ใหญ่บ้านตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินโดยนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

ความสำคัญการศึกษา

1. ทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

2. ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

ขอบเขตการศึกษา

ผู้วิจัยทำการศึกษาการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยกำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 10 คน ดังนี้

1. ประชาชนในพื้นที่อำเภอนองพอกที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 จำนวน 5 คน

2. คณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 จำนวน 2 คน ประกอบด้วย ปลัดอำเภอผู้ประสานงานประจำตำบล และ ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบงานปกครอง

3. ผู้ถูกประเมินตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ประกอบด้วย กำนันที่มีพื้นที่ตำบลรับผิดชอบในเขตเทศบาลจำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้านที่มีพื้นที่ตำบลรับผิดชอบนอกเขตเทศบาลจำนวน 2 คน รวมจำนวน 3 คน

กรอบแนวคิดที่ใช้ศึกษา

การศึกษาการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิด 3 ด้าน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ดังนี้

1. ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล
2. ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำและด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
3. ด้านความพึงพอใจพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและหัวหน้าราษฎรใน

หมู่บ้าน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1.การประเมินผลการปฏิบัติงาน หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินความสำเร็จของงาน อันเป็นผลจากการปฏิบัติงานของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ทั้งผลสัมฤทธิ์ของงานที่ปฏิบัติ พฤติกรรมหรือสมรรถนะที่ใช้ในการปฏิบัติงาน และคุณลักษณะที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะในการปฏิบัติงาน ว่ามีปริมาณและคุณภาพดีเพียงใด ด้วยหลักการและวิธีการที่องค์การกำหนดและสื่อสารให้บุคลากรรับรู้ ทัวกัน โดยเปรียบเทียบผลงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานที่ ผู้บริหารในฐานะผู้ประเมินและบุคลากรผู้ปฏิบัติงานกำหนดร่วมกันไว้ก่อนการประเมิน

2.บทบาทหน้าที่ หมายถึง การกระทำหรือปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ดตาม พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่12) พ.ศ.2552

3.ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 หมายถึง ผลสำเร็จของการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินผลปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ที่มีดัชนีตัวชี้วัดจากผลงานหลักตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติขณะปกครองท้องที่และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้กำหนดองค์ประกอบได้ 3 ด้าน คือ

3.1 ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง การเป็นผู้ไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาท และการเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่ตามกฎหมายเฉพาะที่ได้ให้อำนาจไว้ การประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อ หรือรับบริการกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ การอบรม หรือชี้แจงให้ราษฎร มีความรู้ ความเข้าใจในข้อราชการ กฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ รวมถึงการนำงานตามภารกิจหรืองานอื่น ๆ ของกระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ และนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลไปปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผล

3.2 ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หมายถึง กำนันผู้ใหญ่บ้านมีความเป็นผู้นำ มีภาวะผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ปรึกษาให้กับราษฎรในหมู่บ้าน การมีมนุษยสัมพันธ์การพัฒนาตนเองให้รอบรู้ การทำงานเป็นทีม การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความเสียสละความเอาใจใส่ อุทิศตน มีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต การประพฤติตนเป็นพลเมืองดี นำหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาอาชีพ เพื่อให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ที่ดี น้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและพัฒนาชุมชน

3.3 ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ และหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านสามารถตอบสนองนโยบายของทางราชการ มีทัศนคติ ค่านิยม มีความกระตือรือร้น มุ่งมั่นที่จะอุทิศตนทุ่มเทให้กับการทำงานสนับสนุนส่งเสริมการรวมกลุ่ม การสร้างเครือข่ายองค์กรชุมชน การดำเนินการด้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองในหมู่บ้าน สนับสนุนส่งเสริมในการสร้างรายได้ ส่งเสริมอาชีพของราษฎรในหมู่บ้าน ส่งเสริมด้านการศึกษา ศาสนาและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน มีการจัดกิจกรรมสร้างความปรองดอง สามานฉันท์ ความสามัคคีในหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ วางตนเป็นกลางทางการเมือง เป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้ราษฎรมีส่วนร่วมทางการเมือง มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน และมีความเอาใจใส่ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ

4.แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด หมายถึง ข้อเสนอแนะจากการระดมความคิดเห็นโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 10 ท่านที่ร่วมกันพิจารณาหาแนวทางการในการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านเขตอำเภอหนองพอก มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น

5.กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หมายถึง ตำแหน่งผู้ปกครองท้องที่ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติที่ได้รับเลือกจากประชาชนให้ดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2552

6.แบบประเมิน หมายถึง แบบประเมินการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินผลปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ที่มีดัชนีตัวชี้วัดจากผลงานหลักตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ในครั้งนี้ ผู้ศึกษากำหนดการนำเสนอ ดังนี้

1. แนวคิดการประเมินผลการปฏิบัติงาน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย
3. ข้อมูลด้านการปกครองอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการประเมินผลการปฏิบัติงาน

1. ความหมายของการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ความหมาย“การประเมินผลการปฏิบัติงาน” เป็นคำศัพท์วิชาการที่มีการกล่าวถึงในหมู่นักวิชาการจากหลายสาขาวิชาการและวิชาชีพ ได้แก่ “การวัดและประเมิน” (Measurement and Evaluation) การบริหารจัดการบุคลากร (Personnel Management) หรือในปัจจุบันนิยมเรียกกันด้วยชื่อใหม่ว่า “การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์” (Human Resource Management) จึงเกิดคำศัพท์เกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่มีความหมายใกล้เคียงกันหลายคำ ซึ่ง แตกต่างกันไปตามแนวคิดความเชื่อของนักวิชาการแต่ละคนหรือกลุ่ม เช่น คำว่า “การวัดค่าผลการปฏิบัติงาน” (Performance measurement) “การประเมินค่าผลการปฏิบัติงาน โดยระบบคุณธรรม” (Merit-system of performance rating) “การวัดและประเมินค่าผลการปฏิบัติงาน” (Performance measurement and evaluation) “การประเมินค่าของผู้ปฏิบัติงาน” (Employee evaluation) “การประเมินค่าผลการปฏิบัติงาน” (Performance evaluation) “การวัดประเมินผลการปฏิบัติงาน”(Performance assessment) และ “การประเมินผลการปฏิบัติงาน” (Performance appraisal) ซึ่ง มีนักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีชื่อเสียงหลายคน/กลุ่มได้ให้ความหมายไว้ อาทิ (องคอาจ นัยพัฒน์ 2558 หน้า 17- 23)

ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2532, หน้า 8-9) กล่าวว่า การประเมินผลการปฏิบัติงาน คือ “การเทียบระหว่างผลงานระดับบุคคลที่ปรากฏกับมาตรฐานที่วางไว้สำหรับตำแหน่งหน้าที่นั้น ๆ โดยอาศัยการยอมรับร่วมกันระหว่างผู้บังคับบัญชาในฐานะผู้วางมาตรฐานกับผู้ใต้บังคับบัญชาในฐานะผู้

ปฏิบัติตามมาตรฐาน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการควบคุม และตรวจสอบปริมาณงาน และคุณภาพงาน ของบุคคลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์การ” ในขณะที่ผู้สื รมาคม (2551, หน้า 4) ได้ให้ ความหมาย อย่างสั้นๆ ไว้ว่าเป็น “กระบวนการที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องในการประเมินและการ บริหารพฤติกรรม (Behavior) และผลที่ได้ (Outcomes) จากการปฏิบัติงานของพนักงาน” ส่วน นักวิชาการของสำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2552, หน้า 5) ในฐานะองค์การภาครัฐ ที่มีการกิจหลักด้านการเพิ่ม ประสิทธิภาพของราชการได้ให้ความหมายไว้ว่าเป็น “การประเมิน ความสำเร็จของงานอันเป็นผลมาจากการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินด้วยวิธีการที่องค์การ กำหนด โดยเปรียบเทียบผลงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน แผนการปฏิบัติราชการ [การปฏิบัติงาน] ตามเกณฑ์มาตรฐานผลงานที่ผู้บังคับบัญชา และผู้ปฏิบัติงานกำหนดร่วมกันไว้ตั้งแต่ต้นรอบการ ประเมิน” ในขณะที่นักวิชาการชาวต่างชาติ เช่น Stuftebeam (1988, p. 7-8) ให้คำจำกัดความว่า เป็น “การประเมินผลการปฏิบัติงาน และ/หรือคุณสมบัติของบุคคลที่กระทำอย่างเป็นระบบและ สัมพันธ์กับบทบาททางวิชาชีพและจุดมุ่งหมายเฉพาะขององค์การหรือสถาบัน” ส่วน Hall (2006, p. 144) ที่กล่าวไว้ว่าเป็น “วิธีการประเมินการทำงาน ของพนักงานแต่ละคนอย่างเป็นทางการ โดย เปรียบเทียบกับเป้าหมายที่เขาได้รับมอบหมาย” จากคำนิยามของนักวิชาการทั้งชาวไทยและ ต่างประเทศที่กล่าวมาข้างต้น สามารถกล่าวโดย สรุปได้ว่า “การประเมินผลการปฏิบัติงาน” หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินความสำเร็จของงาน อันเป็นผลจากการปฏิบัติงานของบุคลากร ผู้ปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ทั้งผลสัมฤทธิ์ของงานที่ปฏิบัติ พฤติกรรมหรือสมรรถนะที่ใช้ในการปฏิบัติงาน และคุณลักษณะที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะในการปฏิบัติงาน ว่ามีปริมาณและคุณภาพดีเพียงใด ด้วย หลักการและวิธีการที่องค์การกำหนดและสื่อสารให้บุคลากรรับรู้ทั่วกัน โดยเปรียบเทียบผลงานกับ เป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานที่ ผู้บริหารในฐานะผู้ประเมินและ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานกำหนดร่วมกันไว้ก่อนการประเมิน

2. ความสำคัญของการประเมินผลการปฏิบัติงาน การประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นงาน ส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การภาครัฐและเอกชนมีความสำคัญทั้งต่อ บุคลากร ผู้บังคับบัญชา และองค์การ ดังต่อไปนี้

1. ความสำคัญระดับบุคลากร การประเมินมีความสำคัญต่อบุคลากรผู้ทำงานใน ระดับปฏิบัติการเพราะเป็นเครื่องมือช่วยให้ตนทราบว่าปฏิบัติงานเป็นอย่างใดมีคุณค่าในสายตา ของ ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างหรือไม่ อย่างไร (Grote, 1996: p.136)มีข้อจำกัดอะไรบ้างที่สมควร ได้รับ การปรับปรุงแก้ไข และ/หรือมีข้อดีอะไรบ้างที่ควรดำรงรักษาไว้หรือพัฒนาเสริมสร้างให้ดี ยิ่งขึ้นไป

2. ความสำคัญระดับผู้บริหาร การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรภายใต้ บังคับบัญชาแต่ละคนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้บริหารสารสนเทศจากผลการประเมินจะทำให้

ผู้บริหาร องค์การทราบว่าบุคลากรคนใดมีผลการปฏิบัติงานดีเด่นสมควรได้รับการเสริมแรงหรือพลั่งใจด้วย การยกย่องชมเชยหรือให้ความดีความชอบในรูปแบบอื่น ๆ หรือบุคลากรรายใดไม่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสมควรได้รับการแจ้งเตือนให้ทราบ รวมทั้งสืบหาสาเหตุและแสวงหาวิธีการร่วมกันเพื่อพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ความสำคัญระดับองค์การ สารสนเทศจากผลการประเมินการปฏิบัติงานจะช่วยให้้องค์การทราบว่าพนักงาน และผู้บริหารแต่ละคนปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามพันธกิจ และเป้าหมายขององค์การหรือไม่เพียงใด โดยช่องว่างระหว่างเป้าหมายกับผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงเป็นสารสนเทศย้อนกลับ (Feedback) ในการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาหรือข้อจำกัดที่อาจมาจากทั้งระดับบุคคลเครื่องมือ/วัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการทำงานหรือกระบวนการทำงาน เมื่อวิเคราะห์และทราบสาเหตุของปัญหาแล้วก็จะนำไปสู่การวางแผนอัตรากำลังบุคลากร การสอนงาน และการฝึกอบรมรวมทั้งการพิจารณาความดีความชอบหรือการให้ผลตอบแทนต่าง ๆ ที่เหมาะสมแก่บุคลากรต่อไป

3.กรอบแนวคิดและวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงาน

การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างมีหลักเกณฑ์จะช่วยให้ผู้บังคับบัญชาผู้ขีดความสามารถของบุคลากรภายใต้บังคับบัญชา และจะได้กำหนดวิธีการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับบุคลากรแต่ละคน หรือช่วยให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานได้สำรวจตนเองว่าสมควรปรับปรุงหาความรู้เพิ่มเติม ด้านใดบ้างเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพของตนเอง ทั้ง การประเมินผลการปฏิบัติงานยังเป็นปัจจัย เกื้อหนุนระบบคุณธรรม (Merit System) ช่วยผดุงความยุติธรรม และทำนุบำรุงขวัญให้ผู้ปฏิบัติงานมีกำลังใจในการปฏิบัติงานมองเห็นแนวทางแห่งความก้าวหน้าในอนาคตว่าจะเป็นอย่างไรดังนั้น เพื่อให้การประเมินผลการปฏิบัติงานขององค์การเป็นไปอย่างมีหลักเกณฑ์ จึงจำเป็นต้องทราบถึงแนวคิด และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในแต่ละกลุ่มหรือสำนักความคิด (School of thoughts) โดย วูดและ มาร์แชล (2536) ได้เสนอแนวคิดและวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่สำคัญไว้สี่กลุ่มตาม ตามพัฒนาการของการประเมิน คือ

1. แนวคิดการวัด (Measurement school) การประเมินผลการปฏิบัติงานตาม แนวคิดกลุ่มนี้เกิดจากฐานความเชื่อที่ว่าผลลัพธ์ของระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานที่สำคัญ คือ การประเมินผลของงานที่บุคคลปฏิบัติในปัจจุบันหรืออดีตที่ผ่านมา โดยมีผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลอื่นวัดและประเมินผลด้วยเครื่องมือที่มีความเป็นปรนัย (Objectivity) เทียงตรง (Validity) และเชื่อมั่นได้ (Relativity) เพื่อช่วยป้องกันความคลาดเคลื่อนจากความลำเอียงของผู้ประเมินที่อาจแปรเปลี่ยนไปตามอารมณ์ความรู้สึกที่เข้ามากระทบจิตใจ คุณภาพของการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแนวคิดตามนี้จึงขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจเชิงทฤษฎีด้านการวัดความสามารถและทักษะในการสร้าง และพัฒนาเครื่องมือหรือเทคนิควิธีการวัดค่าคุณสมบัติและคุณลักษณะ โดยเครื่องมือที่นิยมใช้ประเมินผล

การปฏิบัติงานจากการวัดคุณสมบัติ, คุณลักษณะหรือสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานได้สัมฤทธิ์ผล ได้แก่ (ก) มาตรฐานประเมินค่าแบบกราฟิก (Graphic rating scales) (ข) มาตรฐานประเมินค่าแบบผลรวมคะแนน (Summated rating Scales) (ค) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ที่มีทั้งแบบถ่วงน้ำหนัก และแบบบังคับให้เลือกรายการ (ง) วิธีการเปรียบเทียบระหว่างบุคคล (Employee Comparison System) ประกอบด้วยวิธีการจัดลำดับที่และการเปรียบเทียบแบบรายบุคคลและแบบรายคู่ (จ) วิธีการ แบ่งระดับ (ฉ) วิธีการประเมินตามค่าคะแนน โดยเครื่องมือและวิธีการเหล่านี้มีทั้งข้อดีและข้อจำกัดใน การนำไปใช้วัดค่าแตกต่างกันไป ไม่มีประเภทใดมีข้อที่สมบูรณ์แบบทั้งหมด (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2532, Grote, 1996)

สำหรับข้อดีของการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแนวคิดกลุ่มนี้ คือ การมีระเบียบกฎเกณฑ์การให้คะแนนเป็นตัวเลข และมาตรฐานชี้วัดเชิงเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานเป็นรายบุคคลชัดเจนเป็นรูปธรรม มีความถูกต้องตรงกับสภาพจริง รวมทั้งมีความคงเส้นคงวา เสมอภาคและยุติธรรม ตามการรับรู้ของบุคลากรแต่ละคนที่ได้รับการประเมิน ส่วนข้อจำกัด คือ การยึดถือกฎเกณฑ์การให้ คะแนนเพื่อบ่งชี้ค่าของผลงานอย่างเข้มงวดตายตัวตามหลักการวัดค่าเชิงปริมาณ โดยทั่วไปมักใช้เวลา ส่วนใหญ่หมดไปกับการสร้างเครื่องมือหรือพัฒนาเทคนิควิธีการวัดให้มีคุณภาพตามความเที่ยงตรง และ ความเชื่อมั่น แทนที่จะใช้ไปเพื่อนำข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินย้อนกลับไปใช้พัฒนาคุณภาพการ ปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

2. แนวคิดการสัมภาษณ์เพื่อการประเมิน (Appraisal interview school) แนวคิดกลุ่มนี้มุ่งเน้นลักษณะของงานที่บุคลากรปฏิบัติ โดยผู้บริหารทำหน้าที่ประเมินพฤติกรรมการทำงานให้เป็นผลสำเร็จกระทำด้วยกระบวนการติดต่อสื่อสารผ่านช่องทางการสัมภาษณ์ระหว่างตัวผู้บริหารและบุคลากรผู้ใต้บังคับบัญชาในฐานะผู้รับการประเมินแต่ละคน นักวิชาการคนสำคัญที่ให้ความสนใจ และศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยวิธีการสัมภาษณ์ คือ Norman Maier, (1958a: อ้างอิงในวุฒและ มาร์แชล, 2536 หน้า 18) โดยได้จำแนกการสัมภาษณ์เพื่อการประเมิน แยกเป็น 3 วิธี ได้แก่ (1) การแจ้งและการรับฟัง (2) การแจ้งและการจูงใจ และ (3) การแก้ไขปัญหา ร่วมกัน วิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกันนี้ Maier (1958b; อ้างอิงในวุฒและมาร์แชล, 2536 หน้า 18) กล่าว ว่าเป็นวิธีการที่ช่วยให้บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อผู้บริหารและปฏิกิริยาทางบวกทั้งต่อการประเมินผลการปฏิบัติงานและการทำงานในองค์กร หลักการที่ดีของการสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงาน คือ การกำหนดกระบวนการและโครงสร้างเนื้อหาสาระของการสัมภาษณ์อย่างเจาะจงและเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะขั้นตอนการกำหนดเป้าหมายและการแจ้งผลการประเมินให้บุคลากรแต่ละคน ทราบในกระบวนการสัมภาษณ์ (Latham & Wesley, 1981; อ้างอิงในวุฒและมาร์แชล, 2536:

หน้า 18-19) ที่ผู้บริหารจะต้องกระทำอย่างชัดเจน มีเมตตาจิต และหลีกเลี่ยงการแสดงความเห็นด้วย อารมณ์ สำหรับข้อดีของการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแนวคิดกลุ่มนี้ คือ การช่วยเสริมสร้างความรู้สึกภาคภูมิใจและการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องในหมู่บุคลากร ยิ่งถ้ากระบวนการสัมภาษณ์ถูกกระทำในระบบเปิด มีการยกย่องให้เกียรติและสร้างพลังจิตใจจนสื่อสารถึงกัน ภายใต้บรรยากาศไว้วางใจระหว่างผู้บริหารและบุคลากร ก็ยิ่งจะช่วยเอื้ออำนวยไปสู่การยอมรับผลการประเมินและปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น ส่วนข้อจำกัด คือ การมีความเป็นไปได้ในการเกิด “การเมืองในการประเมิน” ด้วยการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างผู้บริหารและบุคลากร ทั้งนี้ เพราะ ผู้บริหารและบุคลากรภายใต้บังคับบัญชามีความสัมพันธ์กันในลักษณะต่างตอบแทน “แลกเปลี่ยน” และพึ่งพาอาศัยกัน

3. แนวคิดกระบวนการปัญญาทางสังคม (Social Cognitive process school) หลักการสำคัญของแนวคิดกลุ่มนี้ คือ ความถูกต้องแม่นยำของการประเมินมีนัยแห่งความหมายกว้างกว่าความเที่ยงตรงหรือความถูกต้องแม่นยำของการประเมินตามกลุ่มแนวคิดการวัดที่ 1 กล่าวคือเป็นความถูกต้องแม่นยำที่ขึ้นอยู่กับปัจจัยอันสลับซับซ้อนในด้านการรู้คิด หรือปัญญาทางสังคม (มิใช่ขึ้นอยู่กับความเป็นปรนัย ความเที่ยงตรง หรือความเชื่อมั่นของการวัดค่าเชิงปริมาณเท่านั้น) ในทางตรงกันข้ามวิธีการผสมผสานปัจจัยเกี่ยวข้องตามมิติต่าง ๆ จะช่วยให้เข้าใจกระบวนการรู้คิดหรือปัญญาทางสังคม ที่มีอิทธิพลต่อการใช้ดุลยพินิจตัดสินผลการปฏิบัติงานอย่างรอบด้านมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ การประเมินด้วยวิธีการหลากหลายมิติยังช่วยตรวจสอบความสอดคล้องต้องกันของข้อมูล หลักฐานที่รวบรวมได้ว่ามีมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะส่งผลทำให้การใช้วิจารณ์ญาณตัดสินคุณค่าและมูลค่าของผลการปฏิบัติงานเที่ยงธรรม และตรงกับสภาพความเป็นจริง

สำหรับข้อดีของการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแนวคิดกลุ่มนี้ คือ การพิจารณาทำความเข้าใจปัจจัยด้านปัญญาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างรอบด้านช่วยให้กระบวนการประเมินมีความเป็นได้จริงทางการปฏิบัติ และลดระดับวิกฤติปัญหาการเมืองในการประเมินลงเมื่อเปรียบเทียบกับประเมินจากแนวคิดอื่น ๆ ส่วนข้อจำกัด คือ การพิจารณาทำความเข้าใจปัจจัยด้านปัญญาทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการประเมิน ไม่ได้หมายความว่าผู้บริหารหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบงานการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรจะสามารถลดอิทธิพลของปัจจัย ด้านต่าง ๆ ทางสังคมอันซับซ้อนได้ทั้งหมด โดยเฉพาะปัจจัยนอกเหนือการควบคุมหรือการสั่งการของ ผู้ใดก็ตาม

4. แนวคิดการบริหารจัดการผลการปฏิบัติงาน (Performance management school) แนวคิดกลุ่มนี้เชื่อว่าการประเมินผลการปฏิบัติงานถือเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมประจำวันของผู้บริหารที่นำไปใช้เป็นเครื่องมือเสริมสร้างแรงจูงใจปรับความคาดหวัง และพฤติกรรมทางบวกในการ

ปฏิบัติงานของบุคลากร รวมทั้งการแก้ไขปัญหา และการจัดสรรทรัพยากรขององค์กร เหตุผลหลักในการปรับแนวคิดดั้งเดิมเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานที่แยกเป็นอิสระจากกิจกรรมอื่น ๆ ที่กระทำเป็นลำดับสุดท้ายเพียง 1 หรือ 2 ครั้งต่อปี ให้มาบูรณาการเชื่อมโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกิจกรรมอื่น ๆ ของระบบการบริหารจัดการแบบองค์รวมที่ผู้บริหารต้องดำเนินการเป็นรายวันเพื่อเป็น “กลไกผลักดัน” การนำผลการประเมินไปใช้เป็นสารสนเทศย้อนกลับให้องค์กร และบุคลากรศึกษา ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติงานทั่วทั้งองค์กรให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี หลักการประเมินสำคัญของแนวคิดกลุ่มนี้ คือ การใช้เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ผู้บริหาร และบุคลากรแต่ละคนตกลงร่วมกันเป็นเกณฑ์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การทำงานของบุคลากรมีส่วนช่วยสร้างคุณค่าเพิ่ม (Value added) ให้กับองค์กรในภาพรวม (มากกว่าการยึดมั่นถือมั่นเรื่องความถูกต้องแม่นยำของการประเมิน) หลักการสำคัญตามแนวคิดกลุ่มนี้นิยมใช้วิธีการยึดผลสำเร็จของการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์เป็นหลัก ประกอบด้วย (ก) วิธีการประเมินแบบยึดผลงาน (ข) วิธีการประเมินแบบอิงมาตรฐานการปฏิบัติงาน (ค) วิธีการประเมินโดยใช้ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน และ (3) วิธีการวิเคราะห์ หน้าที่และความรับผิดชอบตามตำแหน่ง

ข้อดีของการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแนวคิดกลุ่มนี้ คือ ผู้บริหารขององค์กรมีโอกาสมองเห็นผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในบังคับบัญชาบ่อยครั้งขึ้น เนื่องจากการประเมินผลมาเป็นส่วนหนึ่งในงานประจำวันที่ผู้บริหารจะต้องกระทำเชื่อมโยงกับงานอื่น ๆ ในกระบวนการบริหารจัดการผลการปฏิบัติงาน โดยไม่ใช้การประเมินผลการปฏิบัติงานแค่เพียงเป็นเครื่องมือการบริหารที่แยกเป็นอิสระจากงานบริหารอื่น ๆ ที่กระทำเฉพาะกิจเพื่อเลื่อนเงินเดือนบุคลากรในตอนครึ่งปี หรือปลายปีถือเป็นจุดแข็งสำคัญของแนวคิดนี้ ส่วนข้อจำกัด คือ ผู้บริหารมักไม่ประเมินผล ได้อย่างต่อเนื่องเชื่อมโยงไปพร้อมกับงานอื่น ๆ ในกระบวนการบริหารจัดการผลการปฏิบัติงาน ด้วยเหตุแห่งความเป็นพลวัตและความหลากหลายในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารจะต้องปฏิบัติในแต่ละวัน (Kotter, 1982; อ้างอิงใน วูดและมาร์แชล, 2536: หน้า 27) และการใช้สารสนเทศจากการประเมินที่ยึดเป้าหมายเป็นเกณฑ์เปรียบเทียบกับระดับสัมฤทธิ์ผลการปฏิบัติงานของบุคลากรแต่ละคนไม่อาจนำมาใช้ประโยชน์ในเชิงเปรียบเทียบได้อย่างเที่ยงตรง และยุติธรรมสำหรับการตัดสินใจทางการบริหารงาน เพราะการกำหนดเป้าหมายและปัจจัยเกี่ยวข้องอื่น ๆ ตามระดับผลการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันกระทำได้อย่างยาก (Bernardin & Beatty, 1984: อ้างอิงใน วูดและมาร์แชล, 2536: หน้า 28)

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย

1. จุดมุ่งหมายของการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

ในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านความมุ่งหมายที่สำคัญ คือ (กรมการปกครอง, 2560)

1. เพื่อเป็นมาตรการในการควบคุมผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านซึ่งจะทำให้เกิดประสิทธิภาพตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งเนื่องจากกำนันผู้ใหญ่บ้านมีวาระการดำรงตำแหน่งเป็นเวลานานจนอายุถึง 60 ปี จึงจำเป็นต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่เพื่อป้องกันการปฏิบัติหน้าที่ที่หย่อนยาน และไม่สนองตอบต่อความต้องการของประชาชน

2. เพื่อทราบผลปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านซึ่งผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านจะเป็นตัวกำหนดว่าผู้ดำรงตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้านสมควรที่จะดำรงตำแหน่งต่อไปหรือไม่ ตามมาตรา 14 (11) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พุทธศักราช 2457 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 กำหนดให้กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่งหากไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งต้องทำอย่างน้อยทุก 5 ปี นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง

3. เพื่อทราบข้อเด่นข้อด้อยของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในผลการปฏิบัติหน้าที่ผู้ประเมินผลสามารถระบุจุดเด่น จุดด้อยของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ ทั้งนี้ เพื่อนำมาส่งเสริม และพัฒนาความสามารถของกำนันผู้ใหญ่บ้าน และพิจารณามาตรฐานการแก้ไขปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

4. เพื่อทราบระดับศักยภาพของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน การประเมินผลการปฏิบัติงานจะช่วยให้ทราบระดับความสามารถที่แฝงอยู่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งจะนำมาพัฒนาและใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ทั้งยังช่วยให้องค์กรวางแผนและพัฒนาให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้มีศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อสามารถปฏิบัติงานและบูรณาการงานในพื้นที่อย่างเต็มความสามารถ

5. เพื่อเสริมสร้างและรักษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในฐานะเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งโดยการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านให้ดีขึ้น และรักษาระดับของผลการปฏิบัติงานให้อยู่ในระดับมาตรฐานที่ทางราชการต้องการและเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องที่

6. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญของระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของระบบการเมือง สังคมความรับผิดชอบต่อสังคม และการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบของการรับฟังความเห็นของประชาชนจะช่วยให้ประชาชนเรียนรู้การมีส่วนร่วมในการประเมินผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านของตนเอง

2. วิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

จากการประมวลวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานสามารถจำแนกได้หลายวิธีด้วยกัน ได้แก่ วิธีที่ยึดผลสำเร็จของงาน หรือวัตถุประสงค์ คุณลักษณะของบุคคลเป็นหลัก และวิธีการ

ประเมินผลการปฏิบัติงานแบบผสมผสานซึ่งแต่ละวิธีก็จะมีกล่าวถึงเรื่องการให้คะแนนด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งนี้อาจพิจารณาในรายละเอียดเบื้องต้น ดังนี้

1. วิธีที่ยึดผลสำเร็จของงานหรือวัตถุประสงค์เป็นหลักเน้นผลสำเร็จของงานตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย หรือตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ประกอบด้วยวิธีการจัดบันทึกปริมาณงาน วิธีทดสอบผลงาน วิธีการประเมินตามผลงาน

2. วิธีที่ยึดคุณลักษณะของบุคคลเป็นหลักเน้นคุณลักษณะ ความเป็นผู้นำ คุณลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในฐานะที่ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอ และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านทั้งนี้ กรมการปกครองได้นำหลักการดำเนินงานตามหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประเมินคุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำด้วย

3. วิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานแบบผสมผสาน เน้นผลสำเร็จของงาน และพฤติกรรมในการปฏิบัติงานหรือสมรรถนะที่ทำให้งานเสร็จ (ปริมาณและคุณภาพ) ประกอบด้วยการประเมินแบบ 360 องศา วิธีการประเมินแนวใหม่ และวิธีการประเมินแบบที่เน้นการวางแผนงาน กับวิธีการประเมินผลพฤติกรรมในการปฏิบัติงานเพื่อใช้ประเมินผลสำเร็จของงาน พฤติกรรมในการปฏิบัติงานของพนักงาน วิธีการประเมินโดยใช้ดัชนีวัดผลงานหลักผสมกับวิธีการประเมินแบบ 360 องศาที่เกี่ยวกับสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ

ดังนั้น การประเมินผลการปฏิบัติงานแบบผสมผสาน (Hybrid Model) คือ ด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน (Behaviors of Performance) นั้นเป็นวิธีการประเมินเกี่ยวกับพฤติกรรมในการปฏิบัติงานที่ทำให้งานบรรลุผลสำเร็จ โดยเฉพาะพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 ด้านความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ในการเป็นผู้นำและการนำหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประยุกต์ใช้ ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งปฏิบัติตามนโยบายแรงจูงใจของรัฐบาลเพื่อให้เกิดความครอบคลุมในการปฏิบัติงาน

3. หลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 มาตรา 14 (11) กำหนดว่าผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งต้องทำอย่างน้อยทุก 5 ปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง ทั้งนี้ ต้องกำหนดให้ราษฎรในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านด้วย โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 180 วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

2. ให้นายอำเภอจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ดังนี้

2.1 ประเมินผลผู้ใหญ่บ้านทุก 4 ปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง และดำรงตำแหน่ง ส่วนการประเมินผลครั้งถัดไปให้ประเมินผลทุก 4 ปี นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผลตามข้อ 14 (ข้อ 6 วรรคหนึ่ง)

2.2 ผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้งและดำรงตำแหน่งครบ 4 ปีก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับให้เข้ารับการประเมินผลครั้งแรกภายใน 45 วัน นับแต่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ส่วนการประเมินผลครั้งถัดไปให้ประเมินผลทุก 4 ปี นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผล (ข้อ 16)

ในการประเมินผลต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 45 วันนับ แต่วันที่ต้องมีการประเมินผล

3. คณะกรรมการประเมินผลจำนวน 3 คนประกอบด้วย (ข้อ 7)

3.1 นายอำเภอเป็นประธาน

3.2 หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอหรือกำนันในพื้นที่หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นของรัฐที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จำนวน 1 คนเป็นกรรมการ

3.3 ปลัดอำเภอเป็นกรรมการและเลขานุการ

4. โดยการประเมินผลต้องประกอบด้วย 3 ด้านดังนี้ (ข้อ 11)

4.1 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล

4.2 ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำและด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

4.3 ด้านความพึงพอใจ

โดยให้รับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านไม่น้อยกว่า 20 คนทั้งนี้ต้องให้ทั่วถึงและเป็นธรรมโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับพื้นที่ เพื่อประกอบการประเมินผลด้วย

5. ขั้นตอนการประเมินผล

5.1 ประเมินผลผู้ใหญ่บ้านที่ดำรงตำแหน่งครบ 4 ปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง (กรณีประเมินผลครั้งแรก)หรือประเมินผลทุก 4 ปี นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผลตามข้อ 6

สำหรับผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้ง และดำรงตำแหน่งครบ 4 ปีก่อนวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับให้ประเมินผลครั้งแรกภายใน 45 วันนับแต่วันที่ระเบียบมีผลใช้บังคับ ครั้งถัดไปให้ประเมินผลทุก 4 ปี นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้ผ่านการประเมินผลตามข้อ 16

โดยให้นายอำเภอดำเนินการประกาศกำหนดให้มีการประเมินผลและปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านที่เข้ารับการประเมิน ประกาศอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังนี้

1. ชื่อผู้เข้ารับการประเมิน
2. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผล
3. กำหนดวันและสถานที่ส่งรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ผู้ใหญ่บ้าน

โดยส่งประกาศดังกล่าวให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบด้วย (ข้อ 8)

5.2 หากผู้เข้ารับการประเมินผลผู้ใดเห็นว่าตนเองอาจไม่ได้รับความเป็นธรรม อันเนื่องมาจากคณะกรรมการประเมินให้ยื่นคำร้องคัดค้านเพื่อขอเปลี่ยนกรรมการประเมินผลพร้อมชี้แจงข้อเท็จจริง และเอกสารที่เกี่ยวข้องต่อนายอำเภอภายใน 3 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และนายอำเภอต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน 3 วันคำวินิจฉัยของนายอำเภอให้ถือเป็นที่สุด (ข้อ 9)

5.3 ให้คณะกรรมการประเมินผลพิจารณาจากผลรวมที่ประเมินผลในระดับ “ ผ่าน ” หรือ “ ไม่ผ่าน ” (ข้อ 13)

- หากผลการประเมิน “ ผ่าน ” รวมกันไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนการประเมินทั้งหมดที่กำหนดไว้ให้ถือว่าไม่ผ่านการประเมินผลให้คณะกรรมการประเมินผลบันทึกในการประเมินผลและรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องเสนอต่อนายอำเภอเพื่อพิจารณาดำเนินการประกาศผลการประเมิน (ข้อ 13)

- กรณีผ่านการประเมินผลให้นายอำเภอปิดประกาศผลการประเมิน ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านที่เข้ารับการประเมินผล พร้อมทั้งแจ้งผลให้ผู้เข้ารับการประเมินทราบด้วย (ข้อ 14 วรรคหนึ่ง)

- กรณีไม่ผ่านการประเมินผลให้นายอำเภอปิดประกาศผลการประเมิน ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านที่เข้ารับการประเมินผล พร้อมทั้งแจ้งผลให้ผู้เข้ารับการประเมินทราบด้วย และให้นายอำเภอออกคำสั่งให้ผู้เข้ารับการประเมินผลพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันประกาศผลการประเมิน (ข้อ 14 วรรคสอง)

5.4 ผู้เข้ารับการประเมินผลที่ไม่ผ่านการประเมินผล และได้รับคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง มีสิทธิอุทธรณ์ผลการประเมินโดยยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการประเมินผลภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ ได้รับแจ้งคำสั่ง ให้คณะกรรมการประเมินผลพิจารณาคำอุทธรณ์ (ข้อ 15)

- หากเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งและรายงานความเห็น พร้อมเหตุผลเสนอนายอำเภอเพื่อออกคำสั่ง

- หากไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ให้ส่งคำอุทธรณ์พร้อมรายงานความเห็นและเหตุผลให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาคำอุทธรณ์คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดถือเป็นที่สุด

4. การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

ประกอบด้วยองค์ประกอบสามด้านดังต่อไปนี้

1. ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายของรัฐบาล
2. ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำและหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

3. ด้านความพึงพอใจ

ให้คณะกรรมการประเมินผลกำหนดเกณฑ์ และวิธีการประเมินผล วิธีการรับฟังความคิดเห็น แนวทางการประเมินผลให้สอดคล้องและเหมาะสมกับพื้นที่ และแจ้งให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบ

1. ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล (ไม่น้อยกว่า 20 ข้อ)

การประเมินผลด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พุทธศักราช 2457 รวมทั้งอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับคดีอาญา ในฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การเป็นผู้ไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทของราษฎรในท้องที่ และการเป็นพนักงานที่กฎหมายเฉพาะให้อำนาจไว้ เช่น พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ 2507 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า 2535 พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2523 พระราชบัญญัติการรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 พระราชบัญญัติอาวุธปืน อื่น ๆ ที่ให้อำนาจกำนันผู้ใหญ่บ้านไว้เป็นการเฉพาะรวมทั้งการปฏิบัติงานภารกิจ หรืองานอื่นตามกฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ หรือตามที่กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานอื่นของรัฐ เช่น นโยบายที่สำคัญของรัฐ หรือนโยบายเร่งด่วนของรัฐไปปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผล และงานตามกรอบนโยบายของกระทรวงมหาดไทย เช่น การค้ามนุษย์ ยาเสพติด การค้าประเวณี แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายบ่อนการพนัน การบุกรุกทำลายป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ

อนึ่งด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายของรัฐบาล หากเกิดเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง หรือปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรขึ้นในพื้นที่ ให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านเข้าระงับยับยั้งเหตุ หรือจับกุมผู้กระทำความผิดในเบื้องต้นหากเกินขีดความสามารถ หรือไม่สามารัดำเนินการได้ให้รายงานให้อำเภอทราบ และหากพิสูจน์ได้ว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ หรือมีส่วนสนับสนุนหรือไม่รายงานให้อำเภอทราบ ถือได้ว่าเป็นการบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ให้อำเภอดำเนินการทางวินัย และให้นายอำเภอบันทึกเหตุที่บกพร่องไว้ในสมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ และไม่ผ่านการประเมินผลในด้านนั้น ทั้งนี้หากกำนันผู้ใหญ่บ้านรายงานเหตุดังกล่าวให้อำเภอทราบหรือ ได้ดำเนินป้องกันปราบปรามหรือสามารถ

ดำเนินการแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม ถือว่าเป็นผู้มีผลงานดีเด่นให้อำเภอบันทึกลงงานไว้ในสมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่และผ่านการประเมินผล และนำมาประกอบการพิจารณารางวัลกำนันผู้ใหญ่บ้านยอดเยี่ยมประจำปี

2. การประเมินผลด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำและหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

2.1 คุณลักษณะความเป็นผู้นำ (ไม่น้อยกว่า 20 ข้อ) กรณีไม่ผ่านการประเมินข้อใด ให้คณะกรรมการระบุเหตุผล / คำชี้แจงประกอบการประเมินด้วย

1. คุณลักษณะความเป็นผู้นำ

1) มีภาวะผู้นำ เช่น การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมีความรับผิดชอบ สามารถชักนำใจประชาชนไปในทางที่ดี สามารถเป็นที่ปรึกษาหรือเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชน สามารถบริหารความขัดแย้งที่เกิดจากกระบวนการทำงานในพื้นที่ได้มีความเสียสละ เป็นต้น

2) มีความรอบรู้ มีทักษะและประสบการณ์เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ

3) มีการทำงานเป็นทีมโดยสามารถโน้มน้าวให้สมาชิกในทีมเกิดความเต็มใจ และกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่สมาชิกในทีม

4) มีการตัดสินใจเหมาะสมกับสถานการณ์

5) มีมนุษยสัมพันธ์

6) การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบที่กำหนด

2. การพัฒนาองค์การ

7) ศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ใหม่

8) ติดตามความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานเพิ่มเติมอยู่เสมอ

9) นำความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ มาพัฒนาผู้ร่วมงาน และประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

10) มีความคิดริเริ่มในการกำหนดโครงการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของราษฎรในพื้นที่

3. ความรับผิดชอบ

11) เอาใจใส่ อุทิศตน ปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การมุ่งผลสัมฤทธิ์

12) กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน

13) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน / โครงการที่

รับผิดชอบเป็นระยะ ๆ

14) ปรับปรุง พัฒนา ระบบ ขั้นตอน และวิธีการทำงานให้รวดเร็วและมีคุณภาพมากขึ้น หรือบริหารจัดการเวลา และทรัพยากรเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อภารกิจของหน่วยงานตามที่วางแผนไว้

5. หลักธรรมาภิบาล มีคุณธรรม จริยธรรม

15) มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์

16) มีจิตสำนึก และรับผิดชอบงานในหน้าที่

17) การประพฤติตนเป็นพลเมืองดีไม่เป็นผู้มีอิทธิพลหรือเสียชื่อในทางพาล

หรือทางทุจริต

18) มีกิริยามารยาทเรียบร้อย วางตนเหมาะสม และรู้จักควบคุมสถานการณ์

19) ปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติ

6. ความสามารถในการสื่อสาร

20) สื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานราษฎร และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ดี โดยเข้าใจถูกต้องตรงกันหรือถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้เข้าใจอย่างชัดเจน

21) มีความคิดริเริ่มในการดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของราษฎรในพื้นที่

7. อื่น ๆ

ข้อสังเกต

คณะกรรมการประเมินผลสามารถปรับปรุงเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสมให้เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความเป็นผู้นำ

2.2 หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ไม่น้อยกว่า 20 ข้อ)

1. ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ การที่จะพระราชทานโครงการใดโครงการหนึ่ง พระองค์ท่านศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบทั้งจากข้อมูลเบื้องต้น เอกสาร แผนที่ รายละเอียดต่าง ๆ ตลอดจนสอบถามจากเจ้าหน้าที่ และราษฎรในพื้นที่ เพื่อที่จะพระราชทานช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง และรวดเร็ว การจะทำภารกิจได้ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบจากเอกสาร แผนที่ สอบถามจากผู้เกี่ยวข้องให้ได้รายละเอียดที่ถูกต้องเพื่อให้ความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องรวดเร็วตรงตามความต้องการของประชาชน เช่น มีการจัดเก็บและจัดทำข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ของหมู่บ้านตำบลไว้อย่างเป็นระบบ อาทิการทำบัญชีสำมะโนครัว ทรัพย์สินของหมู่บ้าน สาธารณสมบัติ จำนวนพื้นที่เขตหมู่บ้าน จำนวนราษฎรชายหญิง เด็ก คนชรา คนพิการ การประกอบอาชีพ ฯลฯ

2. ระเบิดจากข้างใน การสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนาให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาก่อนแล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก เช่น มีการประชุมร่วมกับราษฎรในหมู่บ้านหาจุดเด่น จุดขายของหมู่บ้าน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในชุมชน หรือ

จัดให้มีผู้เชี่ยวชาญ และมีความรู้เฉพาะด้านในการให้ความรู้แก่ราษฎร และคิดหาแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อผลักดันให้เกิดผลิตภัณฑ์ชุมชนต่อยอดเป็นสินค้า OTOP การจัดตั้งสหกรณ์ชุมชน หรือการพัฒนาเป็นหมู่บ้านต้นแบบ เช่น การจัดหาวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพด้านการเกษตร ด้านการประมง ด้านการปศุสัตว์ หรือในพื้นที่ทำเกษตรปลูกข้าว ให้การผลิตข้าวประจำท้องถิ่น เพื่อจำหน่ายเอง ฯลฯ

3. แก้ปัญหาที่จุดเล็กพระองค์ท่านทรงมองปัญหาในภาพรวมก่อนเสมอ แต่การแก้ปัญหาของพระองค์จะเริ่มจากจุดเล็ก ๆ คือ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่คนมักมองข้าม ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งความว่า “ ถ้าปวดหัวคิดอะไรไม่ออกเป็นอย่างนั้นต้องแก้ไขการปวดหัวนี้ก่อน ” เช่น พื้นที่ในหมู่บ้านเกิดน้ำท่วม ต้องแก้ไขด้วยการขุดลอกคลอง หากเกิดภัยแล้ง ต้องแก้ไขด้วยการขุดสระ หรือการจัดทำโอ่งเก็บน้ำ

4. ทำตามลำดับขั้น ในการทรงงานของพระองค์จะทรงเริ่มต้นจากสิ่งจำเป็นของประชาชนที่สุดก่อน และหลังจากนั้นจึงเชื่อมโยงถึงประโยชน์ด้านอื่น ๆ ต่อไปเริ่มต้นทำจากสิ่งที่จำเป็นที่สุดของประชาชนก่อน เช่น การสาธารณสุขเพื่อให้ประชาชนมีร่างกายที่แข็งแรง จากนั้นเป็นเรื่องสิ่งจำเป็นในการประกอบอาชีพโดยดำเนินการดังกล่าวต้องไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการให้ความรู้ทางวิชาการ และเทคโนโลยีที่เรียบง่าย เน้นการปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ราษฎรสามารถนำไปปฏิบัติได้ และเกิดประโยชน์สูงสุด เช่น เริ่มการพัฒนาหมู่บ้านให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และสิ่งจำเป็นในการประกอบอาชีพ เช่น ถนน แหล่งน้ำจัดเพื่อทำเกษตรกรรม เป็นต้น

5. ภูมิสังคม การพัฒนาใด ๆ ก็ตาม ต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศของบริเวณนั้นว่าเป็นอย่างไร และสังคมวิทยาเกี่ยวกับลักษณะนิสัยใจคอของคน ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละท้องถิ่นในการพัฒนาต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศ และลักษณะนิสัยใจคอของคนในพื้นที่ตลอดจนวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน เช่น พัฒนาหมู่บ้านให้มีความก้าวหน้าทันสมัย มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศของหมู่บ้าน วิถีชีวิต ความต้องการของราษฎรและยังคงอยู่ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

6. ทำงานแบบองค์รวม พระองค์ทรงมีวิธีคิดอย่างองค์รวมหรือมองอย่างครบวงจรในการที่จะพระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับโครงการหนึ่งนั้นจะทรงมองเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น และแนวทางแก้ไขเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ เช่น กรณีของ “ ทฤษฎีใหม่ ” เป็นต้น หากประกอบอาชีพเกษตรกรรมต้องมีการบริหารจัดการที่ดินและแหล่งน้ำอันเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการประกอบอาชีพ และประชาชนต้องรู้จักการตลาดรวมถึงการรวมกลุ่ม รวมพลังชุมชน ให้มีความเข้มแข็งเพื่อพร้อมที่จะออกสู่การเปลี่ยนแปลงของสังคมภายนอกได้อย่างครบวงจร ผู้ใหญ่บ้านมองถึงปัญหาที่แท้จริงในพื้นที่ เช่น การจัดการน้ำด้านการเกษตรอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ ผลักดันการรวมกลุ่ม

การประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับพื้นที่ให้เป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชน มีการประสานให้ผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ที่ถูกต้องด้านการตลาด

7. ไม่ติดตำรา การพัฒนาตามแนวพระราชดำรินั้น มีลักษณะของการพัฒนาที่อนุโลมและรวมชอมกับสภาพธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และสภาพของสังคม จิตวิทยาแห่งชุมชน คือไม่ผูกมัดติดกับวิชาการ และเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่แท้จริงของคนไทย ปกติเข้าสู่ระบบที่เป็นปกติ เช่น การนำน้ำตื้นขุดน้ำเสีย หรือเจือจางน้ำเสียให้กลับเป็นน้ำดีตามจังหวะการขึ้นลงตามธรรมชาติของน้ำ หรือการบำบัดน้ำเน่าเสียโดยให้ผักตบชวา ซึ่งมีตามธรรมชาติให้ดูดซึมสิ่งสกปรกปนเปื้อนในน้ำ เป็นต้น มีการพัฒนาที่ไม่ผูกมัดติดกับวิชาการ และเทคโนโลยีแต่รวมชอมกับสภาพแวดล้อม และสภาพของสังคมจิตวิทยาแห่งชุมชน คือการพัฒนาหมู่บ้านโดยให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมและลักษณะของราษฎร โดยไม่ยึดติดหลักวิชาการทฤษฎี และเทคโนโลยีเพราะบางหลักการไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้กับทุกหมู่บ้าน เพราะความแตกต่างของสภาพแวดล้อมและสภาพวิถีชีวิตของราษฎร มีการนำหลักการทฤษฎีบางส่วนมาปรับใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านอย่างเหมาะสม

8. ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด และทำให้ง่าย การพัฒนาและช่วยเหลือราษฎรนั้น ทรงใช้หลักในการแก้ปัญหาด้วยความเรียบง่าย และประหยัดราษฎรสามารถทำได้เอง หาได้ในท้องถิ่นและประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในภูมิภาคนั้น ๆ มาแก้ไขโดยไม่ต้องลงทุนสูงหรือใช้เทคโนโลยีที่ยุ่งยากนัก การพัฒนาและช่วยเหลือราษฎร โดยใช้หลักในการแก้ไขปัญหด้วยความเรียบง่าย และประหยัดราษฎรสามารถทำได้เองหาได้ในท้องถิ่น และประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในภูมิภาคนั้น ๆ นำมาแก้ไขโดยไม่ต้องลงทุนสูง หรือใช้เทคโนโลยีที่ไม่ยุ่งยากนัก เช่น สำนวญทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน และหาได้ง่ายนำมาประยุกต์ใช้ให้คุ้มค่าโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาแปรรูปหรือจัดทำเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อให้ใช้สอย หรือจัดจำหน่ายสร้างรายได้ให้แก่ราษฎร รวมทั้งทำให้ง่าย การคิดค้น ดัดแปลง ปรับปรุงแก้ไขงานพัฒนาหมู่บ้าน ดำบลดำเนินตามแนวทางพระราชดำริเป็นไปอย่างง่าย ๆ ไม่ยุ่งยาก และสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และระบบนิเวศโดยรวม เช่น การประยุกต์แนวทางพระราชดำริมาปรับใช้ในหมู่บ้านให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ อาทิ หากพื้นที่แห้งแล้งเข้าไม่ถึงระบบชลประทานควรมีการขุดสระน้ำไว้เพื่อใช้อุปโภคและการเกษตรอย่างเพียงพอ

9. ทำให้ง่าย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงโปรดที่จะทำสิ่งที่ยากให้กลายเป็นง่ายทำสิ่งที่สลับซับซ้อนให้เข้าใจง่าย โดยทรงคิดค้น ดัดแปลง ปรับปรุง และแก้ไขงานพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำริดำเนินไปได้โดยง่าย ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน และที่สำคัญคือ สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ และระบบนิเวศตลอดจนสภาพทางสังคม โดยใช้กฎแห่งธรรมชาติเป็นแนวทาง มีการพัฒนาและแก้ไขปัญหต่าง ๆ ด้วยวิธีไม่ยุ่งยากสลับซับซ้อน สอดคล้องกับสภาพพื้นที่สังคม และ

ระบบนิเวศโดยอาจใช้กฎแห่งธรรมชาติเป็นแนวทาง เช่น การเกิดน้ำป่าไหลหลากในพื้นที่แก้ปัญหา โคนปลูกต้นไม้หรือไม่ตัดไม้ทำลายป่า เป็นต้น

10. การมีส่วนร่วม พระองค์ทรงเป็นนักประชาธิปไตยจึงทรงนำ “ ประชาพิจารณา ” มาใช้ในการบริหาร เพื่อเปิดโอกาสให้สาธารณะชน ประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมกันแสดงความคิดเห็น “ สำคัญที่สุด ” ต้องหัดทำใจให้กว้างขวาง หนักแน่น ฟังความคิดเห็น วิชาพิจารณาผู้อื่นอย่างฉลาด มีการรับฟังความคิดเห็น ระดมสติปัญญา และประสบการณ์อันหลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้สาธารณะชนประชาชน หรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับมาร่วมกันแสดงความคิดเห็น และร่วมกันทำกิจกรรมในการพัฒนาหมู่บ้าน เช่น หากต้องการฝาย หรือคลองส่งน้ำ แหล่งกักเก็บน้ำ ชาวบ้านต้องช่วยกันกำจัดวัชพืช ขุดลอกตะกอนดิน และปรับพื้นที่เสียก่อน ฯลฯ

11. ประโยชน์ส่วนรวมในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจ และการพระราชทาน พระราชดำริในการพัฒนาช่วยเหลือพสกนิกร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงระลึกถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ การเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เช่น การทุ่มเทกับงานที่ทำโดยไม่หลีกเลี่ยง หรือ ปล่อยปละละเลยเสียสละเวลาส่วนตนเพื่อปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่วนรวม เมื่อราษฎรต้องการความช่วยเหลือ และในการปฏิบัติหน้าที่ต้องมีความสุขกับการทำประโยชน์ให้กับประเทศชาติและราษฎรในพื้นที่ เช่น ผู้ใหญ่บ้านมีความเต็มใจกระตือรือร้น และยินดีในการช่วยเหลืออำนวยความสะดวก และรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในพื้นที่

12. บริการรวมที่จุดเดียว พระองค์ท่านทรงแปรเปลี่ยนการทำงานที่มักจะแบ่งแยกกันทำ มาเป็นการร่วมมือร่วมใจโดยไม่มีเจ้าของสามารถอำนวยความสะดวกสูงสุดให้กับประชาชน จึงเกิดรูปแบบการบริหารที่เป็นการ “ บริการรวมที่จุดเดียว ” และ “ การบริการแบบเบ็ดเสร็จ ” หรือ “ One Stop Service ” ขึ้นมีการบริการรวมที่จุดเดียวหรือรูปแบบการบริการแบบเบ็ดเสร็จหรือ One Stop Service เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนที่มาขอความช่วยเหลือโดยมีหน่วยงานราชการต่าง ๆ คณะกรรมการหมู่บ้านมาร่วมดำเนินการ เช่น มีการจัดตั้งศูนย์บริการประชาชนประจำหมู่บ้าน ตำบล เพื่อเป็นที่ให้คำปรึกษาหารือให้คำแนะนำ และให้ราษฎรสามารถติดต่อขอความช่วยเหลือในเบื้องต้นโดยอาจประสานหน่วยงานราชการจัดเจ้าหน้าที่มาที่ศูนย์เป็นครั้งคราว

13. ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ พระองค์ทรงเข้าใจในหลักธรรมชาติ และต้องการให้ประชาชนใกล้ชิดกับธรรมชาติทรงมองอย่างละเอียดถึงปัญหาธรรมชาติหากเราต้องการแก้ไขธรรมชาติ จะต้องใช้ธรรมชาติเข้าช่วยเหลือ อาทิการปลูกป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง ได้แก่ ปลูกไม้เศรษฐกิจ ไม้ผล และไม้พุ่ม นอกจากได้ประโยชน์ตามชื่อของไม้แล้วยังช่วยรักษาความชุ่มชื้นให้แก่พื้นที่ดินธรรมชาติ และมนุษย์ต้องเกื้อกูลกันเข้าใจถึงธรรมชาติในหมู่บ้าน ตำบลและพยายามให้ประชาชนใกล้ชิดกับธรรมชาติ และมองปัญหาธรรมชาติและต้องการแก้ไขธรรมชาติ จะต้องใช้ธรรมชาติเข้าช่วยเหลือ อาทิ การแก้ไขปัญหาน้ำป่าเสื่อมโทรม เช่น การปลูกป่า โดยไม่ต้องปลูกปล่อยธรรมชาติ

นอกจากได้ประโยชน์แล้ว ยังช่วยรักษาความชุ่มชื้นให้แก่พื้นดิน การเข้าใจธรรมชาติและมนุษย์อย่างเกื้อกูลกัน ทำให้คนอยู่ร่วมกับป่าไม้ได้อย่างยั่งยืน การทำปุ๋ยหมักจากเศษวัชพืชแทนการใช้ปุ๋ยเคมี

14. การใช้ธรรมปราชญ์ธรรม มีการนำกฎของธรรมชาติมาแก้ปัญหา และปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสถานะที่ไม่ปกติเข้าสู่ระบบที่ปกติตามหลักการทรงงาน เช่น การนำน้ำดีขับไล่ น้ำเสีย การแนะนำหรือให้ความรู้แก่ราษฎรเลี้ยงไส้เดือนกำจัดขยะ และยังได้ปุ๋ยมูลไส้เดือน การใช้สมุนไพรไล่แมลง

15. การปลูกป่าในใจคนพระองค์ท่านทรงเล็งเห็นการแก้ไขปัญหาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติด้วยการปลูกจิตสำนึกในการรักผืนป่าให้แก่คนเสียก่อนเพื่อให้พวกเขารัก และเมื่อพวกเขารักแล้วจะดูแลผืนป่าของตนเองด้วยตนเอง มีการปลูกจิตสำนึกให้แก่ราษฎรในพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล ในการรักผืนป่าและทรัพยากรธรรมชาติ เช่น รมรงค์ส่งเสริม และจัดโครงการให้ราษฎรมีจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ เช่น ป่าไม้ แม่น้ำ ลำคลอง สัตว์ป่า หากไม่มีสิ่งเหล่านี้จะมีผลกระทบอย่างไร โดยให้ราษฎรได้มีส่วนร่วมในโครงการ

16. ขาดทุนคือกำไรจากพระราชดำรัสตอนหนึ่งนั้นความว่า “ เงินของรัฐบาลหรืออีกนัยหนึ่งคือเงินของประชาชนถ้าอยากให้ประชาชนอยู่ดีกินดีก็ต้องลงทุนต้องสร้างโครงการซึ่งต้องใช้เงิน เป็นร้อย พัน หมื่น ล้าน ถ้าทำไปเป็นการจ่ายเงินของรัฐบาล แต่ไม่เข้าประชาชนจะได้รับผลราษฎรอยู่ดีกินดีราษฎรได้กำไรไป” มีการนำหลักการทรงงานเรื่องขาดทุนคือกำไรมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ที่กล่าวคือมี “ การให้” และ “ การเสียสละ” ซึ่งเป็นการกระทำอันมีผลเป็นกำไร คือความอยู่ดีมีสุขของราษฎร เช่น มีความเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อราษฎรพร้อมให้ความช่วยเหลือกับราษฎรที่เดือดร้อนทุกเวลา

17. การพึ่งตนเองการพัฒนาให้ประชาชนสามารถอยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อมและสามารถ “ พึ่งพาตนเองได้” ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า “ ...การช่วยเหลือสนับสนุนประชาชนในการประกอบอาชีพและตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ก่อนเป็นสิ่งสำคัญยิ่งยวด” เพราะผู้มีอาชีพและฐานะที่จะพอพึ่งพาตนเองได้ย่อมพัฒนาให้เจริญยิ่งขึ้นไปได้ เช่น อบรมการทำรายได้โดยพึ่งพาจากสิ่งที่ทำได้เองภายในหมู่บ้านและขายในหมู่บ้านหรือส่งออกไปขายนอกหมู่บ้าน

18. พออยู่พอกินจากประสบการณ์ที่พระองค์ท่านได้เสด็จเยี่ยมประชาชนทุกหมู่เหล่าได้ทอดพระเนตรความเป็นอยู่ของประชาชนจึงทรงสามารถเข้าพระราชหฤทัยในสภาพปัญหาได้อย่างลึกซึ้งว่ามีเหตุผลมากมายที่ทำให้ราษฎรตกอยู่ในวงจรแห่งทุกข์เข็ญ จากนั้นได้พระราชทานความช่วยเหลือให้พสกนิกรมีความกินดีอยู่ดีมีชีวิตอยู่ในขั้น “ พออยู่พอกิน” ก่อนแล้วจึงขยายขยายให้ก้าวหน้าต่อไป การเข้าใจสภาพของหมู่บ้าน ตำบล อย่างลึกซึ้ง และพยายามที่จะร่วมกับราษฎรในพื้นที่แก้ไขปัญหาด้วยตนเองจนประสบสำเร็จ เช่น ส่งเสริมแนะนำราษฎรดำเนินชีวิตโดยยึดหลักทางสายกลาง พออยู่ พอกิน พอใช้ ประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายลดความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพประกอบ

อาชีพด้วยความถูกต้อง และสุจริต และเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์ และแข่งขันในการค้าขาย ประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง ทำมาหากินก่อนทำมาค้าขายเมื่อทำได้มากขึ้นจึงขยายเพิ่มไปขาย เป็นการทำให้ลักษณะค่อยเป็นค่อยไป

19. เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับครอบคลุมระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปอยู่บนทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ “ความพอเพียง” หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติทุกระดับให้มีความมั่นคงต่อคุณธรรม คือ มีความซื่อสัตย์อดทน ความเพียร ความรอบคอบ และต้องใฝ่รู้

20. ความซื่อสัตย์ สุจริต จงรักเอื้อเฟื้อต่อกัน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และจงรักเอื้อเฟื้อต่อราษฎร เช่น ผู้ใหญ่บ้านมีการแสดงออกอย่างเปิดเผยถึงความสุจริตความโปร่งใสจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่ไม่มุ่งหวังผลประโยชน์มีการเปิดเผยสรุปรายละเอียดผลงานในการพัฒนาหมู่บ้าน รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพสังคมในปัจจุบัน

21. ทำงานอย่างมีความสุข พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระเกษมสำราญ และทรงมีความสุขทุกคราที่จะช่วยเหลือประชาชน ซึ่งเคยรับสั่งครั้งหนึ่งว่า “ทำงานกับฉัน ฉันไม่มีอะไรจะให้ นอกจากการมีความสุขร่วมกันในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น” มีความสุขและความเต็มใจที่ได้ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้กับราษฎรในพื้นที่

22. ความเพียร: “พระมหาชนก” เป็นพระราชนิพนธ์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้เวลาค่อนข้างนานในการประพันธ์ เพื่อให้เข้าใจง่ายและปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพสังคมปัจจุบัน โดยหนังสือเล่มนี้ได้กล่าวถึงกษัตริย์ผู้มีความเพียรพยายามที่จะว่ายน้ำให้ถึงฝั่ง เช่นเดียวกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงริเริ่มทำโครงการต่าง ๆ ในระยะแรกที่ไม่มีความพร้อมมากนัก และทรงได้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ทั้งสิ้น แต่พระองค์ก็ได้ท้อพระราชหฤทัยมุ่งมั่นพัฒนาบ้านเมืองให้บังเกิดความร่มเย็นเป็นสุขมีความเพียรพยายามในการปฏิบัติหน้าที่หากไม่มีความพร้อมต้องมีความพยายามในการศึกษาทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ เช่น หมั่นศึกษาหาแนวทาง วิธีการที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จ แม้ต้องล้มเหลวก็ต้องศึกษาวิธีการเพื่อพัฒนาต่อไป ไม่ท้อถอยหรือปล่อยวาง

23. รู้ รัก สามัคคีเป็นคำสามคำที่มีค่า และมีความหมายลึกซึ้งพร้อมทั้งสามารถปรับใช้ได้กับทุกยุคทุกสมัย มีการดำเนินการตามพระราชดำรัสในเรื่อง “รู้รักสามัคคี” คือ รู้ : การที่จะลงมือทำอะไรจะต้องรู้เสียก่อน รู้ถึงปัจจัยทั้งหมด รู้ถึงปัญหา และรู้ถึงวิธีการแก้ไขปัญหา รัก : คือความรักเมื่อรู้ครบถ้วนกระบวนการแล้วจะต้องมีความรักการพิจารณาที่จะเข้าใจลงมือปฏิบัติแก้ไข

ปัญหานั้น ๆ สามัคคี : การที่ลงมือปฏิบัตินั้น ต้องทำงานร่วมมือร่วมใจเป็นองค์กรเป็นหมู่คณะจึงจะมีพลังเข้าไปแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

3. ด้านความพึงพอใจ (ไม่น้อยกว่า 20 ข้อ)

3.1 ด้านการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่

3.1.1 ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่เป็นอย่างดี

3.1.2 สนับสนุนส่งเสริมและร่วมปฏิบัติงานกับหน่วยงานต่างๆในการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล ของตนเป็นอย่างดี

3.1.3 มีการจัดทำข้อมูลของหมู่บ้านที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ๆ เช่น ข้อมูลด้านเกษตรกรรม ด้านประมง ด้านปศุสัตว์ ด้านป่าไม้ ด้านสาธารณสุข ด้านพัฒนาชุมชน ด้านที่ดิน ด้านความมั่นคง ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านทะเบียนและบัตร ฯลฯ

3.2 ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้านและป้องกันภัยพิบัติต่าง ๆ

3.2.1 หมู่บ้านมีการตั้งชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ตรวจตราบุคคลแปลกหน้าตรวจอาวุธ ตรวจยานพาหนะ ยาเสพติดสิ่งผิดกฎหมาย เพื่อให้หมู่บ้านปลอดจากอาชญากรรมหรือแหล่งอบายมุข

3.2.2 หมู่บ้านมีการจัดตั้งเครือข่ายครอบคลุมทุกคุ้มบ้านในการป้องกันเหตุร้าย ป้องกันเหตุการณ์ที่กระทบความมั่นคงของชาติ การก่อการร้าย การก่ออาชญากรรม และรายงานข่าวให้นายอำเภอทราบอยู่เสมอ

3.2.3 หมู่บ้านมีจัดตั้งชุดปฏิบัติการประจำหมู่บ้านเพื่อเตรียมพร้อมในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ / อุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นในหมู่บ้าน เช่น ชุดอพยพ. เยาวชนอาสาอาสาสมัครกู้ภัย หรือจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ในการช่วยเหลือหมู่บ้าน ตำบลอื่น ๆ มีการรายงานข่าวภัยพิบัติที่รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์

3.3 ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

3.3.1 หมู่บ้านจัดให้มีกิจกรรมปรับปรุงภูมิทัศน์ของหมู่บ้านให้สะอาดสวยงามเป็นระเบียบ มีการรณรงค์ให้ประชาชนทำความสะอาดภายใน / ภายนอกอาคารบ้านเรือน บริเวณสะพาน ถนน ทางเข้าจัดเก็บเศษขยะ วัชพืชผักตบชวา บริเวณลำห้วย แม่น้ำ หนอง คลอง บึง อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

3.3.2 หมู่บ้านมีการรณรงค์ให้ประชาชนจัดเก็บขยะมูลฝอยบริเวณภายนอกภายในอาคารบ้านเรือน และสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำจัดขยะอย่างเป็นระบบ

3.4 ด้านการปฏิบัติงานตามนโยบายรัฐบาล กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ

3.4.1 มีการบริการประชาชน ที่ได้รับความเดือดร้อน ด้วยความเอาใจใส่รวดเร็ว เช่น การบริการงานด้านการทะเบียน และบัตรประจำตัวประชาชน การช่วยเหลือประชาชนที่ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้

3.4.2 มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนรวมตัวกัน เพื่อแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านด้วยตนเอง สามารถประสานหน่วยงานราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเอกชน เข้ามาช่วยเหลือแก้ไขปัญหา หากเกินขีดความสามารถของหมู่บ้าน

3.4.3 มีการส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการด้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองในหมู่บ้าน เช่น ร้านค้าชุมชน สหกรณ์ชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ ศูนย์ขยายผลเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์พันธุ์ข้าวชุมชน ศูนย์ปศุสัตว์ชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน กลุ่มอาชีพต่าง ๆ

3.5 ด้านการศึกษาศาสนาและอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน

3.5.1 มีการสนับสนุน ส่งเสริมการศึกษา แก่เด็ก เยาวชนในหมู่บ้าน เช่น เป็น กรรมการสถานศึกษา ที่ปรึกษา ผู้บริหารโรงเรียน จัดหาทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่เรียนดีแต่ฐานะยากจน

3.5.2 มีการสนับสนุนกิจการด้านศาสนาในหมู่บ้าน เช่น ร่วมกิจกรรมทางศาสนา อย่างสม่ำเสมอ ประพฤติตนตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือส่งเสริมให้ประชาชน เด็ก เยาวชน สนใจปฏิบัติตนตามหลักศาสนา มีส่วนร่วมในการจัดหาทุน เพื่อดำเนินกิจกรรมทางศาสนา ของประชาชน

3.5.3 มีการสนับสนุน หรือมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่นโบราณสถาน โบราณวัตถุ การอนุรักษ์ ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือสามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ แก่ราษฎรในหมู่บ้าน

3.6 ด้านการเอาใจใส่ข้อราชการ ประกาศ ระเบียบ กฎหมายและนโยบายของรัฐ

3.6.1 นำข้อราชการของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐไปปิดประกาศชี้แจงให้ราษฎรในหมู่บ้านผ่านสื่อต่าง ๆ ในหมู่บ้านเช่น หอกระจายข่าว เสียงตามสาย วิทยุชุมชน การประชุม ประจำเดือน หรือในงาน / กิจกรรมประเพณีต่าง ๆ ของหมู่บ้าน

3.6.2 เอาใจใส่ข้อราชการ ข้อกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ที่กระทบต่อวิถีชีวิตของราษฎร ชี้แจงให้ราษฎรได้ทราบและถือปฏิบัติ เช่น การขึ้นทะเบียนเกษตรกร การขอเงินชดเชยกรณี ภัยแล้ง วาตภัย อุทกภัย อัคคีภัย อุบัติภัย การเวนคืนที่ดิน การสร้างถนน คลองส่งน้ำ โรงไฟฟ้า โรงกำจัดขยะ เป็นต้น

3.7 ด้านการสร้างความปลอดภัยและความรักความสามัคคีให้เกิดในหมู่บ้าน

มีการจัดกิจกรรมสร้างความรักความสามัคคี ประองตอง ระหว่างประชาชนในหมู่บ้าน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น กิจกรรมงานบุญประเพณี กิจกรรมพัฒนาหมู่บ้านในรูปแบบต่าง ๆ กิจกรรมกีฬาพื้นบ้าน กิจกรรมเพื่อเฉลิมพระเกียรติเทิดทูนสถาบันสำคัญของชาติ

3.8 ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน การส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย

3.8.1. ส่งเสริมให้ราษฎรมีส่วนร่วมทางเมือง มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไข ปัญหาของหมู่บ้านโดยยึดหลักเหตุผล หลักกฎหมาย ปฏิบัติตามเสียงข้างมากและรับฟังเสียงข้างน้อย มีความรับผิดชอบและเสียสละเพื่อส่วนรวม จัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย เช่น การรณรงค์ไปใช้ สิทธิเลือกตั้งทุกระดับ รณรงค์ไม่ซื้อสิทธิขายเสียง ฯลฯ

3.8.2 ประพฤติปฏิบัติตน และแนะนำให้ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล วางตัวเป็นกลางทางการเมือง สนับสนุนตามหลักการประชาธิปไตย เป็นแบบอย่างที่ดี แก่ราษฎร ไม่สนับสนุนผู้รับสมัครเลือกตั้งทุกระดับกระทำการที่ไม่สุจริตเที่ยงธรรม

3.9 ด้านการประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อหรือ บริการจากหน่วยงานของรัฐ

แนะนำขั้นตอนการติดต่อราชการให้ราษฎรทราบด้วยวิธีการใด ๆ ประชาสัมพันธ์ ขั้นตอนการขอรับบริการบริการจากหน่วยงานของรัฐผ่านช่องทาง หรือสื่อต่าง ๆ ในพื้นที่ เช่น หอกระจายข่าว เสียงตามสาย วิทยุชุมชน

5. วิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

ให้นายอำเภอจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการประเมินผลภายใน 7 วันนับแต่วันที่ นายอำเภอส่งประกาศให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบหรือวันที่นายอำเภอวินิจฉัยคำร้องคัดค้านแล้วเสร็จ ตาม ข้อ 9 วรรคท้าย เพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ของการประเมินผล อำนาจ หน้าที่ของคณะกรรมการประเมินผล วิธีการประเมินผล และสาระสำคัญอื่นที่จำเป็นให้กรรมการ ประเมินผลทราบ

ให้คณะกรรมการประเมินผลร่วมกันพิจารณาเพื่อกำหนดเกณฑ์ วิธีการประเมินผล และ วิธีการรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

ให้คณะกรรมการประเมินผล ร่วมกันพิจารณาเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของ ผู้ใหญ่บ้าน ตามองค์ประกอบ 3 ด้าน ประกอบด้วย

- ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายของรัฐบาล
- ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- ด้านความพึงพอใจ

1. ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายของรัฐบาล (ไม่น้อยกว่า 20 ภารกิจ)

ให้คณะกรรมการประเมินผลพิจารณากำหนดเกณฑ์การประเมินผล โดยคัดเลือก เกณฑ์การประเมินผลด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายของรัฐบาลจาก แบบตัวอย่าง “ แนวทางการประเมินผลด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ” ไม่น้อยกว่า 20 ข้อหรือคณะกรรมการฯ ร่วมกันพิจารณากำหนดเกณฑ์การประเมินผลด้านการปฏิบัติหน้าที่ขึ้นใหม่ ให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับภารกิจในพื้นที่ เช่น คณะกรรมการฯ กำหนดเกณฑ์ การประเมินผลด้านการปฏิบัติหน้าที่ โดยคัดเลือกจากแบบตัวอย่าง “ แนวทางการประเมินผลด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ” ข้อ (1) “ อำนวยความสะดวกและเป็นธรรม และ ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยให้แก่ราษฎร ในหมู่บ้าน เช่น การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท หรือตั้งจุดตรวจร่วมกับฝ่ายปกครอง ตำรวจ หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือ การจัดเวรยามหรือลาดตระเวนรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้าน หรือการรักษาความปลอดภัยในชุมชนของราษฎรในงานนชตถุภษที่จัดขึ้นในหมู่บ้าน ” เช่น “ การจัดเวรยามหรือลาดตระเวนรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้าน ” โดยพิจารณาจากผลงานจากสมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน บันทึกผลการปฏิบัติงาน แบบรายงานข่าวหรือ แฟ้มสะสม งานหรืออุปกรณ์อื่น ๆ ซึ่งมีสาระสำคัญของเนื้อหาเกี่ยวกับวัน เดือน ปีที่ปฏิบัติงาน ภาพถ่ายกิจกรรมดำเนินการ หรือคณะกรรมการฯ กำหนดเกณฑ์การประเมินผลด้านการปฏิบัติหน้าที่ขึ้นใหม่ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับภารกิจในพื้นที่แล้วนำมาพิจารณาร่วมกับเกณฑ์การประเมินผลที่คณะกรรมการฯ ได้คัดเลือกจากแบบตัวอย่าง “ แนวทางการประเมินผลด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ” รวมกันไม่น้อยกว่า 20 ข้อ

ข้อสังเกต

หากคณะกรรมการฯ พิจารณาเกณฑ์การประเมินจากแบบตัวอย่าง “ แนวทางการประเมินผลด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ” หากภารกิจข้อใดไม่สอดคล้อง และเหมาะสมภารกิจในพื้นที่ คณะกรรมการฯ สามารถกำหนดเกณฑ์ขึ้นใหม่ได้ ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับพื้นที่ (เช่น ตัดตัวเลือกแบบตัวอย่าง 18 ข้อและกำหนดเกณฑ์ขึ้นใหม่ 2 ภารกิจ รวมกันไม่น้อยกว่า 20 ข้อ)

2. ตามคุณลักษณะความเป็นผู้นำ (ไม่น้อยกว่า 20 ข้อ)

2.1 ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ (ไม่น้อยกว่า 20 ข้อ)

ให้คณะกรรมการประเมินผลพิจารณากำหนดเกณฑ์การประเมินผลด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ จากแบบตัวอย่าง “ แนวทางประเมินด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำของผู้ใหญ่บ้าน ” ไม่น้อยกว่า 20 ข้อ เช่น คณะกรรมการฯ รวมกันกำหนดสมรรถนะด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำโดยคัดเลือกจากแบบตัวอย่าง “ แนวทางการประเมินผลด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำผู้ใหญ่บ้าน ” ข้อ (1) “ มีภาวะผู้นำ ” เช่น การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรับผิดชอบ สามารถชักนำจิตใจประชาชนไปในทางที่ดี สามารถเป็นที่ปรึกษา หรือเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชน สามารถบริหารความขัดแย้งที่เกิดจากกระบวนการงานในพื้นที่ได้มีความเสียสละ เป็นต้น ” โดยพิจารณาจากพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ด้านภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ การพัฒนาตนเองให้รอบรู้ การทำงานเป็นทีม

การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความเสียสละ ความเอาใจใส่ อุทิศตนมีคุณธรรม และจริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต การประพฤติตนเป็นพลเมืองดี

รวมทั้งพิจารณาประวัติการทำงาน หรือข้อมูลการปฏิบัติหน้าที่และได้รับการยอมรับว่ามีคุณลักษณะความเป็นผู้นำเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรม เป็นต้น ทั้งนี้ในกรณีไม่ผ่านการประเมินผลข้อใด ให้บันทึกเหตุผล / คำชี้แจงประกอบการประเมินในแบบการประเมินผลด้วย

2.2 หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คณะกรรมการประเมินผลนำเกณฑ์การประเมินผลจากแบบตัวอย่าง “แนวทางการประเมินผลตามหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” จำนวน 20 ข้อ โดยพิจารณาจากพฤติการณ์การปฏิบัติหน้าที่ประกอบการพิจารณาว่า ดำเนินการตามหลักการทรงงานฯ หรือไม่ เช่น คณะกรรมการฯ พิจารณากำหนดเกณฑ์การประเมินผลจากแบบตัวอย่าง “แนวทางการประเมินผลตามหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” ข้อ 1 “ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ” โดยพิจารณาจากผลงานจากสมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประจำหมู่บ้าน บันทึกผลการปฏิบัติงานแบบรายงาน หรือ แฟ้มสะสมงาน หรือ อุปกรณ์อื่น ๆ ซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวข้องกับการกิจ โดยพิจารณาควบคู่กับการดำเนินการตามหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

3. ด้านความพึงพอใจ ให้คณะกรรมการประเมินผล พิจารณากำหนดเกณฑ์การประเมินผล โดยคัดเลือกเกณฑ์การประเมินผลด้านความพึงพอใจจากแบบตัวอย่าง “แนวทางการประเมินผลด้านความพึงพอใจการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน” ไม่น้อยกว่า 20 ข้อ เช่น คณะกรรมการฯ กำหนดเกณฑ์ประเมินผลโดยคัดเลือกจากแบบตัวอย่าง “แนวทางการประเมินผลด้านความพึงพอใจ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน” ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อยถูกลักษณะข้อ (8) “การจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นระเบียบ เช่น มีการรณรงค์ให้ประชาชนกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น” โดยพิจารณาจากผลงานจากสมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประจำหมู่บ้าน บันทึกผลการปฏิบัติในแบบรายงานข่าว หรือแฟ้มสะสมงาน หรืออุปกรณ์อื่น ๆ ซึ่งมีสาระสำคัญของเนื้อหาเกี่ยวกับ วัน เดือน ปี ที่ปฏิบัติงาน ภาพถ่ายกิจกรรมดำเนินการ หรือความพึงพอใจมีความกระตือรือร้นความมุ่งมั่นที่จะอุทิศตน และทุ่มเทให้กับการทำงานอย่างเต็มที่

การรับฟังความเห็นของราษฎรเพื่อประกอบการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน การรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้เข้ารับการประเมิน คณะกรรมการประเมินผลอาจมอบหมายให้คณะกรรมการประเมินผลคนใดคนหนึ่งไปรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านเพื่อประกอบการประเมินผล ตามจำนวนที่คณะกรรมการประเมินผลกำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่า 20 คน โดยต้องให้ทั่วถึง และเป็นธรรมโดยคำนึงถึงความสอดคล้องในพื้นที่

แบบรับฟังความคิดเห็นของราษฎรเพื่อประกอบการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของ
ผู้ใหญ่บ้านมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

1. ผู้ใหญ่บ้านประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับ
ความเดือดร้อนในเรื่องต่าง ๆ

2. ผู้ใหญ่บ้านจัดเวรยามหรือร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ จัดเวรยามรักษาความสงบ
เรียบร้อยตั้งจุดตรวจจุดสกัดบริเวณหมู่บ้าน

3. ผู้ใหญ่บ้านจัดให้มีสัญญาณเตือนภัย เช่น เกราะ กะลอ กลอง ระฆัง ฯลฯ และ
ร่วมกับราษฎรป้องกันภัยสาธารณะรวมทั้งช่วยเหลือผู้ประสบภัย

4. หมู่บ้านมีการจัดตั้งองค์การป้องกันยาเสพติด เช่น ผู้ประสานพลังแผ่นดิน
ตาสับประรด

5. หมู่บ้านมีการจัดตั้งกองทุนเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น กองทุนแม่ของ
แผ่นดิน กองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้าน

6. ผู้ใหญ่บ้านมีการประชุมราษฎรเป็นประจำทุกเดือน

7. มีการประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อค้นหาผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และ มีกฎของหมู่บ้าน
เพื่อลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

8. หมู่บ้านมีการติดตามผล และให้ความช่วยเหลือผู้ติด ผู้เสพยาเสพติดที่ ผ่านการ
บำบัดฟื้นฟู เช่น การส่งเสริมอาชีพหางานให้ทำ

9. มีการจัดกิจกรรมเชิงป้องกันยาเสพติด เช่น กีฬา ดนตรี To Be Number one
 ฯลฯ

10. หมู่บ้านจัดให้มีการดูแลหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อยสะอาด ถูกสุขลักษณะ
และปรับปรุงภูมิทัศน์ในหมู่บ้านให้สวยงาม

11. หมู่บ้านมีการจัดให้มีการประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านประจำปี

12. หมู่บ้านมีการจัดทำข้อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณหรือวัสดุอุปกรณ์ใน
การพัฒนาหมู่บ้าน จากหน่วยงานต่าง ๆ

13. หมู่บ้านมีกิจกรรมในการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือผู้สูงอายุ ผู้พิการ
ผู้ด้อยโอกาส

14. หมู่บ้านมีการส่งเสริม สนับสนุน จัดตั้งกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

15. หมู่บ้านส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

16. หมู่บ้านมีการรณรงค์มิให้เล่นการพนันในหมู่บ้าน เช่น งานศพ หรือ บ่อนการ
พนัน

17. หมู่บ้านมีการออกตรวจตราสิ่งผิดกฎหมาย ในสถานบริการร้านอาหารโอเค
ร้านอาหาร โรงแรม และ มีให้มีการค้าประเวณี

18. หมู่บ้านมีการตรวจตราในสถานประกอบการมิให้ใช้แรงงานผิดกฎหมาย หรือใช้
แรงงานเด็ก

19. หมู่บ้านมีการรณรงค์ในเรื่องระเบียบวินัย การจราจร การสวมหมวกนิรภัย การ
ใช้รถใช้ถนน

20. ผลงานดีเด่นที่สุดของผู้ใหญ่บ้าน คือ....

2. ด้านคุณลักษณะของผู้ใหญ่บ้าน

1. ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำในการนำราษฎรช่วยกันพัฒนา และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นใน
หมู่บ้านอยู่เสมอ

2. ผู้ใหญ่บ้านมีความสามารถในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว และ
ทันท่วงที

3. ในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ใหญ่บ้านจะได้รับความร่วมมือจากราษฎรเป็นอย่างดี (การ
ทำงานเป็นทีม)

4. ผู้ใหญ่บ้านมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้าน

5. ผู้ใหญ่บ้านเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละความสุขส่วนตน
เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

6. ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ สามารถถ่ายทอดความรู้ให้ประชาชนใน
หมู่บ้านได้เข้าใจอยู่เสมอ

7. ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

8. ผู้ใหญ่บ้านแต่งกายเหมาะสม แต่งเครื่องแบบถูกต้องตามระเบียบ

9. ผู้ใหญ่บ้านมีกิริยา มารยาท เรียบร้อย วางตนเหมาะสมกับตำแหน่ง

10. ผู้ใหญ่บ้านมีความเหมาะสมกับการเป็นผู้ใหญ่บ้าน และวางตนเป็นกลางทางการ

เมือง

3. ด้านความพึงพอใจ

1. ผู้ใหญ่บ้านดูแลทุกข์สุขของราษฎร ช่วยเหลือราษฎรอย่างทั่วถึง

2. ผู้ใหญ่บ้านมีจิตสาธารณะเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ราษฎร และให้ความร่วมมือกับ
ส่วนราชการต่าง ๆ

3. ผู้ใหญ่บ้านรับฟังความคิดเห็นของราษฎรให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการทำงานและ
ตัดสินใจ

4. ผู้ใหญ่บ้านสามารถให้คำแนะนำ และเอาใจใส่แก้ไขปัญหาให้แก่ราษฎรเมื่อได้รับความเดือดร้อนในด้านต่าง ๆ

5. ผู้ใหญ่บ้านประสานหน่วยงานส่วนราชการ องค์กรอื่น ๆ ในการแก้ไขปัญหา ราษฎร หากหมู่บ้านไม่สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

6. ผู้ใหญ่บ้านมีการจัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เพื่อตรวจตราดูแลรักษาความสงบ และความปลอดภัยของหมู่บ้าน

7. ผู้ใหญ่บ้านให้การบริการราษฎรในด้านการทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนได้อย่างรวดเร็ว

8. ผู้ใหญ่จัดให้มีศูนย์ดำรงธรรมหมู่บ้าน เพื่อรับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ รับเรื่อง ปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรและจัดให้มีการไกล่เกลี่ย ประนีประนอมข้อพิพาท โดย คณะกรรมการหมู่บ้าน

9. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

ให้คณะกรรมการประเมินผล มอบหมายกรรมการประเมินผลคนหนึ่งหรือหลายคน ไปสำรวจรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านโดยนำ “ แนวทางการรับฟังความคิดเห็นของ ราษฎรเพื่อประกอบการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ” โดยให้ราษฎรให้ความเห็นโดย ทำเครื่องหมาย ระบุดังนี้

ด้านการปฏิบัติหน้าที่ระบุ “ ทำ ” หรือ “ ไม่ทำ ” หรือ “ ไม่ทราบ ” และ “ อื่น ๆ ” หาก ระบุว่า “ อื่น ๆ ” ให้แสดงเหตุผลหรือคำชี้แจงประกอบ (ถ้ามี)

ด้านคุณลักษณะของผู้ใหญ่บ้านระบุ “ ใช่ ” หรือ “ ไม่ใช่ ” หรือ “ ไม่ทราบ ” “ อื่น ๆ ” หากระบุว่า “ อื่น ๆ ” ให้แสดงเหตุผลหรือคำชี้แจงประกอบ (ถ้ามี)

ด้านความพึงพอใจระบุ “ พอใจ ” หรือ “ ต้องปรับปรุง ” หรือ “ ไม่ทราบ และ “ อื่น ๆ ” หากระบุว่า “ อื่น ๆ ” ให้แสดงเหตุผลหรือคำชี้แจงประกอบ (ถ้ามี)

ให้มีการรับฟังความคิดเห็นของราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน โดยให้ครอบคลุมถึง ราษฎรกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มคนพิการ กลุ่มเยาวชน กลุ่มนักศึกษา กลุ่มเกษตรกรใน หมู่บ้าน กลุ่มคุ้มบ้าน ฯลฯ โดยต้องคำนึงถึงขนาดของหมู่บ้าน และจำนวนราษฎรในหมู่บ้านด้วย

สำหรับการรับฟังความเห็นของราษฎร ให้ราษฎรระบุความเห็น ว่า ๆ ผู้เข้ารับการ ประเมินผล “ ผ่าน ” หรือ “ ไม่ผ่าน ” การประเมิน หากการรับฟังความคิดเห็นราษฎรเกินกว่ากึ่งหนึ่งของ จำนวนที่คณะกรรมการกำหนด (จำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคนเห็นว่าไม่ผ่านการประเมินผล ซึ่งขัดแย้ง กับผลการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ให้คณะกรรมการฯ ได้ทบทวนผลการประเมิน และลงพื้นที่ ตรวจสอบข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณาให้ได้ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติ

6. ขั้นตอนการดำเนินการประเมินผลปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

ให้นายอำเภอจัดให้มีการประชุมของคณะกรรมการฯ เพื่อพิจารณาการประเมินผลเพื่อลงมติโดยคณะกรรมการประเมินผลร่วมกันพิจารณาเกณฑ์การประเมินผล คือ

1. ด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายที่สำคัญของรัฐบาลไม่น้อยกว่า 20 ภารกิจ (20 คะแนน)
2. คุณลักษณะความเป็นผู้นำ ไม่น้อยกว่า 20 ข้อ (20 คะแนน)
3. ด้านหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไม่น้อยกว่า 20 ข้อ (20 คะแนน)
4. ด้านความพึงพอใจ ไม่น้อยกว่า 20 ข้อ (20 คะแนน)

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ให้คณะกรรมการฯ นำเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน และหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 1 ด้าน โดยนำเกณฑ์การประเมินผล 4 ด้าน ๆ ละไม่น้อยกว่า 20 ภารกิจการร่วมกันมีเกณฑ์การประเมินผลทั้งหมดไม่น้อยกว่า 80 ข้อ (80 คะแนน)

การพิจารณาด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน และงานตามนโยบายที่สำคัญของรัฐบาลให้พิจารณาจากสมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน หรืออุปกรณ์อื่นใดทำนองเดียวกัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านอาทิ สมุดบันทึกการตรวจราชการของหมู่บ้าน ตำบล สมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านแต่ละคน บันทึกผลการปฏิบัติงาน แบบรายงานข่าว ซึ่งอย่างน้อยควรมีสาระสำคัญของเนื้อหาเกี่ยวกับ วัน เดือน ปีที่ปฏิบัติงานสรุปรายละเอียด และผลของงานที่ปฏิบัติ หรือเอกสาร และอุปกรณ์อื่นใด เช่น ประกาศเกียรติคุณหนังสือชมเชย ภาพถ่าย เป็นต้น

การพิจารณาด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ให้พิจารณาจากพฤติกรรม ด้านต่าง ๆ ด้านภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ การพัฒนาตนเองให้รอบรู้ การทำงานเป็นทีม การรับฟังความเห็นของผู้อื่น ความเสียสละ ความเอาใจใส่ อุทิศตน มีคุณธรรมและจริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต การประพฤติตนเป็นพลเมืองดี และด้านอื่น ๆ รวมทั้งพิจารณาจากประวัติการทำงาน หรือข้อมูลการปฏิบัติหน้าที่ และได้รับการยอมรับว่ามีความเหมาะสมกับตำแหน่งตามลักษณะดังกล่าวหรือไม่

การพิจารณาด้านหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้พิจารณาจากสมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน หรืออุปกรณ์อื่นใดทำนองเดียวกัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน อาทิ สมุดบันทึกการตรวจราชการของหมู่บ้าน ตำบล สมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านแต่ละคน บันทึกผลปฏิบัติงาน แบบรายงานข่าว ซึ่งอย่างน้อยควรมีสาระสำคัญของเนื้อหาเกี่ยวกับ วัน เดือน ปี ที่ปฏิบัติงาน สรุป

รายละเอียด และผลของงานที่ปฏิบัติหรือเอกสารอุปกรณ์อื่นใด เช่น ประกาศเกียรติคุณ หนังสือ ชมเชย ภาพถ่าย เป็นต้น โดยพิจารณาควบคู่กับการดำเนินงานตามหลักการทรงงานใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

การพิจารณาด้านความพึงพอใจนั้น เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยให้งานสำเร็จว่า ส่วนราชการระดับอำเภอ ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ และมีการประสานงานกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ ตอบสนองนโยบายของทางราชการหรือไม่ หรือมีทัศนคติ ค่านิยมพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ และ เป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน ทั้งนี้ โดย พิจารณาความพึงพอใจของผลงานจากสมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประจำ หมู่บ้าน บันทึกผลการปฏิบัติงานแบบรายงานข่าว หรือแฟ้มสะสมงาน หรืออุปกรณ์อื่น ๆ ซึ่งมี สารสำคัญของเนื้อหาเกี่ยวกับวันเดือน ปี ที่ปฏิบัติงาน ภาพถ่ายกิจกรรมดำเนินงาน หรือความพึง พพอใจ มีความกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะอุทิศตน และทุ่มเทให้การทำงานอย่างเต็มที่

2. ให้คณะกรรมการฯ นำผลการประเมินขององค์ประกอบทั้ง 3 ด้านกับหลักการทรง งานฯ 1 ด้านมาพิจารณารวมกันทั้งหมดมีเกณฑ์การประเมินไม่น้อยกว่า 80 ข้อ หากผลรวมคะแนน อยู่ในระดับผ่านจำนวน 40 ข้อถือ ว่าผ่านการประเมิน โดยให้คณะกรรมการฯ นำการรับฟังความ คิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านมาประกอบการพิจารณาด้วย

สำหรับการรับฟังความคิดเห็นของราษฎรให้ราษฎรระบุความเห็นว่ามีผู้เข้ารับ การประเมินผล “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” การประเมินหากการฟังความเห็นของราษฎรเกินกว่ากึ่งหนึ่ง ของจำนวนที่คณะกรรมการฯ กำหนด (จำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน) เห็นว่าไม่ผ่าน การประเมินผล และขัดแย้งกับความเห็นของคณะกรรมการให้คณะกรรมการทบทวนผลการประเมิน และลงพื้นที่ ตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาให้ได้ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติ

ทั้งนี้ให้บันทึกรายงานการประชุมไว้เป็นหลักฐานตามแบบ ป.ผญ. 4 มีขั้นตอน การ พิจารณาการประเมินผลอย่างไรเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบการพิจารณา และให้ คณะกรรมการฯ บันทึกรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านเสนอต่อนายอำเภอตามแบบ ป.ผญ.5

ให้นายอำเภอประกาศผลการประเมินตามแบบ ป.ผญ. 6 ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการ กำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านที่เข้ารับการประเมินผล พร้อมแจ้งผลการประเมินผลให้ผู้เข้ารับการ ประเมินผล ในระดับ “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” ทราบ ในกรณีที่ผู้เข้ารับประเมินผลไม่ผ่านการ ประเมินผล ให้นายอำเภอออกคำสั่งให้ผู้เข้ารับการประเมินผลพ้นจากตำแหน่ง นับแต่นายอำเภอ ประกาศผลการประเมิน

ผู้เข้ารับการประเมินผลที่ไม่ผ่านการประเมินผล และได้รับคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งมีสิทธิอุทธรณ์ผลการประเมิน โดยยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการประเมินผลภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ให้คณะกรรมการประเมินผลพิจารณาคำอุทธรณ์

หากเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่ง และรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลเสนอนายอำเภอเพื่อออกคำสั่ง

หากไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ให้ส่งคำอุทธรณ์พร้อมรายงานความเห็นและเหตุผลให้ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยชี้ขาด

คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดถือเป็นที่สุด

ทั้งนี้ให้แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ ให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบ พร้อมแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีปกครองตามมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีการพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นการดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ได้กำหนดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านให้เสร็จสิ้นภายใน 45 วันนับแต่ระเบียบฯ มีผลใช้บังคับ แนวทางในการประเมินประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายของรัฐบาล (2) ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ (3) ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ และหัวหน้าในหมู่บ้าน การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ต้องการประเมินขีดความสามารถที่จำเป็นต้องปฏิบัติงานให้บรรลุสัมฤทธิ์ผล เป็นการวัดเพื่อนำเปรียบเทียบกับความคาดหวังที่กำหนดในรูปแบบวัตถุประสงค์ โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน

ข้อมูลด้านการปกครองอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

1. ที่ตั้ง อาณาเขตติดต่อ

อำเภอหนองพอก เป็นอำเภอหนึ่งใน 20 อำเภอ ของจังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดร้อยเอ็ด ระยะทางห่างจากจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นระยะทางประมาณ 72 กิโลเมตรห่างจากกรุงเทพมหานคร 577 กิโลเมตร พื้นที่ทั้งหมด 599 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 374,668 ไร่ สภาพพื้นที่โดยทั่วไป เป็นที่ราบลุ่ม ที่ดอน และที่สูงสลับกันเนื่องจากบางพื้นที่เป็นที่ราบเชิงเขาทางด้านทิศเหนือและทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของตัวอำเภอ ซึ่งเป็นแนวเขตติดต่อกับ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ และอำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งมีลักษณะเป็นภูเขาขนาดเล็กแนวยาวติดต่อกันไปจรดเทือกเขาภูพาน ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของต้นน้ำลำธาร

หลายสาย มีป่าไม้ซึ่งมีสภาพป่าที่ค่อนข้างสมบูรณ์ อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเป็นส่วนใหญ่ สภาพพื้นดินเป็นดินร่วนปนทราย ไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้ตลอดปี (อำเภอหนองพอก,2563)

อาณาเขต

- ๑ ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
- ๑ ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร
- ๑ ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร
- ๑ ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

สภาพพื้นที่ทั่วไปเป็นที่ราบกับที่ราบสูงสลับกันไปทางทิศเหนือ และทิศตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นภูเขาขนาดเล็กยาวติดต่อกันไปยังเทือกเขาภูพาน ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารหลายสาย มีป่าไม้ค่อนข้างสมบูรณ์ และส่วนใหญ่เป็นป่าสงวนแห่งชาติ

2. การปกครอง อำเภอหนองพอก แบ่งเขตการปกครองตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ออกเป็น 9 ตำบล 120 หมู่บ้าน โดยมี กำนัน จำนวน 9 คน และผู้ใหญ่บ้านจำนวน 111 คน รวม จำนวน 120 คน ดังนี้

ตำบลหนองพอก	จำนวน 14 หมู่บ้าน (อยู่ในเขตเทศบาล 4 หมู่บ้าน)
ตำบลรอบเมือง	จำนวน 19 หมู่บ้าน (อยู่ในเขตเทศบาล 6 หมู่บ้าน)
ตำบลภูเขาทอง	จำนวน 17 หมู่บ้าน
ตำบลหนองขุนใหญ่	จำนวน 13 หมู่บ้าน
ตำบลบึงงาม	จำนวน 11 หมู่บ้าน
ตำบลโคกสว่าง	จำนวน 10 หมู่บ้าน
ตำบลผาน้ำย้อย	จำนวน 13 หมู่บ้าน
ตำบลกกโพธิ์	จำนวน 12 หมู่บ้าน
ตำบลท่าสิดา	จำนวน 11 หมู่บ้าน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 10 แห่ง ประกอบด้วย 2 เทศบาล คือเทศบาลตำบลหนองพอก เทศบาลตำบลท่าสิดาและองค์การบริหารส่วนตำบล 8 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก, องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง, องค์การบริหารส่วนตำบลภูเขาทอง ,องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขุนใหญ่ ,องค์การบริหารส่วนตำบลบึงงาม,องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง , องค์การบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อยและองค์การบริหารส่วนตำบลกกโพธิ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อภิชาติ เทพชมพู (2553, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด” พบว่าการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วยด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับความอาญา ด้านอำนาจหน้าที่อื่น ๆ การปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก จำแนกเป็นรายด้าน พบว่าการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษา ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน พบว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยทางสถิติต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญด้าน คือ ด้านอำนาจหน้าที่อื่น ๆ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีระดับการศึกษาและมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

นงลักษณ์ พรหมจินดา (2554, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาการประเมินตนเอง ในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองระนอง” พบว่าการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองระนอง ในภาพรวมการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับปฏิบัติงานดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย มีระดับการปฏิบัติเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ ด้านที่เกี่ยวกับความอาญา ด้านกิจการสาธารณะประโยชน์ ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร ด้านการป้องกันโรคติดต่อ และด้านการทะเบียน ตามลำดับ สำหรับด้านการรายงานต่อทางราชการ มีระดับการปฏิบัติเป็นอันดับสุดท้าย ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองระนอง พบว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านเพศชาย มีระดับการปฏิบัติงานดีทุกด้านมากกว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่มีสถานภาพอื่น ๆ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่มีการศึกษาระดับอื่น ๆ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่มีอาชีพอื่น ๆ มีการปฏิบัติงานดีทุกด้านมากกว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีอาชีพเกษตรกร รับจ้างทั่วไป ค้าขาย และธุรกิจส่วนตัว และกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท มีการปฏิบัติงานดีทุกด้านมากกว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอื่น ๆ

ณัฐวุฒิ กุณนอก (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษา: อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น (2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอำเภอ

เมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง (3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะตามแนวทาง ในการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประชากร ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 282 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการศึกษา เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วหาค่า IOC ผลความสอดคล้องมีค่า 1 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์รายข้อ ได้ค่าระหว่าง 0.28-0.83 และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยใช้สถิติการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษา พบว่า (1) ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.96$, $\alpha = 0.94$) ส่วนรายด้าน พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านการอำนวยความสะดวก เป็นธรรม ($\mu = 4.02$, $\alpha = 0.82$) รองลงมา คือ ด้านการให้บริการประชาชน ($\mu = 3.96$, $\alpha = 0.85$) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ($\mu = 3.94$, $\alpha = 1.17$) และด้านการปกครอง และการรักษาความสงบเรียบร้อย ($\mu = 3.93$, $\alpha = 0.95$) ตามลำดับ (2) ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ไม่แตกต่างกัน (3) จากการศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สรุปได้ ดังนี้ จากการศึกษาการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีแต่การปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกี่ยวข้องกับระเบียบกฎหมายหลายฉบับ กำนันผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบกฎหมายต่างๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดทักษะและอุดมการณ์ และยังขาดภาวะผู้นำในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตัวแทนของประชาชนในตำบล หมู่บ้าน เพื่อให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพควรส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปที่มีความรู้ความสามารถสมัครเข้ามารับการเลือกตั้งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมากขึ้น สำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่อยู่ในตำแหน่งอยู่แล้ว ควรพัฒนาขีดความสามารถให้มีความรู้ในระเบียบ กฎหมายที่ใช้ในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น ควรมีการอบรมให้ความรู้เรื่องระเบียบ กฎหมายให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อย่างต่อเนื่อง ควรปลูกฝังอุดมการณ์ของนักปกครองในฐานะผู้นำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในระดับตำบล หมู่บ้าน ให้มีจิตอาสาที่จะปฏิบัติหน้าที่ใน การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่ประชาชน พร้อมกับการพัฒนาความเป็นผู้นำให้แก่มักำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น และศรัทธาของประชาชนที่จะ

ก่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาตำบล หมู่บ้าน และสามารถแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รุจิรวัฒน์ ลำताल (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา บทบาททางการเมืองการปกครองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านภายใต้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ทำให้ระยะเวลาดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านยาวนานถึงอายุ 60 ปี เพื่อให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นกลไกทางการเมืองการปกครองสามารถตอบสนองความต้องการของรัฐ ส่งผลให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้ความสำคัญต่อการตอบสนองความต้องการของรัฐมากกว่าการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน มีพระราชบัญญัติหลายฉบับที่ผ่านมาได้กำหนดให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ดำรงตำแหน่งถึงอายุ 60 ปี มาแล้วหลายฉบับ ในส่วนของผลดี กำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีผลงานดีสามารถตอบสนองความต้องการของรัฐได้เป็นกลไกทางการเมืองการปกครองตามที่รัฐต้องการ ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงมาตรงไปย่อมมีผลกระทบกับประชาชน หรือผู้เสียผลประโยชน์ ไม่ต้องกังวลกับการเลือกตั้งเมื่อหมดวาระลง ส่วนผลเสียการดำรงตำแหน่งเป็น เวลานานทำให้เกิดการแข่งขันการเข้าสู่ตำแหน่งสูง ความเฉื่อยชาเพิกเฉยต่อหน้าที่ขยายอิทธิพล บารมี การแสวงหาความร่วมมือเป็นฐานเสียงทางการเมืองให้กับนักการเมืองทุกระดับ มากกว่าการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน การถดถอยกำนัน ผู้ใหญ่บ้านโดยประชาชนเป็นไปได้ยาก รัฐบาลยังไม่มีมาตรการแก้ไขปัญหาคความบกพร่องทางการเมืองการปกครองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่ที่ไม่เหมาะสม การมีอิทธิพลครอบงำประชาชนเพื่อแก้ไขปัญหาคความบกพร่องทางการเมืองการปกครองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รัฐบาลควรมีมาตรฐานเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประเมินศักยภาพความรู้ความสามารถทางการเมืองการปกครองเป็นประจำทุกปี กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นตัวแทนของประชาชน มาจากการเลือกตั้ง ควรมีวาระการดำรงตำแหน่งเป็นคราวๆ ไป ไม่ควรเกินคราวละ 5 ปี การเลือกตั้ง เป็นการเปลี่ยนแปลงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยสันติวิธีเป็นกระบวนการคัดเลือกผู้นำอีกทางเลือกหนึ่งในระบอบประชาธิปไตย

บงกชมาศ เอกเอี่ยม (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน: บทบาทและภาวะความเป็นผู้นำ กับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อผู้นำชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ งานวิจัย กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน: บทบาทและภาวะความเป็นผู้นำกับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อผู้นำชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังต่อผู้นำชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ในด้านบทบาท อำนาจหน้าที่ และ ภาวะความเป็นผู้นำ หลังการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2540 และ 2) เพื่อเสนอภาพอนาคตของแนวโน้มบทบาท อำนาจหน้าที่ และภาวะความเป็นผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่สอดคล้องกับความคาดหวังของชาวบ้าน การศึกษา พบว่า ผลจากการกระจาย

อำนาจไปสู่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้ในปัจจุบันบทบาทและการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านถูกลดความสำคัญลง เนื่องจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาท้องที่ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในตำบลซึ่งเคยเป็นภารกิจสำคัญของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อย่างไรก็ตาม กำนัน ผู้ใหญ่บ้านยังมีบทบาทและปฏิบัติงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานท้องถิ่น การประสานนโยบายของหน่วยงานท้องถิ่น กับความต้องการของราษฎร การติดตาม สอดส่อง ดูแล และประสานการปฏิบัติงานหน่วยงานท้องถิ่น ให้เป็นไปตามกฎหมายและเจตนารมณ์ของราษฎรในท้องที่และท้องถิ่น

การศึกษาถึงบทบาทความเป็นจริงและความคาดหวังอันประกอบด้วยบทบาท 6 ด้าน คือ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านความยุติธรรม ด้านการบริการ ด้านภาวะผู้นำและคุณสมบัติ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริงในทัศนะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจากการ มองตนเองนั้นจะสูงกว่าค่าเฉลี่ยบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในมุมมองของชาวบ้าน และค่าเฉลี่ย ความคาดหวังต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านเองสูงกว่าค่าเฉลี่ยความคาดหวังชาวบ้านที่มีต่อบทบาท ของกำนัน ผู้ใหญ่ แสดงให้เห็นว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านเองนั้นมองบทบาทการทำงานของตนเองในแง่ดี มากกว่าชาวบ้าน ทั้งด้านบทบาทการทำงานจริง และความคาดหวังที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบบทบาทในทุกด้านแล้ว ทั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านและชาวบ้านต่าง เห็นว่าภาวะความเป็นผู้นำและคุณสมบัติของผู้นำเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดสำหรับการเป็นผู้นำชุมชน

วิฑูรย์ เผือกผุด (2559, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยุด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” เป็น การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยุด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 379 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบด้วยค่าสถิติ และ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า 1) ประสิทธิผลการปกครองท้องที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำบลศาลาล้อย อำเภอสามร้อยยุด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับสูง และ 2) ลักษณะของประชากรที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการปกครองท้องที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิรักษ์ คำเจริญ (2559, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พุทธศักราช 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ถึงปัจจุบัน ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มทอง และอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี” พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มทอง และอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติงานตามบทบาท

หน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร มากที่สุด รองลงมาคือด้านกิจการสาธารณประโยชน์ ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครอง ด้านการรายงานต่อทางราชการ ด้านการป้องกันโรคติดต่อ ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ด้านการจัดทำงานทะเบียนและด้านที่เกี่ยวข้องกับความอาญา ตามลำดับ ส่วนผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน พบว่า กำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่มีอายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ไม่แตกต่างกัน

วิภา รุ่งจรัส (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ แตกต่างกัน และ 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของประชาชนในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ประชาชนในเขตตำบลเหนือเมืองที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน หรือตัวแทน รวมทั้งสิ้นจำนวน 4,073 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 364 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .90 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA : E-test) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัย พบว่า 1) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งสี่ด้านเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการปกครองและการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ด้านการบริการ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคม 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุระดับการศึกษาและการประกอบอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ 3) ประชาชนมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ควรมีการร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างใกล้ชิด

ควรมีการส่งเสริมอาชีพร่อนนอกฤดูกาลทำนา และควรมีการอบรมประชาชนให้มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน

ศุภิสรา ธารประเสริฐ (2563, บทความ) ศึกษาเรื่อง “ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอลำดวน จังหวัดนครพนม” พบว่า 1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอลำดวน จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($X = 4.30$) ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอลำดวน จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 4.60$) 2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านเขตอำเภอลำดวน จังหวัดนครพนมตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ การศึกษา อาชีพรายได้ และแหล่งที่อยู่อาศัย พบว่าความคิดเห็นต่อ ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านเขตอำเภอลำดวน จังหวัดนครพนม ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้านไม่มีความแตกต่างกัน 3. การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านเขตอำเภอลำดวน จังหวัดนครพนม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอลำดวน จังหวัดนครพนมได้ร้อยละ 49.00 ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านเขตอำเภอลำดวน จังหวัดนครพนม 4. แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอลำดวน จังหวัดนครพนม ได้แก่ 1. การปกครอง กระบวนการปกครอง และที่ทำการปกครองอำเภอ ควรจะมีการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และ จัดสรรทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานกำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้เพียงพอ กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และควรให้ความสำคัญกับการประเมินผลปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อยกระดับการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยให้มีกลุ่มองค์กรภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่มากขึ้น โดยต้องรับฟังความคิดเห็นของมีส่วนร่วมของประชาชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษา ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิธีการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอำเภอหนองพอกจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 10 คน ดังนี้

1. ประชาชนในพื้นที่อำเภอหนองพอกที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 จำนวน 5 คน
2. คณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 จำนวน 2 คน ประกอบด้วย ปลัดอำเภอผู้ประสานงานประจำตำบล ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบงานปกครอง
3. ผู้ถูกประเมินตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ประกอบด้วย กำนันที่มีพื้นที่ตำบลรับผิดชอบในเขตเทศบาลจำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้านที่มีพื้นที่ตำบลรับผิดชอบนอกเขตเทศบาลจำนวน 2 คน รวม 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ได้พัฒนาสร้างเครื่องมือจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และปรับปรุงให้เหมาะสมกับพื้นที่ที่ทำการศึกษา ยึดวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับเป็น แนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ หลังจากผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการศึกษาแล้วผู้ศึกษาได้นำเอากรอบแนวคิดของ แนวความคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้กรอบแนวคิด ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดทางการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 (กรมการปกครอง ,2559) มาใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์ คือ

1. แบบสัมภาษณ์

1.1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่มีประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการประเมินตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

1.2 นำเสนอแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเนื้อหา รูปแบบ และการใช้ภาษา แล้วนำแบบสัมภาษณ์กลับมาปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำ ของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.3 นำแบบสัมภาษณ์ชุดดังกล่าวไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก กลุ่มเป้าหมายต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือ จากวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้นำชุมชน ในเขตพื้นที่ที่ศึกษา เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา
2. ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และนัดหมายผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล
3. เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง พฤศจิกายน 2563 ถึง มกราคม 2564

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การจัดกระทำข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการ ดังนี้
 - 1.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

บันทึกการสัมภาษณ์มาเรียบเรียงเนื้อหาประเด็นการสัมภาษณ์ที่ครอบคลุมกรอบ แนวคิดและความมุ่งหมายของการศึกษา แล้วนำมาสรุปประเด็นโดยการบรรยายความเรียงเชิงวิเคราะห์
 2. การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 2.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง นำบันทึกการสัมภาษณ์มาเรียบเรียงเนื้อหาประเด็นการสัมภาษณ์ที่ครอบคลุมกรอบแนวคิดและความมุ่งหมายของการศึกษา แล้วนำมาสรุปประเด็นโดยการบรรยายความเรียงเชิงวิเคราะห์

พจนัน ปณ จิตโต ชีเว

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยผู้ศึกษาใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ซึ่งดำเนินการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จาก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 10 ท่าน ประกอบด้วย ประชาชนในพื้นที่ อำเภอหนองพอก จำนวน 5 ท่าน คณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 จำนวน 2 ท่าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจำนวน 3 ท่าน นำมาวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้แยกวิเคราะห์เป็นประเด็น ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

ตอนที่ 1 ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

1. ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 จากทัศนะของประชาชน

1.1 หลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชนทั่วไปที่เข้าร่วมการรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้าน ทราบว่าหากผลการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ไม่ผ่านการประเมินจะเป็นเหตุให้ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านโดยคณะกรรมการได้แจ้งก่อนจะมีการประเมิน ซึ่งแสดงความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ รับทราบจากการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นโดยคณะกรรมการแจ้งเกณฑ์ในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านหากมีผลการประเมินผลปฏิบัติงานไม่ผ่านเกณฑ์เป็นเหตุให้ผู้ใหญ่บ้านพ้นจากตำแหน่งได้ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ว่าคณะกรรมการประเมินผลจะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านเพื่อประกอบการประเมินผล โดยมีจำนวนราษฎรตามที่คณะกรรมการประเมินผลกำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่า 20 คน โดยให้

คำนึงถึงขนาดของหมู่บ้าน และจำนวนราษฎรในหมู่บ้าน ซึ่งต้องครอบคลุมราษฎรทุกกลุ่ม ในหมู่บ้าน โดยให้ราษฎรระบุความเห็น ว่า ผู้เข้ารับการประเมินผล “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” การประเมินผลด้วย (ตามระเบียบข้อ 11 และข้อ 12) การประเมิน หากการรับฟังความคิดเห็นราษฎรเกินกว่ากึ่งหนึ่งของ จำนวนที่คณะกรรมการกำหนด (จำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคนเห็นว่าไม่ผ่านการประเมินผล ซึ่งขัดแย้ง กับผลการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ให้ทบทวนผลการประเมิน และ ลงพื้นที่ตรวจสอบ ข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณาให้ได้ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติ ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ เช่น

“ก่อนหน้านี้ไม่รู้ว่าการประเมินมีผลทำให้ผู้ใหญ่บ้านต้องออกจากตำแหน่ง มารู้ตอนที่เข้าร่วมงานประเมินคณะกรรมการแจ้งให้ทราบว่าถ้าผู้ใหญ่บ้านประเมินไม่ผ่านมีผลทำให้ผู้ใหญ่บ้าน ต้องออกจากตำแหน่ง” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชน คนที่ 1,2564 :สัมภาษณ์)

“อันนี้ทราบว่าถ้าไม่ผ่านจะต้องออกเพราะว่าท่านปลัดก็จะแจ้งก่อนที่จะให้ประเมิน ว่าการประเมินมันไม่ใช่การเลือกผู้ใหญ่บ้านแต่ก็เหมือนกับการเลือกผู้ใหญ่บ้านใหม่เพียงแค่ว่าคุณไม่มี คู่แข่ง” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชน คนที่ 2 , 2564 :สัมภาษณ์)

“ทราบค่ะท่านปลัดอธิบายได้เข้าใจในเหตุผลที่ออกมาประเมินว่าจะคล้ายกับการ เลือกผู้ใหญ่บ้านเพียงแต่ว่าไม่มีคู่แข่ง เราประเมินผลการทำงานของผู้ใหญ่บ้านเองว่าในหมู่บ้านพึงพอใจกับการทำงานของผู้ใหญ่บ้านใหม่ซึ่งผลการประเมินก็จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะใช้ประกอบความ คิดเห็นของคณะกรรมการหากผลการประเมินไม่ผ่านมากกว่าครึ่งหนึ่ง” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะ ประชาชน คนที่ 3 ,2564 :สัมภาษณ์)

1.2. วิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชนทั่วไปที่เข้าร่วมการรับฟังความคิดเห็นของราษฎร ในหมู่บ้าน พบว่าคณะกรรมการได้ดำเนินการประชุมรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้าน ตามลำดับโดยคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายจำนวน 2 ท่านประกอบด้วยปลัดอำเภอผู้ประสานงาน ประจำตำบล และกำนันรวมถึงหัวหน้าส่วนราชการในพื้นที่ตำบลได้พบปะกับประชาชนโดยแจ้งใน ที่ประชุมเป็นการดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผล การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ได้กำหนดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของ ผู้ใหญ่บ้านให้เสร็จสิ้นภายใน 45 วันนับแต่วันที่ผู้ใหญ่บ้านดำรงตำแหน่งครบ 4 ปี แนวทางใน การประเมินประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายของรัฐบาล (2) ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ (3) ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ และหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน การ ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ต้องการประเมินขีดความสามารถที่จำเป็นต้องปฏิบัติงานให้บรรลุ

สัมฤทธิ์ผล เป็นการวัดเพื่อนำเปรียบเทียบกับความคาดหวังที่กำหนดในรูปแบบวัตถุประสงค์ โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้านผ่านการรับฟังความคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ เช่น

“วันนั้นก็จะมีการนัด ปลัดเทศบาล สาธารณสุขแล้วก็มีการประชุมประจำตำบล ตำรวจ จะพูดถึงหลักเกณฑ์การประเมินกำนันผู้ใหญ่บ้านมาแล้วว่าต้องมีการรับฟังความคิดเห็นกับพี่น้องประชาชนเกี่ยวกับความพึงพอใจผลการปฏิบัติงานที่ของผู้ใหญ่บ้านแล้วก็มีการนัดว่าต้องมีประชาชน มาเข้าร่วมไม่น้อยกว่า 20 คนประเมินให้และต้องประเมินให้ผ่านไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งคือสมมติมา สามสิบ ก็ต้องผ่าน สิบห้าคน กำนันก็พูดแนะนำตัวแล้วก็บอกว่าวันนี้มาประเมินแต่ก็ไม่ได้พูดถึง ผลการทำงานของผู้ใหญ่บ้านหลังจากประเมินเสร็จทำแบบสอบถามเรียบร้อยแล้วก็จะให้ชาวบ้านได้ แสดงความคิดเห็นต่อผู้ใหญ่บ้าน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชน คนที่ 4, 2564 : สัมภาษณ์)

“วันนั้นคณะกรรมการออกมาอธิบายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การประเมินว่ามีการ ประเมินด้านไหนบ้างครับมีคณะกรรมการไปสองคนซึ่งก็คือปลัดอำเภอประจำตำบลแล้วก็กำนัน ประจำตำบลหลังจากปลัดอำเภอชี้แจงกระบวนการขั้นตอนแล้วก็จะเป็นกำนันพูดเกี่ยวกับการให้ ความร่วมมือของผู้ใหญ่บ้านในการปฏิบัติงาน และเกี่ยวกับการประสานงานให้กับลูกบ้านในพื้นที่ของ หมู่บ้านที่ตนรับผิดชอบอยู่การขอข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน และเริ่มกระบวนการก็มีการ แจกแบบประเมินวันนั้นก็ประมาณสามสิบชุด มีคนมาประมาณ 56 คนก็ใช้วิธีการยกมือว่าใครจะ ประเมินบ้างให้คนที่อยากประเมินยกมือแสดงความประสงค์ว่าอยากประเมินเสร็จเรียบร้อยแล้วใน ระหว่างที่เราประเมินอยู่มีประชาชนขอแสดงความคิดเห็นกรรมการก็จะเปิดโอกาสให้ได้พูดก็มีทั้ง กล่าวชื่นชมแล้วก็กล่าวตำหนิบ้าง” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชน คนที่ 1, 2564 : สัมภาษณ์)

“ก็เริ่มต้นโดยผู้ใหญ่บ้านก็ประกาศให้ชาวบ้านลงมารอที่ศาลาประชาคมซึ่งก็จะมี ปลัดอำเภอ กำนันแล้วก็หน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่อำเภอละ มีเกษตร มีคุณหมอโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพประจำตำบล ออกมา ปลัดก็ชี้แจงว่าการประเมินในครั้งนี้ไม่ได้ประเมินแต่เพียงผู้ใหญ่บ้าน ประเมินผู้ช่วยด้วยว่าหน้าที่ของผู้ช่วยทำอะไรบ้าง เพราะหากผู้ใหญ่บ้านประเมินไม่ผ่านผู้ช่วย ผู้ใหญ่บ้านก็ต้องออกจากตำแหน่งด้วย” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชน คนที่ 5, 2564 : สัมภาษณ์)

หลังจากคณะกรรมการแจ้งวัตถุประสงค์ในการจัดการประชุมรับฟังความคิดเห็นให้กับ ประชาชนรับทราบแล้ว กรรมการประเมินดำเนินการแจกแบบรับฟังความคิดเห็นให้กับผู้เข้าร่วม ประชุมตามจำนวนที่เข้าร่วมประชุมซึ่งต้องไม่น้อยกว่า 20 คนจึงจะสามารถเริ่มแสดงความคิดเห็นได้ ในส่วนของจำนวนแบบประเมินที่คณะกรรมการได้รับจากฝ่ายเลขาที่มีจำนวน 30 ชุด ซึ่งคณะกรรมการ ต้องจัดเตรียมเพิ่มให้เพียงพอกับผู้มาแสดงความคิดเห็น สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่รู้หนังสือเขียนอ่านไม่ได้

หรือมองได้ไม่ชัดเจนคณะกรรมการแก้ปัญหาโดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมที่มาด้วยกันกับผู้สูงอายุที่สามารถอ่านหนังสือได้นั่งประกบอ่านให้ฟังในการตอบแบบรับฟังความคิดเห็นของราษฎรและชี้แจงขั้นตอนการตอบโดยให้ทำเครื่องหมายถูกลงในช่อง ซึ่งแบบรับฟังความคิดเห็นมีจำนวน 3 ด้านประกอบด้วยด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านจำนวน 20 ข้อ ด้านคุณลักษณะของผู้ใหญ่บ้านจำนวน 10 ข้อ และด้านความพึงพอใจ จำนวน 8 ข้อ และส่วนท้ายให้สรุป การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในภาพรวมให้ทำเครื่องหมายในช่อง ผ่านหรือไม่ผ่าน

1.3.เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชนทั่วไปที่เข้าร่วมการรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้าน มีความคิดเห็นต่อเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ดังนี้

1.3.1. ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชนทั่วไปที่เข้าร่วมการรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้าน พบว่าแบบรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านด้านการปฏิบัติงานและงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาลมีข้อที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่หมู่บ้านซึ่งไม่ใช่พื้นที่ชุมชนเมืองจึงไม่มีสถานบริการ โรงแรมหรือโรงงานในพื้นที่ทำให้ชาวบ้านที่เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นไม่ให้คะแนนในส่วนนี้และข้อคำถามใช้ภาษาทางราชการจึงทำให้คณะกรรมการต้องอธิบายเพิ่มเติมทำให้เกิดข้อสงสัยว่าผู้ใหญ่บ้านไม่ได้ดำเนินการในข้อดังกล่าว ในระหว่างที่ตอบแบบแสดงความคิดเห็นมีผู้สูงอายุเข้าร่วมด้วยกรรมการแก้ไขโดยให้กรรมการหมู่บ้านช่วยเหลือในการอ่านแบบแสดงความคิดเห็นและ ผู้ใหญ่บ้านที่เข้ารับการประเมินจะจัดแสดงผลงานให้ชาวบ้านและคณะกรรมการได้ทราบในวันที่คณะกรรมการลงพื้นที่รับฟังความคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ เช่น

“ทำแบบสอบถามต่างคนต่างทำ แต่กรรมการจะถามว่าข้อไหนที่ท่านไม่เข้าใจข้อไหนที่ในหมู่บ้านของท่านไม่มี อย่างเช่น การออกตรวจห้างร้านแล้ว ก็พวกสถานบันเทิงบ้านเราไม่มี ก็ข้ามไปเพราะว่าชาวบ้านจะไม่เข้าใจว่าทำไมไม่เห็นออกตรวจ ซึ่งในบ้านเรามันไม่มีสถานบริการ คือข้อไหนที่ไม่มีข้ามไปเนื่องจากไม่ใช่พื้นที่ตั้งของสถานบริการและกรรมการจะอธิบายภาพรวมว่าผู้ใหญ่บ้านทำอะไรในหมู่บ้านบ้าง เช่น การแก้ไขปัญหายาเสพติด การประชุมจัดทำแผน การส่งเสริมอาชีพ เป็นภาษาอีสานอีกที ส่วน ผู้สูงอายุ คนที่หูไม่ได้ยินหรืออ่านหนังสือไม่ออก เป็นคนพิการก็จะให้คณะกรรมการหมู่บ้าน ช่วยอ่านออกเสียง ตนรู้สึกข้อคำถามบางข้อเราที่เป็นชาวบ้านก็รู้ว่าผู้ใหญ่บ้านต้องทำด้วย จึงไม่ได้ให้คะแนน” ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชน คนที่ 2, 2564 : สัมภาษณ์)

“ในที่ประชุมแสดงความคิดเห็นผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านกับผู้ช่วยจะมีการจัดแสดงผลงานที่ผ่านมาให้ชาวบ้านได้เห็นด้วยตั้งไว้ที่ศาลากลางบ้าน ไม่ว่าจะเป็นงาน ที่ทำร่วมกันในชุมชน งานพัฒนาหมู่บ้าน งานบุญประเพณีต่างๆ จะมีรูปถ่ายให้ผู้เข้าร่วมได้ดูแต่ก็รู้สึกว่ามันยังไม่ครอบคลุมการทำงานของผู้ใหญ่บ้านในความรู้สึกมองว่าเค้าอาจจะเตรียมเอกสารไม่ทันหรือการหาเอกสารหลักฐานนั้นมันยากสำหรับผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการให้ทำแบบประเมิน ในแบบประเมินมีหลายข้อที่อ่านไม่เข้าใจกรรมการจะอธิบายเป็นภาษาอีสานให้ชาวบ้านเข้าใจ ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชน คนที่ 5 ,2564 :สัมภาษณ์)

1.3.2. ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชนทั่วไปที่เข้าร่วมการรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้าน พบว่ามีความคิดเห็นต่อแบบรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้าน ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ข้อคำถามในแต่ละข้อมีความเหมาะสม แบบรับฟังความคิดเห็นให้ชี้แจงเครื่องหมายถูกในข้อใด ทำ ไม่ทำหรือไม่รู้ อื่น ๆ กรรมการต้องอธิบายเพิ่มในแต่ละข้อ เช่น ด้านความเป็นผู้นำ ผู้ใหญ่บ้านพาทำอะไรในหมู่บ้าน เป็นภาษาถิ่นเนื่องจากในแบบรับฟังความคิดเห็นเป็นภาษาทางการผู้เข้าร่วมไม่เข้าใจ และพบปัญหาเมื่อมีผู้สูงอายุเข้าร่วมด้วยเนื่องจากสายตาไม่คมชัดได้ไม่ชัดเจน กรรมการแก้ปัญหาโดยการให้ผู้เข้าร่วมที่มีอายุน้อยที่นั่งประกบอ่านให้ฟัง แต่ก็มียางข้อคำถามที่จำเป็นต้องให้ผู้ใหญ่บ้านได้นำเสนอด้วยตนเองว่าในห้วงสี่ปีที่ผ่านมาดำเนินการอย่างไรในหมู่บ้านให้ชาวบ้านได้รับทราบ และยังขาดการแสดงผลงาที่ดำเนินการร่วมกับชาวบ้านที่เห็นได้ชัดเจนว่าทำงานอะไรบ้าง และบางข้อคำถาม เช่น การทำงานเป็นทีมอธิบายเพิ่มให้เข้าใจว่าผู้ใหญ่บ้านทำงานร่วมกับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้านหรือทำงานคนเดียว การตัดสินใจเรื่องในหมู่บ้านมีการประชุมประชาคมสอบถามความคิดเห็นของชาวบ้านก่อนทำหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ เช่น

“แบบรับฟังความคิดเห็นให้ชี้แจงเครื่องหมายในการทำเครื่องหมายถูกว่าในข้อไหนว่าทำไม่ทำหรือไม่รู้ อื่น ๆ กรรมการก็ต้องอธิบายเพิ่มว่าในแต่ละข้อ เช่น ด้านความเป็นผู้นำ ผู้ใหญ่บ้านพาทำอะไรในหมู่บ้านเป็นภาษาอีสานเพราะในแบบสอบถามเป็นภาษาทางการคนมาร่วมไม่เข้าใจและก็มีปัญหาเวลามีผู้สูงอายุมาร่วมด้วยก็จะมีปัญหาเรื่องสายตา ก็จะแก้ปัญหาโดยการให้เอาคนที่อายุน้อยที่นั่งอยู่ข้างกันอ่านให้ฟัง แต่ก็มียางข้อคำถามที่จำเป็นต้องให้ผู้ใหญ่บ้านได้นำเสนอด้วยตัวเองว่าในห้วงสี่ปีที่ผ่านมาทำอะไรให้บอกกับชาวบ้านและยังขาดการแสดงผลงาที่ให้ชาวบ้านเห็นชัดเจนว่าตนเองนำพาชาวบ้านทำงานอะไรบ้าง และบางข้อเช่น การทำงานเป็นทีมก็ต้องอธิบายเพิ่มให้เข้าใจว่าผู้ใหญ่บ้านทำงานร่วมกับผู้ช่วย กรรมการหมู่บ้านหรือทำคนเดียว การตัดสินใจเรื่องในหมู่บ้าน

มีการประชุมประชาคมสอบถามความคิดเห็นของชาวบ้านก่อนทำหรือไม่” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชน คนที่ 3 ,2564 :สัมภาษณ์)

1.3.3. ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชนทั่วไปที่เข้าร่วมการรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้าน พบว่ามีความคิดเห็นต่อแบบรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้าน ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน แบบสอบถามที่ใช้ในการประเมินเป็นภาษาราชการชาวบ้านไม่เข้าใจในข้อความต้องอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้ผลการประเมินไม่คลาดเคลื่อนซึ่งบางครั้งอธิบายไปแล้วผลก็ยังไม่เข้าใจว่าผู้ใหญ่บ้านต้องทำหน้าที่ทำด้วยอย่าง จัดให้มีศูนย์ดำรงธรรมหมู่บ้าน เพื่อรับเรื่อง ร้องเรียนร้องทุกข์ และจัดให้มีการไกล่เกลี่ย ประนีประนอม ข้อพิพาท โดยคณะกรรมการหมู่บ้าน ชาวบ้านไม่ค่อยรู้ว่าผู้ใหญ่บ้านทำได้หรือไม่ซึ่งข้อความในแต่ละข้อแบบสอบถามที่ใช้ในการประเมินเป็นภาษาราชการผู้เข้าร่วมไม่เข้าใจในข้อความต้องอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้ผลการประเมินไม่คลาดเคลื่อน

“ปัญหาคือแบบสอบถามที่ใช้ในการประเมินเป็นภาษาราชการชาวบ้านไม่เข้าใจในข้อความต้องอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้ผลการประเมินไม่คลาดเคลื่อน หรือแจ้งให้ชาวบ้านทราบด้วยว่าทำอะไร บางข้อความลงรายละเอียดไปทำให้ไม่ได้คะแนนเพราะชาวบ้านไม่ทราบมองว่าแบบสอบถามแบบชัดเจนง่ายดีทำได้ง่ายทุกเพศทุกวัยแต่ข้อความมันยากต่อการทำความเข้าใจสำหรับชาวบ้านเพราะว่าระหว่างการเขียนกับการให้ยกมือการเขียนก็จะยากไปเพราะว่าชาวบ้านมีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันบางคนอาจจะเขียนได้ไม่เยอะแต่ถ้าให้ยกมือก็จะดูเป็นการเปิดเผยจนเกินไปอาจเกิดความขัดแย้งในหมู่บ้านหลังจากการประเมินแล้วเสร็จได้” ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชน คนที่ 1, 2564 :สัมภาษณ์)

“แบบสอบถามมีความรู้สึกว่ามีบางข้อมันเข้าใจยากเกินไป ซึ่งบางครั้งอธิบายไปแล้วผลก็ยังไม่เข้าใจว่ามันมีด้วยหรือผู้ใหญ่บ้านต้องทำแบบนี้ด้วยอย่างจัดให้มีศูนย์ดำรงธรรมหมู่บ้าน เพื่อรับเรื่อง ร้องเรียนร้องทุกข์ และจัดให้มีการไกล่เกลี่ย ประนีประนอมข้อพิพาท โดยคณะกรรมการหมู่บ้าน ชาวบ้านไม่ค่อยรู้ว่าผู้ใหญ่บ้านทำได้ควรที่จะทำข้อความให้เข้าใจง่ายโดยไม่ต้องอธิบายอยากให้อ่านแบบชัดเจนไปเลยเพราะในแบบสอบถามบางที่ใช้ภาษาทางราชการจนเกินไป” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชน คนที่ 4 ,2564 : สัมภาษณ์)

“ปัญหาคือมีสิ่งที่ชาวบ้านสนใจอยากทราบก่อนจะให้คะแนนผู้ใหญ่บ้านคือความเป็นผู้นำในบทบาทกองทุนหมู่บ้าน กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอะไรที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเงินที่ผู้ใหญ่บ้านต้องเข้าไปเกี่ยวข้องมันจะทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในหมู่บ้านได้ เช่น อาจจะมีการร้องเรียนว่าผู้ใหญ่บ้านนำเงินไปแล้วไม่ส่งคืนกองทุนหรือให้คนอื่นยืมแต่อีกคนหนึ่งไม่ได้ยืมให้ผู้ใหญ่บ้านเองเนี่ย

แต่ละต้องเป็นคนชี้แจงการทำงานของตัวเองว่าได้มีบทบาทในกองทุนไหนบ้างแล้วก่อนทำการประเมินในแบบสอบถาม” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชน คนที่ 2 2564 :สัมภาษณ์)

2. ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 จากทัศนะของคณะกรรมการประเมิน

2.1 หลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะคณะกรรมการประเมินพบว่าตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พุทธศักราช 2457 มาตรา 14 (11) กำหนดว่า ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งต้องทำอย่างน้อยทุก 5 ปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง ทั้งนี้ ต้องกำหนดให้ราษฎรในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านด้วยนั้น หลังจากรับทราบคำสั่งจากที่ทำการปกครองอำเภอว่าได้รับมอบหมายให้เป็นคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านได้ประชุมกำหนดแนวทางการให้คะแนนผลการปฏิบัติงานทั้ง 3 ด้าน และออกไปรับฟังความคิดเห็นของราษฎรตามประกาศอำเภอ ณ ศาลาประชาคมประจำหมู่บ้าน โดยมอบหมายคณะกรรมการ 2 ท่าน เป็นผู้ไปรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้าน ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า 20 คน จากทุกกลุ่มอาชีพ กลุ่มกิจกรรม กลุ่มบ้านในหมู่บ้าน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาพร้อมกับผลการประเมินของคณะกรรมการ เพื่อเสนอนายอำเภอพิจารณาประกาศผลการประเมินว่า ผ่าน หรือ ไม่ผ่าน ต่อไป

ซึ่งเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการประเมินผลในการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อประกอบการประเมินผล และเก็บรวบรวมหลักฐานเอกสารดังกล่าวไว้ เป็นหลักฐานประกอบในการพิจารณากำหนดให้คณะกรรมการประเมินผลกำหนดเกณฑ์และวิธีการประเมินผล วิธีการรับฟังความคิดเห็น แนวทางการประเมินผลให้สอดคล้องและเหมาะสมกับพื้นที่ และแจ้งให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบ คณะกรรมการประเมินผลจะต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินโดยมีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายของรัฐบาล จำนวนไม่น้อยกว่า 20 ข้อ 2) ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ จำนวนไม่น้อยกว่า 20 ข้อ และหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จำนวนไม่น้อยกว่า 20 ข้อ 3) ด้านความพึงพอใจ จำนวนไม่น้อยกว่า 20 ข้อ ทั้งนี้ คณะกรรมการประเมินออกไปรับฟังความคิดเห็นของราษฎรตามประกาศอำเภอ ณ ศาลาประชาคมประจำหมู่บ้าน จำนวน 2 ท่าน เป็นผู้ไปรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้าน ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า 20 คน จากทุกกลุ่มอาชีพ กลุ่มกิจกรรม กลุ่มบ้านในหมู่บ้านโดยให้คำนึงถึงขนาดของหมู่บ้าน และจำนวนราษฎรในหมู่บ้าน ซึ่งต้องครอบคลุมราษฎรทุกกลุ่ม ในหมู่บ้าน โดยให้ราษฎรระบุ

ความเห็น ว่า ผู้เข้ารับการประเมินผล “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” การประเมินผล (ตามระเบียบข้อ 11 และข้อ 12) เพื่อนำมาประกอบการพิจารณา ร่วมกับ ผลการประเมินของคณะกรรมการ เพื่อเสนอ นายอำเภอพิจารณาประกาศผลการประเมินว่า ผ่าน หรือ ไม่ผ่าน ต่อไป ซึ่ง สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ เช่น

“ได้ประชุมมีการพูดคุยกันในแนวทางการประเมินในวันที่จะออกประเมินชักซ้อมแนวทางการประเมินโดยแนวทางการปฏิบัติในการประเมินแต่ละครั้งเราจะต้องทำอะไรบ้าง เช่น การแจ้งให้ผู้ใหญ่บ้านประกาศกำหนดการประเมิน แจ้งการประเมินว่าจะต้องประเมินวันที่เท่าไร และกำหนดให้ส่งแบบรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่แล้วก็ต้องให้กำนันผู้ใหญ่บ้านส่งเอกสารให้คณะกรรมการภายในกี่วันให้คณะกรรมการได้ตรวจสอบเอกสาร และกำหนดรูปแบบการลงพื้นที่ที่จะต้องมีการแสดงผลงานเด่นแล้วก็ผลงานที่ภาคภูมิใจให้คณะกรรมการได้ดูในฐานะที่เป็นกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปฏิบัติหน้าที่ในรอบสี่ปี และออกไปรับฟังความคิดเห็นของราษฎรตามประกาศอำเภอ ณ ศาลาประชาคมประจำหมู่บ้าน โดยมอบหมายคณะกรรมการ 2 ท่าน เป็นผู้ไปรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้าน ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า 20 คน จากทุกกลุ่มอาชีพ กลุ่มกิจกรรมกลุ่มบ้านในหมู่บ้าน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณา ร่วมกับ ผลการประเมินของคณะกรรมการ เพื่อเสนอ นายอำเภอพิจารณาประกาศ ผลการประเมินว่า ผ่าน หรือ ไม่ผ่าน ต่อไป ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะคณะกรรมการ คนที่ 1 ,2564 :สัมภาษณ์)

“ประชุมคณะกรรมการโดยใช้หลักเกณฑ์การประเมินจากคู่มือประเมิน 80 ข้อเลยไม่ได้กำหนดเพิ่มเติมแต่ก็คิดว่าคำถามการปฏิบัติงานและนโยบายสำคัญของรัฐบาลครอบคลุมกับภารกิจ (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะคณะกรรมการ คนที่ 2, 2564 :สัมภาษณ์)

2.2. วิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะคณะกรรมการประเมินพบว่าที่ทำการปกครองอำเภอหนองพอกได้แจ้งแนวทางการประเมินให้กับผู้เข้ารับการประเมินรวมถึงกำหนดเวลาที่จะต้องจัดส่งเอกสารประกอบการประเมินในที่ประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้านประจำเดือน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินอีกทางหนึ่ง และแจ้งให้ผู้ใหญ่บ้านที่ต้องเข้ารับการประเมินได้จัดทำรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ส่งให้คณะกรรมการได้พิจารณาผลการดำเนินงานก่อนลงพื้นที่รับฟังความคิดเห็น เมื่อคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นเสร็จเรียบร้อยแล้วได้สอบถามกับกำนันผู้ใหญ่บ้านและประชาชนถึงประเด็นที่ผู้ใหญ่บ้านได้นำเสนอกับคณะกรรมการการซึ่งฝ่ายเลขาโดยฝ่าย

บริหารงานปกครองจะสำรวจระบบการดำรงตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ดำรงตำแหน่งครบ 4 ปี และทำหนังสือแจ้งผู้เข้ารับการประเมินให้จัดเตรียมรับการประเมิน ดังนี้

1. จัดทำผลงานประกอบการประเมิน จำนวน 2 เล่ม โดยส่งอำเภอกำหนดจำนวน 1 เล่ม ภายในวันที่กำหนด และเก็บไว้ 1 เล่ม และการจัดทำผลงาน ให้จัดทำผลงานดีเด่นด้านต่างๆ ตามหัวข้อการประเมิน จำนวน 3 ด้าน ด้านละไม่น้อยกว่า 20 ข้อ และหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร จำนวนไม่น้อยกว่า 20 ข้อ ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นต้นมา โดยสามารถขอรับแนวทางการจัดทำผลงานได้ที่ทำการปกครองอำเภอ ฝ่ายบริหารงานปกครอง

2. ประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรในหมู่บ้านมาประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในวันที่กำหนด ณ ศาลาประชาคมหมู่บ้าน ซึ่งจำนวนราษฎรที่จะแสดงความคิดเห็น ต้องไม่น้อยกว่า 20 คน

3. ให้ปิดประกาศ เรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน (ป.ผญ. 1) และคำสั่งอำเภอนองพอก เรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน (ป.ผญ. 2) ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน

ในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการประเมินผลโดยพิจารณาผลการประเมินจาก สมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประจำหมู่บ้าน สมุดบันทึกผลงานสมุดตรวจราชการของหัวหน้าส่วนราชการ สมุดบันทึกการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน และเอกสารในรูปแบบอื่น ๆ ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาจากการประเมินผลตามหลักเกณฑ์ การประเมินขององค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน 4 องค์ประกอบ จำนวน 80 ข้อ กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องมีผลการประเมินไม่น้อยกว่า 40 ข้อจึง "ผ่าน"การประเมิน ซึ่ง สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ เช่น

“ในส่วนของการประเมินกำนันผู้ใหญ่บ้านเราก็จะแจ้งในที่ประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้านว่าในรอบเดือนนี้จะมีการประเมินกำนันผู้ใหญ่บ้านจะแจ้งก่อนประมาณสามเดือนที่ผู้ใหญ่บ้านจะดำรงตำแหน่งครบสี่ปีซึ่งจะมีทั้งผู้ใหญ่บ้านใหม่แล้วก็ผู้ใหญ่บ้านเก่าที่ประเมินไปแล้วและเป็นการประเมินครั้งที่สองแล้วและมีผู้ใหญ่บ้านใหม่ที่เพิ่งได้รับการเลือกเข้ามาแล้วก็ประเมินครั้งแรกก็แจ้งไปเพื่อให้จัดเตรียมเอกสารอะไรบ้างตามลำดับขั้นตอนซึ่งคณะกรรมการก็จะมีหนังสือแจ้งให้ผู้เข้ารับการประเมินทราบว่าจะต้องรับการประเมินแล้วก็ส่งเอกสารหลักฐานให้กับคณะกรรมการประเมินไม่น้อยกว่ากัวัน ซึ่งเท่าที่ไปประเมินนะคะก็มีทั้งส่วนที่นำเสนอได้ดีแล้วก็มีบ้างบางส่วนของเค้าไม่รู้ว่าจะนำเสนอผลงานเขายังไงก็เลยเลือกที่จะไม่จัดเตรียมซึ่งเราลงไปก็จะได้ให้ข้อเสนอแนะว่าคุณควรที่จะจัดเตรียม

อะไรบ้างให้คณะกรรมการประเมินได้ดู” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะคณะกรรมการ คนที่ 1, 2564 : สัมภาษณ์)

“แนวทางก็คือให้มีรูปเล่มให้คณะกรรมการได้พิจารณาผลการดำเนินงานก่อนลงพื้นที่รับฟังความคิดเห็นเมื่อคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นเสร็จเรียบร้อยแล้วก็จะได้ซักถามกับกำนันผู้ใหญ่บ้านและประชาชนถึงประเด็นที่ผู้ใหญ่บ้านได้นำเสนอกับคณะกรรมการ และแจ้งแนวทางในการประเมินก็อยู่ในหนึ่งรอบปีงบประมาณที่ประชุมประจำเดือนกำนันผู้ใหญ่บ้านช่วงเดือนมกราคม คณะกรรมการทางอำเภอก็จะแจ้งให้ผู้ที่มีรายชื่อที่ต้องเข้ารับการประเมินทราบโดยแจ้งแนวทางว่าต้องมีการดำเนินงานแบบไหนแล้วมีเอกสารหลักฐานโดยมีแบบตัวอย่างให้กับกำนันผู้ใหญ่บ้านนำไปรวบรวมเอกสารหลักฐานส่งคณะกรรมการก่อนเจ็ดวันแล้วก็มารับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติม” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะคณะกรรมการ คนที่ 2, 2564 : สัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะคณะกรรมการประเมินและการลงพื้นที่ประเมินการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านของผู้วิจัยพบว่าผู้ใหญ่บ้านบางส่วนมีการเตรียมตัวรับการประเมิน มีเอกสารประกอบการประเมิน รายงานการปฏิบัติราชการ สมุดตรวจราชการในหมู่บ้าน ที่ส่วนของหน่วยงานราชการลงพื้นที่ในหมู่บ้าน รวมถึงประกาศเกียรติบัตรต่าง ๆ ที่ได้รับจากส่วนราชการ การจัดทำบอร์ดประชาสัมพันธ์ผลงาน แต่บางส่วนก็ไม่ได้จัดเตรียมเนื่องจากเข้าใจว่าคณะกรรมการลงมารับฟังความคิดเห็นของประชาชนในหมู่บ้านไม่ได้ตรวจเอกสารและขาดการจัดเก็บผลการดำเนินงาน เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินจึงทำให้ขาดการนำเสนอผลงานต่อคณะกรรมการ และในส่วนของการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ส่งให้กับคณะกรรมการยังไม่ครอบคลุมเกณฑ์การประเมินตามที่อำเภอแจ้งให้จัดเตรียม ยังพบปัญหาในการรวบรวมผลงานโดยทางฝ่ายบริหารงานปกครองที่ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการในการประเมินพยายามที่จะคัดเลือกเล่มรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านที่สามารถทำได้ครอบคลุมมาเป็นตัวอย่างให้กับกำนันผู้ใหญ่บ้านแต่ก็ยังไม่ครบทุกข้อประเมิน รูปเล่มที่มีเอกสารหลักฐานที่พอจะเป็นตัวอย่างได้ใช้ประกอบการประเมินในเล่มก็จะมีข้อมูลพื้นฐานแผนพัฒนาหมู่บ้าน การวิเคราะห์ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของหมู่บ้านผลงานในแต่ละด้านที่แสดงเป็นเอกสารหลักฐานในเรื่องของการปฏิบัติหน้าที่ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้านการบริหารงานโครงการ การจัดการในหมู่บ้านซึ่ง สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ เช่น

“การทำรูปเล่มรายงานการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านยังไม่ครบองค์ประกอบยังขาดหลายส่วนซึ่งฝ่ายบริหารงานปกครองจะเป็นผู้ดำเนินการรวบรวมส่งให้กับคณะกรรมการซึ่งตอนนี้ก็ยังเปิดโอกาสให้กำนันผู้ใหญ่บ้านและทำเล่มมาตามที่เขามีความเข้าใจแต่ถ้ามีแบบที่เป็นแบบกลางแล้วก็ให้กำนันผู้ใหญ่บ้านรวบรวมและจัดทำตามรูปแบบและหนึ่งก็จะเป็นการประหยังบประมาณ

แล้วก็เป็นการรวบรวมผลงานไปใช้ในการประกวดต่อไปได้ เช่น การประกวดกำนันผู้ใหญ่บ้านยอดเยี่ยม มันเป็นแค่การรวบรวมผลงานแค่ครั้งเดียวหากรวบรวมได้ครบก็สามารถทำให้ประเมินผ่านแล้วก็ทำให้ผู้บังคับบัญชาได้เห็นถึงผลการดำเนินงานเพื่อที่จะพัฒนาส่งเสริมให้ประกวดผู้ใหญ่บ้านยอดเยี่ยมหรือประกวดหมู่บ้าน บ้านสวยเมืองสุข” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะคณะกรรมการ คนที่ 1, 2564 สัมภาษณ์)

“ซึ่งคณะกรรมการก็จะได้เห็นจุดเด่น จุดด้อยของกำนันผู้ใหญ่บ้านผ่านการทำรูปเล่มส่งกรรมการและตัวเราเองในฐานะผู้บังคับบัญชาก็จะได้แนะนำให้กับผู้ใหญ่บ้านได้ซึ่งปัญหาที่พบส่วนใหญ่แล้วก็จะปัญหาเรื่องการนำเสนอผลงาน การจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องเพราะคิดว่าไม่ได้ใช้จึงไม่ได้จัดเตรียมไว้ให้กับคณะกรรมการประเมิน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะคณะกรรมการ คนที่ 2, 2564 สัมภาษณ์)

2.3.เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

2.3.1 ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะคณะกรรมการประเมินพบว่าการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ส่งให้กับคณะกรรมการยังไม่ครอบคลุมเกณฑ์การประเมินตามที่อำเภอแจ้งให้จัดเตรียม ยังพบปัญหาในการรวบรวมผลงานในความคิดเห็นของคณะกรรมการประเมินยังมองว่าข้อคำถามที่เป็นเกณฑ์ในการประเมินในบางข้อในด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายของรัฐบาลไม่สามารถให้คะแนนให้ผ่านได้ด้วยบริบทของพื้นที่อำเภอหนองพอกไม่ใช่เขตเมืองที่จะมีโรงแรม สถานบริการ ในพื้นที่ ทำให้ภารกิจการจับกุม ปราบปราม การค้ามนุษย์ การค้าประเวณี ในสถานบริการ และสถานประกอบ การกวดขันการใช้แรงงานเด็กในสถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรม กวดขันไม่ให้มีการบังคับใช้แรงงานใน สถานประกอบการ การประมง สถานบริการ กวดขันสถานบริการไม่ให้เด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่าที่ 20 ปี เข้าใช้บริการ และเด็กซึ่งอายุต่ำกว่า 18 ปี เข้าทำงานในสถานบริการทำให้คณะกรรมการไม่สามารถให้คะแนนได้ คณะกรรมการให้คะแนนในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาสั่งการให้ปฏิบัติงานในพื้นที่และเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์

“แต่ก็คิดว่ามีคำถามการปฏิบัติงานและนโยบายสำคัญของรัฐบาลครอบคลุมกับภารกิจ แต่ในแบบประเมินไม่ตรงกับบริบทของหมู่บ้าน แต่คำถามในแบบประเมินมันก็คือภารกิจของกำนันผู้ใหญ่บ้านทั้งหมดภาพรวมนี้แหละแต่ตัวข้อคำถามนี้มันจะมีบางข้อที่จะให้คะแนนยาก เช่น ข้อที่ 18 เพราะว่าไม่มีผลการปฏิบัติงานในพื้นที่ไม่มีโรงแรม สถานบริการ ยาเสพติด ค้าอาวุธ ๆ แต่ก็ไม่กระทบกับคะแนนจนทำให้ไม่ผ่านการประเมิน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะคณะกรรมการ คนที่ 2, 2564 :สัมภาษณ์)

“รูปแบบการประเมินโดยคณะกรรมการลงไปประเมินทำได้ยากด้วยตัวของคณะกรรมการเองก็มีส่วนได้ส่วนเสียก็คือในฐานะผู้บังคับบัญชาที่ทำงานใกล้ชิดกับกำนันผู้ใหญ่บ้านทำให้เกิดความเกรงใจเรารู้สึกว่าย่อยากให้เขาอยู่ปฏิบัติงานอยู่ให้โอกาสในการปรับปรุงตัวซึ่งบางครั้งการทำงานในแต่ละข้อประเมินเนี่ยก็เราก็รับรู้รับทราบด้วยเพราะว่าเราเป็นผู้สั่งการแล้วก็เป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติแต่ว่าการดำเนินงานก็ยังไม่ถึงขั้นผลการปฏิบัติงานดีเด่นซึ่งบางครั้งสิ่งที่ปฏิบัติงานก็ยังไม่ถึงขั้นเกินเกณฑ์ที่คาดหวังไม่สามารถวัดได้โดยชัดเจนว่างานที่ได้คุณภาพหรือได้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือไม่ เช่น การจัดการประชุมประจำเดือนทุกเดือนถามว่าจัดหรือไม่ คำตอบก็คือผู้ใหญ่บ้านแค่จัดประชุมให้ได้ตามกำหนดได้มีการจกรายงานการประชุมมีขั้นตอนการประชุมที่ชัดเจนมีวาระการประชุมมีการจัดทำเอกสารที่ถูกต้องหรือไม่ ประชาชนได้ประโยชน์จากการประชุม กรรมการให้ผ่านไหมกรรมการก็ให้ผ่านเพราะว่ามีหลักฐานการประชุม เช่น มีภาพถ่าย มีใบลงชื่อการประชุมมีภาพถ่ายการประชุม” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะคณะกรรมการ คนที่ 1, 2564 : สัมภาษณ์)

2.3.2.ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะคณะกรรมการประเมินพบว่า การประเมินการปฏิบัติหน้าที่ยังไม่สมบูรณ์และไม่สามารถที่นำมาเป็นตัวชี้วัดการทำงานที่สามารถวัดได้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านทำงานได้เต็มศักยภาพ หากดูจากการประเมิน การทำงาน การจัดเตรียมเอกสารประกอบการประเมินยังมีความไม่ชัดเจน คณะกรรมการประเมินผลมีอำนาจหน้าที่ แสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน การประเมินของคณะกรรมการยังขาดความเข้มข้นของเกณฑ์การประเมินเพราะคณะกรรมการประเมินไม่ได้ลงเจาะรายข้อแต่ประเมินในภาพรวมของการทำงาน ซึ่ง สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ เช่น

“ยังรู้สึกว่ามันไม่สมบูรณ์เท่าไรยังไม่สามารถที่จะเป็นตัวชี้วัดการทำงานได้ที่บอกว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านทำงานได้เต็มศักยภาพถ้าดูจากแค่การประเมิน การทำงานอะไรต่าง ๆ ยังขาดเอกสารหลักฐานในการดำเนินการ มันยังมีความรู้สึกเป็นนามธรรม ถ้าจะบอกว่าไม่ดีเลยก็ไม่ใช่ว่าความเข้มงวดของการประเมินยังมีไม่มากพอเพราะว่าไม่ได้ลงเจาะรายข้อกรรมการดูภาพรวมของการทำงานอย่างด้านความเป็นผู้นำเราก็จะดูจากความพึงพอใจของประชาชนในหมู่บ้านในขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็น” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะคณะกรรมการ คนที่ 1, 2564 : สัมภาษณ์)

“กรรมการให้คะแนนในภาพรวมยึดจากการประเมินความพึงพอใจของประชาชน ประกอบกับการทำงานร่วมกันในฐานะปลัดอำเภอผู้ประสานงานประจำตำบลกับทีมผู้นำหมู่บ้านพอจะทราบผลการทำงานเป็นผู้มีความเป็นผู้นำ มีความเสียสละ ไม่เป็นผู้มีอิทธิพลประพฤติทางพาลทุจริต ซึ่งในตัวของผู้เข้ารับการประเมินเองยังขาดความเข้าใจในการจัดเตรียมเอกสารรวมถึงข้อ

คำถามในด้านนี้เป็นนามธรรมทำให้ต้องประเมินจากภาพรวมประกอบกับไม่มีเรื่องร้องเรียนภายในหมู่บ้าน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะคณะกรรมการ คนที่ 2 ,2564 :สัมภาษณ์)

2.3.3. ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะคณะกรรมการประเมินพบว่า การให้คะแนนของคณะกรรมการพิจารณาผลจากเอกสาร รายงานต่าง ๆ และการประเมินความพึงพอใจของประชาชนประกอบกับการทำงานร่วมกันในฐานะปลัดอำเภอผู้ประสานงานประจำตำบลกับทีมผู้นำหมู่บ้านจะทราบผลการทำงาน และเล่มสรุปผลการดำเนินงานมาประกอบด้วยแต่ยังประสบปัญหาในผู้ได้รับการประเมินบางส่วนส่งเล่มรายงานแต่ยังไม่ครบองค์ประกอบ ภาพการจัดกิจกรรมในหมู่บ้าน ข้อมูลสรุปผลการให้ความร่วมมือหน่วยงานต่างๆ เช่น ลงทะเบียนเกษตรกร ซึ่งผู้เข้าประเมินเข้าใจว่าไม่เกี่ยวข้องจึงไม่ได้แนบมา ซึ่ง สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ เช่น

“การประเมินของคณะกรรมการจะดูจาก เอกสารรายงานต่าง ๆ และการประเมินความพึงพอใจของประชาชนประกอบกับการทำงานร่วมกันในฐานะปลัดอำเภอผู้ประสานงานประจำตำบลกับทีมผู้นำหมู่บ้านพอจะทราบผลการทำงานและจะมีเล่มสรุปผลการดำเนินงานมาประกอบด้วยแต่ยังประสบปัญหาในผู้ได้รับการประเมินบางส่วนส่งเล่มรายงานแต่ยังไม่ครบองค์ประกอบ ภาพการจัดกิจกรรมในหมู่บ้าน ข้อมูลสรุปผลการให้ความร่วมมือหน่วยงานต่างๆ เช่น ลงทะเบียนเกษตรกร ซึ่งผู้เข้าประเมินเข้าใจว่าไม่เกี่ยวข้องจึงไม่ได้แนบมาซึ่งตัวของกรรมการเองก็จะพิจารณาจากการทำงานร่วมกันกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และได้รับข้อมูลจากส่วนราชการในพื้นที่ถึงความร่วมมือของผู้ใหญ่บ้านแต่จะมีบางข้อคำถามที่เป็นภารกิจหน้าที่เช่นจัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัย หมู่บ้าน (ชรบ.) และ การดำเนินการด้าน เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ในหมู่บ้าน ซึ่งมีการดำเนินการแต่ไม่ได้มีการบันทึกภาพหรือเก็บข้อมูลไว้ทำให้ขาดข้อมูลนำเสนอต่อคณะกรรมการหรือบางส่วนไม่มีการส่งเล่มรายงานผลเลยเพราะเข้าใจว่ากรรมการจะลงพื้นที่รับฟังความคิดเห็นประชาชนเท่านั้น” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะคณะกรรมการ คนที่ 2 ,2564 :สัมภาษณ์)

3. ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 จากทัศนะของผู้ได้รับการประเมิน

3.1 หลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้ได้รับการประเมินพบว่ามีความรู้ความเข้าใจในการประเมินตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมิน คือ ทราบว่าผู้ใหญ่บ้านที่ดำรงตำแหน่งครบ 4 ปี ต้องได้รับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่จากคณะกรรมการที่ทางอำเภอแต่งตั้ง มีหนังสือแจ้งให้จัดทำผลงานประกอบการประเมิน จำนวน 2 เล่ม โดยส่งอำเภอ

จำนวน 1 เล่ม ภายในวันที่กำหนด และเก็บไว้ 1 เล่ม และการจัดทำผลงาน ให้จัดทำผลงานดีเด่นด้านต่าง ๆ ตามหัวข้อการประเมิน จำนวน 3 ด้าน ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ และหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน ด้านละไม่น้อยกว่า 20 ข้อ ซึ่งหน้าที่ของผู้เข้ารับการประเมินจะต้องจัดเตรียมความพร้อมในด้านเอกสาร เช่น เอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง รูปภาพการปฏิบัติงาน เช่น กิจกรรมจิตอาสา การช่วยเหลือพี่น้องประชาชน การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง เป็นต้น ใบประกาศที่ได้รับจากส่วนราชการ การแสดงผลงานที่โดดเด่นที่ได้รับการยอมรับในหมู่บ้าน รายงานการประชุมประจำเดือน โดยดูแนวทางในการจัดเตรียมจากที่ทำการปกครองอำเภอ ฝ่ายบริหารงานปกครอง และประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรในหมู่บ้านมาประชุมแสดงความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ในวันที่กำหนด ณ ศาลาประชาคมหมู่บ้าน ซึ่งจำนวนราษฎรที่จะแสดงความคิดเห็น ต้องไม่น้อยกว่า 20 คน ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ เช่น

“มีเกณฑ์หนึ่งที่เราจะต้องมีชาวบ้านมาแสดงความคิดเห็น ไม่น้อยกว่า 20 คนก็คือถ้าผู้ใหญ่บ้านมั่นใจในผลการทำงานของตัวเองก็ชักชวนให้ชาวบ้านมาเข้าร่วมได้มากเท่าไรยิ่งดี ตัวผมเองก็จะใช้วิธีการประกาศให้ชาวบ้านได้รับรู้ถึงเกณฑ์การประเมินว่าต้องมีคนเข้าร่วมการประเมินไม่น้อยกว่า 20 คน คือต้องเกิน 20 คนขึ้นไป จำนวนคนมาประเมินส่งผลให้เห็นว่าผู้ใหญ่บ้านนะทำงานดี เพราะว่าชาวบ้านอยากมาประเมินให้ผู้ใหญ่บ้านผ่าน ถ้าคนมาน้อยตัวผู้ใหญ่บ้านเองก็ต้องปรับปรุงผลการทำงานของตัวเองว่าทำไมชาวบ้านถึงไม่อยากมาประเมิน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้เข้ารับการประเมิน คนที่ 1, 2564 :สัมภาษณ์)

“การประเมินมีเกณฑ์ 3 ด้านรวม 80 ข้อ คือ งานในหน้าที่ และงานสำคัญตามนโยบายของรัฐบาล ภาวะความเป็นผู้นำแล้วก็มี ความพึงพอใจในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและราษฎรในหมู่บ้านซึ่งในส่วนความพึงพอใจต้องลงไปรับฟังความคิดเห็นจากลูกบ้านซึ่งจะใช้แบบประเมิน ต้องมีชาวบ้านมาแสดงความคิดเห็น ไม่น้อยกว่า 20 คนก็คือถ้าผู้ใหญ่บ้านมั่นใจในผลการทำงานของตัวเองก็ชักชวนให้ชาวบ้านมาเข้าร่วมได้มากเท่าไรยิ่งดีอยากให้อีก 20 คนขึ้นไป” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้เข้ารับการประเมิน คนที่ 2, 2564 :สัมภาษณ์)

“การประเมินก็นำเสนอผลการปฏิบัติหน้าที่ของเราซึ่งโดยปกติเราทำอยู่แล้วตามระเบียบ กรรมการจะประเมินให้ผ่าน หรือไม่ผ่านการประเมิน ก็มีกระบวนการประเมิน มีเอกสาร

หลายอย่างที่จะต้องจัดเตรียมคือตัวแสดงว่าผู้ใหญ่บ้านเอาใจใส่งาน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้เข้ารับ การประเมิน คนที่ 3, 2564 :สัมภาษณ์)

“สำหรับพวกที่ไม่ทำงานก็จะหนักใจ เรื่องของการประเมินความพึงพอใจของ ประชาชนก็ทำให้เขาหนักใจอยู่แต่ก็เขาก็ไม่ได้กลัวซึ่งตามที่ผ่านมาเขาก็ไม่ค่อยได้ทำงานนะแต่ว่าเขา ก็ไม่ได้ตกใจเพราะว่าเขาผ่านอยู่แล้ว แต่ก็จะมีเสียงชาวบ้านแตก นิดหน่อยแต่ก็ไม่ถึงครึ่ง” (ผู้ให้ข้อมูล หลักในฐานะผู้เข้ารับการประเมิน คนที่ 3, 2564 :สัมภาษณ์)

3.2. วิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้เข้ารับการประเมินพบว่าในการเตรียมรับการ ประเมินหลังได้รับแจ้งจากทางอำเภอให้เข้ารับการประเมินในที่ประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้านประจำเดือนก็ จะดำเนินการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานและการจัดทำผลงานดีเด่นด้านต่าง ๆ ตามหัวข้อการ ประเมิน จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล ด้าน คุณลักษณะความเป็นผู้นำและหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้านความพึงพอใจ ต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ และหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน ด้านละ 20 ข้อ รวมเป็น รูปเล่มรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ส่งให้ฝ่ายบริหารงานปกครอง ซึ่งจะประกอบไปด้วยผลการ ดำเนินงาน ด้านต่าง ๆ ในหมู่บ้านจะแสดงในรูปของภาพถ่ายการปฏิบัติงานในหมู่บ้าน และร่วมกับ ส่วนราชการ และผลงานเด่นที่ภาคภูมิใจของผู้ใหญ่บ้าน ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน และจัดเตรียม สถานที่ในการรับการประเมินที่ศาลาประชาคม มีบอร์ดประชาสัมพันธ์ผลงาน รายงาน เอกสาร หลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น บันทึกการประชุม บันทึกการปฏิบัติหน้าที่ แผนพัฒนาหมู่บ้าน ให้คณะกรรมการประเมิน และชาวบ้านได้รับทราบว่าคุณผู้ใหญ่บ้านได้ทำงานในพื้นที่อย่างไรตลอด ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งที่ผ่านมา ซึ่งผู้ใหญ่บ้านมีการเก็บเอกสาร หลักฐานการทำงานจะ สามารถแสดงผลงานให้คณะกรรมการได้รับทราบส่วนผู้ใหญ่บ้านที่ไม่มีการเก็บข้อมูลที่ได้ดำเนินการ มาก็จะไม่มีการแสดงผลงานในส่วนนี้ให้คณะกรรมการทราบ ในส่วนของการลงพื้นที่รับฟังความ คิดเห็นของราษฎรต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ก่อนกำหนดลงพื้นที่ผู้ใหญ่บ้านจะมีการแจ้ง ประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวในหมู่บ้านล่วงหน้า และแจ้งในวันประเมินอีกครั้งเพื่อให้ประชาชน ในหมู่บ้านมาร่วมแสดงความคิดเห็นซึ่ง สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ เช่น

“มีการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น รูปวันที่เราปฏิบัติงานกิจกรรมจิต อาสา มีรูปถ่ายภาพประกอบ การช่วยเหลือพี่น้องประชาชน ก็อาจจะมีทั้งภาพการไต่ถามทุกข์ร้อนของพสกนิกร ทางแห่งที่เราบันทึกไว้ จะเตรียมไปประกาศที่ได้รับมาแล้วก็เอาผลงานที่โดดเด่นของเราที่ได้รับการ

ยอมรับในหมู่บ้านว่ามีอะไรบ้างครับ บางทีชาวบ้านก็จะไม่รู้แน่ครึ่ว่าเราทำอะไรไปบ้าง ถ้าเรามีบอร์ดประชาสัมพันธ์ก็จะทำให้ชาวบ้านได้รับรู้รับทราบว่าได้ทำอะไรในพื้นที่ไปแล้วซึ่งในหลายปีที่ผ่านมา กำนันผู้ใหญ่บ้านก็ต้องเก็บข้อมูลที่เราได้ทำไปแล้วมารวมให้คณะกรรมการเห็นผ่านการจัดบอร์ดนำเสนอภาพกิจกรรมต่าง ๆ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้เข้ารับการประเมิน คนที่ 1 ,2564 :สัมภาษณ์)

“ในฐานะที่เป็นผู้ถูกประเมินก็รอคณะกรรมการจากทางอำเภอ ซึ่งจะเป็นคำสั่งจากทางอำเภอเป็นทางการ เราก็เตรียมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเตรียมไว้ เช่น ใบประกาศ ผลงานอื่น ๆ ที่เราได้รับมาจัดเตรียมไว้ที่ศาลากลางบ้านเป็นการแสดงผลงานให้กับคณะกรรมการ รวมถึงรูปถ่ายที่เราร่วมกิจกรรมกับชาวบ้าน งานรัฐพิธีต่าง ๆ เราติดบอร์ดโชว์ไว้ และประกาศเตือนชาวบ้านให้ทราบว่าวันนี้จะมีการประเมินผู้ใหญ่บ้านให้เดินทางมาร่วมกิจกรรมล่วงหน้าหลาย ๆ วันพอถึง วันประเมินเราก็ประกาศเรียกเป็นการทั่วไปเสียงตามสายให้ทั่วถึง เราก็ต้องส่งเล่มที่รวบรวมผลงานให้กับคณะกรรมการประเมินไปดูก่อน และก็วันที่คณะกรรมการลงพื้นที่ประเมิน ทุกครั้งที่มีกิจกรรมอะไรต่าง ๆ เราก็จะประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมาเข้าร่วมกิจกรรมเสมอ สำหรับตัวผมในการประเมินชาวบ้านถูกใจในการทำงานของผมอยู่แล้วผลการประเมินก็ผ่านอยู่แล้ว (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้เข้ารับการประเมิน คนที่ 2 ,2564 :สัมภาษณ์)

3.3.เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

3.3.1. ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้เข้ารับการประเมินพบว่ามีความคิดเห็นต่อการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาลพบว่าข้อคำถาม และหลักเกณฑ์ในการประเมินเหมาะสมแต่ในส่วนของงานสำคัญตามนโยบายของรัฐบาล การช่วยเหลือกิจการสาธารณะประโยชน์ การนำปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้านไปแจ้งส่วนราชการ ผู้ใหญ่บ้านทำตามหน้าที่ของผู้นำ และผู้ใหญ่บ้านให้การช่วยเหลือประชาชนทุกอย่าง ไม่ปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือ มีผลการทำงานดีสามารถประสานงานกับส่วนราชการได้อย่างเหมาะสม แต่พบปัญหาคือไม่มีการจัดเก็บเอกสารหลักฐานทำให้ไม่สามารถแสดงเอกสารให้กับคณะกรรมการประเมินได้ตรวจได้และในส่วนของแบบรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านในข้อของงานสำคัญตามนโยบายของรัฐบาล เช่น งานป้องกันโควิด งานกองทุนหมู่บ้านงานต่าง ๆ รวมถึง การลงทะเบียนสวัสดิการต่าง ๆ ของรัฐบาลเป็นเรื่องของผลประโยชน์มันจะแสดงให้เห็นว่าผู้ใหญ่บ้านใส่ใจความทุกข์สุขของชาวบ้านเห็นว่าทำงานไม่ทำงานแต่บางทีชาวบ้านไม่ทราบว่าอยู่ในส่วนของข้อคำถามงานนโยบายทำให้ไม่ได้คะแนนเพราะคิดว่าไม่เกี่ยวกับ ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ เช่น

“เกณฑ์การประเมิน 3 ด้านมีความเหมาะสมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน เพราะว่าเป็นงานตามหน้าที่ เช่น งานสำคัญตามนโยบายในการช่วยเหลือกิจการสาธารณะประโยชน์ นำปัญหาความเดือดร้อนของชาวบ้านไปแจ้งส่วนราชการ เราต้องทำทุกอย่างตามหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านแต่ปัญหาคือบางอย่างที่ทำให้ไม่มีการจัดเก็บเอกสารหลักฐานให้กับคณะกรรมการตรวจ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้เข้ารับการประเมิน คนที่ 3,2564 :สัมภาษณ์)

“ด้านการปฏิบัติหน้าที่ การบริหารจัดการต้องมีความโปร่งใสชัดเจนตรวจสอบได้ แล้วก็ช่วยเหลือประชาชนทุกอย่าง ไม่ปฏิเสธคน เราต้องทำกับชาวบ้าน พร้อมทั้งจะช่วยเหลือชาวบ้านทุกอย่างยิ่งคนที่ไม่ชอบผู้ใหญ่บ้านก็ยิ่งเข้าหาไม่ใช่ว่าเขาไม่ชอบเราแล้วเราก็ไม่ให้ความช่วยเหลืออะไรเขาเลยเหมือนบางบ้านก็ยิ่งจะทำให้เขาเกลียดเรามากกว่าเดิมมองว่าเป็นปัญหาของตัวเอง” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้เข้ารับการประเมิน คนที่ 2 ,2564 :สัมภาษณ์)

“ซึ่งก็จะมีข้อหนึ่งก็คืองานตามนโยบายจะเป็นงานที่ชาวบ้านรู้สึกถึงการทำงานของผู้ใหญ่บ้าน เช่น งานป้องกันโควิด งานกองทุนหมู่บ้านงานต่างๆ การลงทะเบียนสวัสดิการต่างๆของรัฐบาล เป็นเรื่องของผลประโยชน์มันจะแสดงให้เห็นว่าผู้ใหญ่บ้านใส่ใจความทุกข์สุขของชาวบ้านและให้ชาวบ้านเห็นว่าทำงานไม่ทำงานก็อยู่ตรงนี้แหละแต่บางทีชาวบ้านไม่ทราบก็ไม่ให้คะแนนเพราะคิดว่าไม่เกี่ยวกับ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้เข้ารับการประเมิน คนที่ 1,2564 :สัมภาษณ์)

3.3.2. ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้เข้ารับการประเมินพบว่าความคิดเห็นของผู้เข้ารับการประเมินต่อการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพบว่าเกณฑ์มีความเหมาะสมแต่ในมุมมองของผู้รับการประเมินพบว่าปัญหาในการรวบรวมเอกสารประกอบการประเมินจะใช้เอกสารใดหรือหลักฐานใดประกอบวัดความเป็นผู้นำซึ่งไม่สามารถแสดงเป็นเอกสาร เช่น มีความรอบรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ การประเมินการทำงานเป็นทีมโดยให้สมาชิกมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติแสดงโดยวิธีใด และในด้านคุณลักษณะผู้นำในแบบรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านเป็นภาษาทางการไม่เหมาะสมกับชาวบ้าน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีระดับการศึกษาที่ไม่สูงมากเนื่องจากชาวบ้านที่มีระดับการศึกษาที่สูงส่วนใหญ่ประกอบอาชีพต่างถิ่นไม่ได้ร่วมประเมินจึงทำให้ไม่เข้าใจในข้อคำถาม หรือผู้เข้าร่วมการประเมินบางส่วนไม่พอใจผลการทำงานของผู้ใหญ่บ้านให้คะแนนประเมินไม่ผ่านโดยไม่สนใจข้อคำถามว่ามีผลการทำงานในหมู่บ้านอย่างไรบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ เช่น

“เกณฑ์มีความเหมาะสมแต่ปัญหาคือจะใช้อะไรเป็นตัววัดความเป็นผู้นำ มันไม่สามารถแสดงเป็นเอกสารได้มีความรอบรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ การประเมินการทำงานเป็นทีมโดยให้สมาชิกมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติการแสดงโดยวิธีอะไร ต้องสอบถามกับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหรือยังงและการมีจริยธรรมมีความซื่อสัตย์ของใช้จิตสำนึกรับผิดชอบงานในหน้าที่ของตน ไม่เป็นผู้มีอิทธิพลต้องแสดงผ่านเอกสารอะไรบ้าง” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้เข้ารับการประเมิน คนที่ 2, 2564 :สัมภาษณ์)

“บางคนอ่านไม่ออกไม่ร้อท่านปลัดอำเภออธิบายข้อความแต่พวกก็มีบางส่วนที่เค้ามีการแสดงความคิดเห็นคือเค้าอ่านดูแล้วข้อนี้ผู้ใหญ่บ้านทำเค้าก็ให้ผ่าน ข้อนี้เค้าไม่รู้จะทำ ไม่ทำก็ไม่ให้ แต่ก็มีข้อเสียสำหรับชาวบ้านที่เค้าไม่ชอบผู้ใหญ่บ้านเลยก็ไม่อ่านเหมือนกันให้คะแนนว่าไม่ผ่านโดยที่ไม่สนใจว่าข้อความถามว่าผู้ใหญ่บ้านทำอะไรไปบ้าง” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้เข้ารับการประเมิน คนที่ 1, 2564 :สัมภาษณ์)

“ข้อความสำหรับถามชาวบ้านไม่ควรที่จะเป็นภาษาทางราชการจนเกินไปไม่ถามลงลึก เพราะว่าคนที่อยู่ประเมินส่วนใหญ่จะเป็นชาวบ้านที่จบการศึกษาอยู่ที่ปอสี ปอหกแล้วก็เป็นผู้สูงอายุ ซึ่งคนที่เค้าอ่านหนังสือไม่รู้เรื่องส่วนคนที่มีความรู้เค้าก็ออกไปประกอบอาชีพไม่ได้อยู่ในหมู่บ้านทำให้กลุ่มคนที่มาประเมินส่วนใหญ่ก็เป็นคนที่รู้หนังสือน้อย” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้เข้ารับการประเมิน คนที่ 2 , 2564 :สัมภาษณ์)

3.3.3. ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้เข้ารับการประเมินพบว่ามีความคิดเห็นต่อการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านพบว่าข้อความในเกณฑ์การประเมินและแบบรับฟังความคิดเห็นซ้ำซ้อนกัน เช่น ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่มีจำนวนข้อมากกว่า 2 ข้อ ในบางประเด็นมองว่าเกินศักยภาพของผู้ใหญ่บ้านที่จะดำเนินการในพื้นที่ได้ เช่น การประชาคมค้นหาผู้เสพยาในหมู่บ้าน หรือข้อความที่เจาะลึกในบางข้อทำให้ชาวบ้านตอบไม่ได้ หรือไม่ทราบผลการทำงานของผู้ใหญ่บ้านควรที่จะตั้งคำถามที่อ่านเข้าใจง่ายไม่เป็นภาษาทางการเหมาะกับชาวบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ เช่น

“ข้อความซ้ำกันเกินไปข้อความเยอะแต่ก็วนอยู่แต่กับเรื่องเดียว เช่น ยาเสพติดซึ่งงานยาเสพติดอย่างการไปประชาคมค้นหาผู้เสพยาในหมู่บ้านผู้ใหญ่บ้านไม่สามารถดำเนินการเองได้ ซึ่งต้องคอยใช้ความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองโดยให้ปลัดอำเภอฝ่ายความมั่นคงนำผู้ใหญ่บ้านลง

ไปทำ ซึ่งการลงประชามติผู้ใหญ่วัยไม่สามารถทำได้เพราะบางครั้งอาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งภายในหมู่บ้านได้หากผู้ใหญ่วัยดำเนินการเองเพราะว่าชาวบ้านจะไม่ยอมรับอยู่แล้วว่าบ้านของตนเองเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจึงไม่ค่อยมีภาพรายงานในด้านนี้” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้เข้ารับการประเมิน คนที่ 3 ,2564 :สัมภาษณ์)

“คำถามข้อความพึงพอใจผู้ใหญ่วัยดูแลทุกข์สุขของราษฎรช่วยเหลือราษฎรได้อย่างทั่วถึงข้อนี้ ถ้าถามผู้ใหญ่วัยอาจจะเข้าใจแต่ชาวบ้านเค้าอ่านแล้วเค้าไม่เข้าใจน่าจะถามว่าผู้ใหญ่วัยทำงานช่วยชาวบ้านไหมถามไปตรง ๆ เลยไม่ต้องมาถามว่ามีความพึงพอใจไหมมันยาวชาวบ้านเค้าอ่านไม่เข้าใจคำถามเป็นภาษาราชการ ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้เข้ารับการประเมิน คนที่ 2 ,2564 :สัมภาษณ์)

“ไม่ควรที่จะถามลักษณะนี้บางข้อประชาชนเขาไม่รู้กับผู้ใหญ่วัยว่าทำงานเกี่ยวกับอะไรบ้างทำให้เขาตอบไม่ได้บางข้อเขาตอบไปก็กลายเป็นว่าเขาไม่ได้ทำเพราะว่าไม่รู้ เขายังไม่รู้หนังสือ เนื่องจากว่าแบบสอบถามนั้นมันลงรายละเอียดเกินไป และเป็นภาษาทางราชการ คนทั่วไปเขามีความรู้น้อย ซึ่งข้อมูลมันเยอะเกินไปทำให้บางครั้งมันไม่ได้ตามความเป็นจริง” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้เข้ารับการประเมิน คนที่ 1 , 2564 :สัมภาษณ์)

4. สรุปปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 จากทัศนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมิน

4.1 หลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสามกลุ่มทราบว่า การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พุทธศักราช 2457 มาตรา 14 (11) กำหนดว่า ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งต้องทำอย่างน้อยทุก 5 ปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง ทั้งนี้ ต้องกำหนดให้ราษฎรในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านด้วยนั้น ซึ่งเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการประเมินผลในการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อประกอบการประเมินผล และเก็บรวบรวมหลักฐานเอกสารดังกล่าวไว้ เป็นหลักฐานประกอบในการพิจารณากำหนดให้คณะกรรมการประเมินผลกำหนดเกณฑ์และวิธีการประเมินผล วิธีการรับฟังความคิดเห็น แนวทางการประเมินผลให้สอดคล้องและเหมาะสมกับพื้นที่ และแจ้งให้ผู้เข้ารับการ

ประเมินผลทราบ ให้จัดทำผลงานประกอบการประเมิน จำนวน 2 เล่ม โดยส่งอำเภอจำนวน 1 เล่ม ภายในวันที่กำหนด และเก็บไว้ 1 เล่ม และการจัดทำผลงาน ให้จัดทำผลงานดีเด่นด้านต่าง ๆ ตาม หัวข้อการประเมิน โดยคณะกรรมการประเมินผลจะต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินโดยมีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายของรัฐบาล จำนวนไม่น้อยกว่า 20 ข้อ 2) ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ จำนวนไม่น้อยกว่า 20 ข้อ และหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จำนวนไม่น้อยกว่า 20 ข้อ 3) ด้านความพึงพอใจ จำนวนไม่น้อยกว่า 20 ข้อ ทั้งนี้ คณะกรรมการประเมินออกไปรับฟังความคิดเห็นของราษฎรตามประกาศอำเภอ ณ ศาลาประชาคม ประจำหมู่บ้าน จำนวน 2 ท่าน เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้าน ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า 20 คน จากทุกกลุ่มอาชีพ กลุ่มกิจกรรม กลุ่มบ้านในหมู่บ้านโดยให้คำนึงถึงขนาดของหมู่บ้าน และ จำนวนราษฎรในหมู่บ้านด้วย ซึ่งต้องครอบคลุมราษฎรทุกกลุ่ม ในหมู่บ้าน โดยให้ราษฎรระบุ ความเห็นว่า ผู้เข้ารับการประเมินผล “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” การประเมินผลด้วย (ตามระเบียบข้อ 11 และข้อ 12) เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาพร้อมกับ ผลการประเมินของคณะกรรมการ เพื่อเสนอ นายอำเภอพิจารณาประกาศผลการประเมินว่า ผ่าน หรือ ไม่ผ่าน ต่อไป

4.2. วิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสามกลุ่มทราบว่าที่ทำการปกครองอำเภอได้แจ้ง แนวทางการประเมินให้กับผู้เข้ารับการประเมินรวมถึงกำหนดเวลาที่จะต้องจัดส่งเอกสารประกอบการ ประเมินในที่ประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้านประจำเดือน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการรับการ ประเมินอีกทางหนึ่ง และแจ้งให้ผู้ใหญ่บ้านที่ต้องเข้ารับการประเมินได้จัดทำรายงานผลการปฏิบัติ หน้าที่ส่งให้คณะกรรมการได้พิจารณาผลการดำเนินงานโดยผู้เข้ารับการประเมินจะดำเนินการ จัดเตรียมเอกสารหลักฐานและการจัดทำผลงานดีเด่นด้านต่าง ๆ ตามหัวข้อการประเมิน จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาลด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ ช่วยเหลือนายอำเภอ และหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน ด้านละ 20 ข้อ รวมเป็นรูปเล่มรายงานผลการ ปฏิบัติหน้าที่ส่งให้คณะกรรมการประเมิน ก่อนลงพื้นที่รับฟังความคิดเห็น เมื่อคณะกรรมการรับฟัง ความคิดเห็นเสร็จเรียบร้อยแล้วได้สอบถามกับกำนันผู้ใหญ่บ้านและประชาชนถึงประเด็นที่ผู้ใหญ่บ้าน ได้นำเสนอเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นการดำเนินการตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ.

2559 ได้กำหนดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านให้เสร็จสิ้นภายใน 45 วันนับ แต่ วันที่ผู้ใหญ่บ้านดำรงตำแหน่งครบ 4 ปี

4.3.เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความคิดเห็นต่อเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติ หน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ดังนี้

4.3.1. ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสามกลุ่มสามารถสรุปความคิดเห็นต่อเกณฑ์การ ประเมินด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาลว่าข้อคำถามที่เป็นเกณฑ์ในการ ประเมินในบางข้อในด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายของรัฐบาลไม่สามารถให้คะแนนให้ ผ่านได้ด้วยบริบทของพื้นที่อำเภอหนองพอกไม่ใช่เขตชุมชนเมืองที่จะมีโรงแรม สถานบริการ ในพื้นที่ ทำให้การกิจการจับกุม ปราบปราม การค้ามนุษย์ การค้าประเวณี ในสถานบริการ และสถานประกอบ และส่วนของแบบรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านในข้อของงานสำคัญตามนโยบายของ รัฐบาล เช่น งานป้องกันโควิด งานกองทุนหมู่บ้านงานต่างๆ รวมถึง การลงทะเบียนสวัสดิการเป็นเรื่อง ของผลประโยชน์มันจะแสดงให้เห็นว่าผู้ใหญ่บ้านใส่ใจ ความทุกข์สุขของชาวบ้านเห็นว่าทำงานไม่ ทำงานแต่ชาวบ้านไม่ทราบว่าอยู่ในส่วนของข้อคำถามงานนโยบายทำให้ไม่ได้คะแนนและข้อคำถามใช้ ภาษาทางราชการจึงทำให้คณะกรรมการต้องอธิบายเพิ่มเติม ในระหว่างที่ตอบแบบแสดงความคิดเห็น กรณีผู้สูงอายุเข้าร่วมด้วยแก้ไขโดยให้กรรมการหมู่บ้าน หรือผู้ที่อายุน้อยช่วยเหลือในการอ่านในส่วน ของผู้เข้ารับการประเมินพบปัญหาคือไม่มีการจัดเก็บเอกสารหลักฐานในระหว่างที่ดำเนินการทำให้ไม่ สามารถจัดทำเล่มรายงานผลการปฏิบัติงานให้กับคณะกรรมการประเมินได้ตรวจได้ครบตามเกณฑ์ทุก ข้อ

4.3.2. ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสามกลุ่มสามารถสรุปความคิดเห็นต่อเกณฑ์การ ประเมินด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ข้อคำถามในแต่ละข้อมีความเหมาะสมแบบรับฟังความคิดเห็นให้ชี้แจงเรื่องหมายถูกในข้อใด ทำ ไม่ทำ หรือไม่รู้อื่น ๆ และกรรมการประเมินอธิบายเพิ่มในแต่ละข้อ เช่น ด้านความเป็นผู้นำ ผู้ใหญ่บ้านพาทำ อะไรในหมู่บ้านเป็นภาษาถิ่นเนื่องจากในแบบรับฟังความคิดเห็นเป็นภาษาทางการผู้เข้ามาร่วมไม่ เข้าใจ และพบปัญหาเมื่อมีผู้สูงอายุเข้าร่วมด้วยเนื่องจากสายตาไม่คมชัดได้ไม่ชัดเจน กรรมการ

แก้ปัญหาโดยการให้ผู้เข้าร่วมที่มีอายุน้อยที่นั่งประกบอ่านให้ฟังแต่ก็มีบางข้อคำถามที่จำเป็นต้องให้ผู้ใหญ่บ้านได้นำเสนอด้วยตนเองว่าในห้วงสี่ปีที่ผ่านมาดำเนินการอย่างไรในหมู่บ้านให้ชาวบ้านได้รับทราบ และคณะกรรมการมองว่าการประเมิน การปฏิบัติหน้าที่ยังไม่สมบูรณ์ และไม่สามารถที่นำมาเป็นตัวชี้วัดการทำงานที่สามารถวัดได้ว่าการันผู้ใหญ่บ้านทำงานได้เต็มศักยภาพ หากดูจากการประเมิน การทำผลงาน การจัดเตรียมเอกสารประกอบการประเมินยังมีความไม่ชัดเจนผู้รับการประเมินพบว่าปัญหาในการรวบรวมเอกสารประกอบการประเมินจะใช้เอกสารใดหรือหลักฐานใดประกอบวัดความเป็นผู้นำไม่สามารถแสดงเป็นเอกสารได้จึงทำให้ไม่มีการจัดทำรูปเล่มประเมินส่งให้กรรมการมีแต่เพียงการทำบอร์ดนำเสนอผลงานต่าง ๆ แสดงไว้ในวันรับฟังความคิดเห็น

4.3.3. ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสามกลุ่มสามารถสรุปความคิดเห็นต่อเกณฑ์การประเมินด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ และหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน ข้อคำถามในแบบสอบถามที่ใช้ในการประเมินเป็นภาษาราชการ ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นชาวบ้านไม่เข้าใจในข้อคำถามต้องอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้ผลการประเมิน ไม่คลาดเคลื่อน และการให้คะแนนของคณะกรรมการพิจารณาผลจากเอกสารรายงานต่าง ๆ และการประเมินความพึงพอใจของประชาชนประกอบกับการทำงานร่วมกันในฐานะปลัดอำเภอผู้ประสานงานประจำตำบลกับทีมผู้นำหมู่บ้านทำให้ทราบผลการทำงานและพิจารณาเล่มสรุปผลการดำเนินงานมาประกอบ แต่ยังไม่ประสบปัญหาในผู้เข้ารับการประเมินบางส่วนส่งเล่มรายงานแต่ยังไม่ครบองค์ประกอบ ภาพการจัดกิจกรรมในหมู่บ้าน ข้อมูลสรุปผลการให้ความร่วมมือหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ลงทะเบียนเกษตรกร ซึ่งผู้เข้าประเมินเข้าใจว่าไม่เกี่ยวข้องจึงไม่ได้แนบมาข้อคำถามในเกณฑ์การประเมิน และแบบรับฟังความคิดเห็นถามคำถามซ้ำกัน เช่นในด้าน การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่มีจำนวนข้อมากกว่า 2 ข้อ ในบางประเด็นมองว่าเกินศักยภาพของผู้ใหญ่บ้านที่จะดำเนินการในพื้นที่ได้ เช่น การประชาคมค้นหาผู้เสพในหมู่บ้านหรือข้อคำถามที่เจาะลึกในบางข้อทำให้ชาวบ้านตอบไม่ได้หรือไม่ทราบผลการทำงานของผู้ใหญ่บ้าน

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

2.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 จากทัศนะของประชาชน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชนที่เข้าร่วมประเมินผู้ใหญ่บ้านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ดังนี้

1. ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชนที่เข้าร่วมประเมินผู้ใหญ่บ้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของประเด็นการรับฟังความคิดเห็นในแบบการรับฟังความคิดเห็น ในด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาลพบว่าประชาชนที่เข้าร่วมการประเมินมีความคิดเห็นควรเพิ่มเติมข้อคำถามประเด็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในหมู่บ้านในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยพัฒนาอาชีพส่งเสริมอาชีพของชาวบ้านโดยผู้ใหญ่บ้าน ไม่เพียงแต่ทำตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมายจากทางราชการเท่านั้น ซึ่งภาระงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ดูแลทุกข์สุขของลูกบ้าน และส่งเสริมอาชีพในชุมชน และมีการจัดทำเวทีประชาคมในการจัดทำแผนหมู่บ้าน และการชี้แจงงบประมาณที่หมู่บ้านได้รับมาให้กับลูกบ้านได้รับทราบว่าเป็น แต่หมู่บ้านมีการดำเนินการในพื้นที่อย่างไร มีการสอบถามความคิดเห็นถึงความต้องการเพื่อให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน กับผู้ใหญ่บ้านในการบริหารงานหมู่บ้าน รวมถึงชี้แจงงบประมาณโครงการต่าง ๆ เป็นประจำ และ อยากให้ผู้ใหญ่บ้านจัดทำบอร์ดแสดงผลงานที่ได้ดำเนินการในตลอดระยะเวลา 4 ปี ที่ผู้ใหญ่บ้านได้ดำเนินงานร่วมกับลูกบ้าน การประสานงานกับส่วนราชการต่าง ๆ ในพื้นที่หมู่บ้านชุมชน การร่วมกิจกรรมวันสำคัญที่ทางอำเภอจัด รวมถึงการประชุมร่วมกับส่วนราชการ การอำนวยความสะดวกเป็นธรรม และดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน เช่น การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การตั้งจุดตรวจร่วมกับ ฝ่ายปกครอง ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือ การจัดเวรยามหรือลาดตระเวนรักษาความปลอดภัย ในหมู่บ้าน หรือการรักษาความปลอดภัยในชุมชนของ ราษฎรในงานชัตกฤษ์ที่จัดขึ้นในหมู่บ้าน เป็นต้น เพื่อให้ลูกบ้านได้ทราบถึงกิจกรรมตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านได้ดูก่อนเริ่มการรับฟังความคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ เช่น

“ด้านการแสดงความคิดเห็นต่อผู้ใหญ่บ้านอยากให้เพิ่มคำถามที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ไม่ว่าเอาแต่ทำงานที่ทางราชการสั่งอยากให้มีการพัฒนาที่ริเริ่มงานในหมู่บ้าน พัฒนาอาชีพต่าง ๆ ส่งเสริมอาชีพของชาวบ้านเพิ่มเติมครับ ” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชน คนที่ 4 ,2564 : สัมภาษณ์)

“อยากจะทำให้มีการกำหนดโครงการให้มีการจัดทำเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อจัดทำแผนงานมีการจัดทำข้อเสนอโครงการเสนอต่อส่วนที่เกี่ยวข้อง และเมื่อได้รับการจัดสรรงบประมาณมีการประชาคมชี้แจง โครงการ ปรับปรุงการมีส่วนร่วม” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชน คนที่ 2,2564 :สัมภาษณ์)

“อยากให้มีการเพิ่มข้อคำถามเรื่องการบริหารจัดการโครงการต่าง ๆ ในหมู่บ้านว่ามีความโปร่งใสไหมเพราะว่าอย่างเช่น บ้านของตัวเองเนี่ยก็มีการร้องเรียน หรือ เรื่องของการจัดการการเงินของกองทุนหมู่บ้านซึ่งมันก็ไม่ใช่งานในหน้าที่ตรงแต่ส่วนใหญ่แล้วทุกหมู่บ้านแทบจะทุกหมู่บ้านผู้ใหญ่บ้านก็มักจะเป็นประธานเองเพิ่มข้อตรวจสอบความโปร่งใสซึ่งประเด็นในการบริหารงานกองทุนต่าง ๆ ในหมู่บ้าน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชน คนที่ 3,2564 :สัมภาษณ์)

“น่าจะเป็นข้อที่ 12 การจัดทำข้อเสนองบประมาณควรที่จะปรับเป็นผู้ใหญ่บ้านมีการเสนอของบประมาณหรือจัดหางบประมาณให้กับหมู่บ้านเพราะบางที่เราไม่รู้ว่าจะเอาไปพัฒนาตรงไหนหรือขอไปแล้วทำไมไม่ได้หรือไม่ได้อธิบายผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจะอธิบายเป็นในรอบปีงบประมาณที่ผ่านมาผู้ใหญ่บ้านมีโครงการกิจกรรมพัฒนาในหมู่บ้านอย่างไร เช่น ขอการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐเป็นกิจกรรมโครงการพัฒนาหมู่บ้านอะไรบ้างและประเด็นการชี้แจงเงินในหมู่บ้าน เช่น ชาวบ้านบริจาคงานบุญหรือการบริจาคต่าง ๆ ในหมู่บ้านผู้ใหญ่บ้านดำเนินการไม่โปร่งใสไม่มีการชี้แจงค่าใช้จ่ายให้กับชาวบ้านได้รับทราบอยากให้ผู้ใหญ่บ้านบริหารงานให้โปร่งใสโดยเฉพาะเรื่องเงินอยากให้ชี้แจงเรื่องการใช้จ่ายเงินในกรณีรับบริจาคเพื่อนำมาจัดงานภายในหมู่บ้านงานประเพณีภายในหมู่บ้าน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชน คนที่ 1 อักษร ไชยแสง 2564 :สัมภาษณ์)

2.การรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชนที่เข้าร่วมประเมินผู้ใหญ่บ้านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในส่วนของการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนว่ากรรมการควรที่จะให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน และซักถามในประเด็นข้อสงสัยก่อนการเริ่มรับฟังความคิดเห็นผ่านแบบรับฟังความคิดเห็น และมีข้อเสนอแนะในด้านความเป็นผู้นำ คณะกรรมการควรที่จะลงพื้นที่สอบถามถึงการทำงานร่วมกันเป็นทีมของผู้ใหญ่บ้านจากผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และกลุ่มต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านถึงความเป็นผู้นำ และให้กลุ่มแสดงผลการดำเนินงานของกลุ่มภายในหมู่บ้านเพื่อแสดงถึงความร่วมมือในการปฏิบัติงานระหว่างกลุ่มต่าง ๆ และผู้ใหญ่บ้านซึ่ง สามารถสะท้อนถึงผลการทำงานของผู้ใหญ่บ้านได้แสดงให้เห็นว่าผู้ใหญ่บ้านอำนวยความสะดวกสนับสนุนกิจกรรมในหมู่บ้านให้ความร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ของประชาชนในหมู่บ้านที่

แสดงให้เห็นว่าผู้ใหญ่บ้านมีคุณลักษณะของผู้นำ และการทำงานเป็นทีม มีคุณธรรมจริยธรรม การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะของผู้ช่วยเหลือนายอำเภอตรงตามเกณฑ์การประเมิน และการบริหารงานภายในหมู่บ้านของผู้ใหญ่บ้านถึงความโปร่งใสในการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนต่าง ๆ ที่ผู้ใหญ่เป็นคณะกรรมการกองทุนในขณะปฏิบัติหน้าที่ผู้ใหญ่บ้านรวมถึงการบริการจัดการเงินบริจาคภายในหมู่บ้าน เช่น เงินบริจาคร่วมทำบุญงานประเพณีในหมู่บ้าน ซึ่ง สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ เช่น

“ก็อยากให้ผู้ใหญ่บ้านก่อนที่จะรับฟังความคิดเห็นทำเล่มประเมินทำบอร์ดประชาสัมพันธ์อะไรให้ชาวบ้านได้ดูว่ามีการดำเนินงานแทนที่จะส่งแค่เล่มให้กรรมการก็ชาวบ้านก็จะได้เห็นด้วยบางทีสิ่งที่เขาไม่รู้เขาก็ได้เห็นใช่ไหม ชาวบ้านก็รู้นะว่าคุณทำอะไรยัง” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชน คนที่ 2,2564 :สัมภาษณ์)

“ควรที่จะลงพื้นที่สอบถามประชาคมจากชาวบ้านว่าผู้ใหญ่บ้านมีลักษณะความเป็นผู้นำและกีดำเนินงานในลักษณะของการทำงานเป็นทีมไหม ประเมินจากบุคคลรอบข้างว่ามีลักษณะความเป็นผู้นำเหมาะสมไหม เช่น การแต่งตัว การไปมาพบกับผู้ใหญ่บ้าน การทำงานร่วมกันของผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชน คนที่ 4,2564 :สัมภาษณ์)

“เกณฑ์มีความเหมาะสมแต่ควรเพิ่มการรับฟังความคิดเห็นผู้ได้บังคับบัญชา ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องมันไม่สามารถแสดงเป็นเอกสารได้มีความรอบรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติการประเมินการทำงานเป็นทีมโดยให้สมาชิกมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชน คนที่ 5,2564 :สัมภาษณ์)

“บางข้อมันไม่สามารถอธิบายได้ เช่น ความสามารถในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน แนะนำให้คณะกรรมการลงพื้นที่ในวันที่รับฟังความคิดเห็นหลังจากรับฟังความคิดเห็นเสร็จเรียบร้อยแล้วให้สอบถามกับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและกรรมการหมู่บ้านว่าผู้ใหญ่บ้านมีคุณลักษณะตรงตามเกณฑ์การประเมิน มีคุณธรรมจริยธรรมมีความซื่อสัตย์มีจิตสำนึกรับผิดชอบงานในหน้าที่ของตนไม่เป็นผู้มีอิทธิพล” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชน คนที่ 1,2564 :สัมภาษณ์)

“วันที่ประเมินผู้ใหญ่บ้านคณะกรรมการหมู่บ้านก็นำเสนอผลงานตนเองที่ทำร่วมกับผู้ใหญ่บ้านกองทุนหมู่บ้านก็นำเสนอผลดำเนินงานของตนเองว่าดำเนินการอะไรไปแล้วบ้างซึ่งก็คือผลงานของผู้ใหญ่บ้านและชาวบ้านเค้าก็จะได้รับรู้รับทราบด้วยว่ากองทุนหมู่บ้านมีเงินอยู่ที่เท่าไร มีผลกำไรไหมและร้านค้าประชารัฐในหมู่บ้านมีการปันผลมีเงินคงเหลือมีอะไรมาขายบ้างแล้วพัฒนาหมู่บ้านต่อไปยัง” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะประชาชน คนที่ 3,2564 :สัมภาษณ์)

2.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 จากทัศนะของคณะกรรมการประเมิน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะคณะกรรมการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ดังนี้

1.การจัดทำตัวอย่างรูปเล่มรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่สำหรับผู้เข้ารับการประเมิน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะคณะกรรมการให้ข้อเสนอแนะแนวทางประเมินผลว่าอำเภอควรมีการจัดทำตัวอย่างรูปเล่มรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ที่ครอบคลุมข้อคำถามทั้ง 80 ข้อ แยกเป็นหมวดหมู่ ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ และหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน เป็นตัวอย่างสำหรับผู้ที่มีวาระต้องเข้ารับการประเมินผลการปฏิบัติงานในรอบปีงบประมาณนั้น เพื่อให้ผู้เข้ารับการประเมินได้รวบรวมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโดยสรุปรายละเอียดและผลของงานที่ปฏิบัติหรือเอกสาร เช่น ประกาศเกียรติคุณ หนังสือชมเชย ภาพถ่าย หรือ สมุดบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประจำหมู่บ้าน แต่ละคน สมุดบันทึกการตรวจราชการของหมู่บ้าน ตำบล สมุดบันทึกรายงานการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน ตำบล การประชุมราษฎรในหมู่บ้านหรือ การประชุมร่วมกับส่วนราชการต่าง ๆ หรือหลักฐานอื่น ๆ ภาพถ่ายกิจกรรมดำเนินการที่ปฏิบัติงาน ทั้งสามด้านตามภารกิจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านโดยมีตัวอย่างประกอบที่จัดทำโดยที่ทำการปกครองอำเภอ เพื่อแก้ไขปัญหาในการจัดทำเล่มประเมินของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่เข้ารับการประเมินซึ่งยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำรายงานการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งบางหมู่บ้านจัดทำเล่มระบุ แต่เพียงข้อมูลส่วนตัว ประวัติการศึกษา และใบประกาศต่าง ๆ ขาดหลักฐานที่แสดงถึงผลการปฏิบัติงานในแต่ละด้านที่เป็นองค์ประกอบในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่หรือผู้เข้ารับการประเมินบางส่วนไม่ส่งเล่มรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่เนื่องจากมีความเข้าใจถึงวิธีการประเมินคือการลงพื้นที่รับฟังความคิดเห็นของประชาชนในหมู่บ้านและตรวจเอกสารในพื้นที่จึงทำให้ในการประเมินมีบางหมู่บ้านเท่านั้นที่นำส่งเล่มรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่แต่ยังขาดความสมบูรณ์ของเล่มรายงาน จึงเสนอให้ฝ่ายบริหารงานปกครองในฐานะฝ่ายเลขาในการประเมินจัดทำตัวอย่างเล่มรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ให้กับผู้เข้ารับการประเมินก่อนเข้ารับการประเมินใช้ในการรวบรวมข้อมูล เพื่อเป็น

แนวทางในการประเมินผลการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการได้ตรวจรายงานผลการปฏิบัติงานก่อนการลงพื้นที่รับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน ซึ่ง สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ เช่น

“ควรที่จะต้องมียุรูปแบบเล่มที่สมบูรณ์ควรที่จะให้อำเภอกำหนดแบบเล่มให้ผู้ใหญ่บ้านตามเกณฑ์การประเมินในคู่มือข้อมูลประเมินข้อคำถามทั้ง 80 ข้อ ในเล่มแล้วก็ให้ผู้ใหญ่บ้านแนบภาพถ่ายให้ตรงกับข้อคำถาม หรือผลการปฏิบัติงานที่บันทึกไว้เป็นเอกสารตามเกณฑ์ เพราะว่ารายงานผลการปฏิบัติงาน ที่ส่งให้กับคณะกรรมการประเมินมีแต่ข้อมูลส่วนตัว ประวัติการศึกษา และเอกสารหลักฐานอื่น ๆ เช่น ใบประกาศ หรือเอกสารอื่นซึ่งตอนนี้ปัญหาของการประเมินคือแจ้งให้ทำเล่มรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่มาส่ง แต่ใส่ข้อมูลอะไรมาก็ไม่รู้ คือกำนันผู้ใหญ่บ้านก็ทำตามที่เราสั่งและอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้เพียงแต่จะทำมากทำน้อย เช่น ให้ความร่วมมือกับส่วนราชการ ด้านเกษตร แต่ประเด็นคือทำแล้วชาวบ้านเห็นหรือเปล่า การจัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน(ชรบ) อาจจะถ่ายภาพชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน(ชรบ.)มา แนะนำให้เก็บภาพการทำงานไว้” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะคณะกรรมการ คนที่ 2, 2564 :สัมภาษณ์)

“อยากให้กำนันผู้ใหญ่บ้านทำเล่มรายงานสำหรับการประเมินให้เป็นแนวทางเดียวกันทุกหมู่บ้านต้องส่ง เพราะวาก็คือเหมือนกับอำเภอกำหนดประเมินให้ส่งเล่ม แต่ในความเป็นจริงแล้วบางหมู่บ้านก็ส่งบางหมู่บ้านไม่ส่ง อยากให้ปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะคณะกรรมการ คนที่ 1, 2564 :สัมภาษณ์)

2.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 จากทัศนะของผู้เข้ารับการประเมิน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้เข้ารับการประเมินให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ดังนี้

1. ตัวอย่างเล่มรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่โดยยกตัวอย่างประกอบ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้เข้ารับการประเมินมีข้อเสนอแนะให้ทำการปกครองได้แจ้งผู้เข้ารับการประเมินทราบก่อนล่วงหน้าพร้อมมอบตัวอย่างเล่มรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่โดยยกตัวอย่างประกอบในแต่ละข้อทั้ง 80 ข้อ ให้นำกลับไปรวบรวมผลงานแนบภาพประกอบ

การดำเนินงานในแต่ละข้อหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องตลอดระยะเวลาสี่ปี เมื่อถึงกำหนดเวลาที่ทำการปกครองแจ้งให้เข้ารับการประเมิน ผู้เข้ารับการประเมินสามารถมีรูปแบบรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ที่สมบูรณ์พร้อมรับการประเมิน ที่ผ่านมาผู้เข้ารับการประเมินบางส่วนได้ตัวอย่างรูปแบบจากผู้เข้ารับการประเมินรอบก่อนหน้าทำไว้ซึ่งไม่ครอบคลุมและบางส่วนไม่ส่งเล่มเนื่องจากขาดความเข้าใจในการจัดทำเล่มรายงานผลรวมถึงตัวผู้เข้ารับการประเมินเองไม่ได้จัดเก็บข้อมูล หลักฐานเอกสารในการดำเนินงานของตนเองเนื่องจากไม่ทราบว่าต้องเก็บข้อมูลไว้สำหรับการประเมิน ซึ่ง สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ เช่น

“อยากให้มีการจัดทำแบบรายงานการปฏิบัติงานโดยที่ทำการปกครองเป็นผู้จัดทำแบบรูปแบบชัดเจนตามระเบียบมอบให้กับกำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อให้ผู้ใหญ่บ้านได้ทราบว่าต้องทำแบบไหน ถึงรอบการประเมินแล้วก็ให้ส่งอำเภอควรที่จะส่งเล่มให้ก่อนเพื่อที่จะได้รวบรวมผลงานไว้เตรียมรับการประเมินไม่ใช่ว่าแจ้งว่าต้องมีการประเมินแล้วถึงให้ดำเนินการเพราะบางครั้งก็จะทำให้รวบรวมเอกสารได้ไม่ทันท่วงที โดยให้ใส่ภาพประกอบแต่ละด้านให้ครบถ้วนสมบูรณ์เพื่อจะให้คณะกรรมการประเมินได้ตรวจดูก่อน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้เข้ารับการประเมิน คนที่ 1 ,2564 :สัมภาษณ์)

“เรายังไม่มีรูปแบบที่แน่นอนรูปแบบการประเมินที่กำหนดให้กำนันผู้ใหญ่บ้านก็คือยังไม่มีไปเดากันเองแล้วก็นำส่งซึ่งบางหมู่บ้านไม่รู้ว่าส่งอะไรเค้าก็ไม่สนซึ่งในส่วนผู้ใหญ่บ้านที่เค้าสนใจในการประเมินเค้าก็ขึ้นไปสอบถามกับห้องปกครองว่าต้องทำรูปแบบในลักษณะไหนก็คืออยากให้ได้ทำเป็นรูปแบบทำเป็นแบบฟอร์มให้กับกำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อที่กำนันผู้ใหญ่บ้านเค้าจะได้เตรียมความพร้อมว่าถ้าต้องได้รับการประเมินเขาต้องแสดงหลักฐานอะไรบ้างทำเป็นแบบฟอร์มให้แล้วก็มีการชี้แจงผลการดำเนินงานหากโครงการดำเนินงานไม่มีหรือไม่สามารถแสดงได้ก็ต้องขึ้นมาพบคณะกรรมการเพื่อชี้แจงว่าดำเนินงานไปในรูปแบบไหน” (ผู้ให้ข้อมูลหลักในฐานะผู้เข้ารับการประเมิน คนที่ 3 ,2564 :สัมภาษณ์)

2.4 สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 จากทัศนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมิน

จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ดังนี้

1) การแสดงความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในส่วนของการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนว่ากรรมการควรที่จะให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านและซักถามในประเด็น ข้อเสนอแนะก่อนการเริ่มรับฟังความคิดเห็นผ่าน แบบรับฟังความคิดเห็น และในด้านความเป็นผู้นำคณะกรรมการควรที่จะลงพื้นที่สอบถามการทำงานร่วมกันเป็นทีมของผู้ใหญ่บ้านจากผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และกลุ่มต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านถึงความเป็นผู้นำ และให้กลุ่มแสดงผลการดำเนินงานของกลุ่มภายในหมู่บ้านเพื่อแสดงถึงความร่วมมือในการปฏิบัติงานระหว่างกลุ่มต่าง ๆ และผู้ใหญ่บ้านซึ่ง สามารถสะท้อนถึงผลการทำงานของผู้ใหญ่บ้านได้แสดงให้เห็นว่าผู้ใหญ่บ้านอำนวยความสะดวกสนับสนุนกิจกรรมในหมู่บ้านให้ความร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ของประชาชนในหมู่บ้านที่แสดงให้เห็นว่าผู้ใหญ่บ้านมีคุณลักษณะของผู้นำ และการทำงานเป็นทีม คุณธรรมจริยธรรม การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะของผู้ช่วยเหลือนายอำเภอตรงตามเกณฑ์การประเมิน

2) การรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน

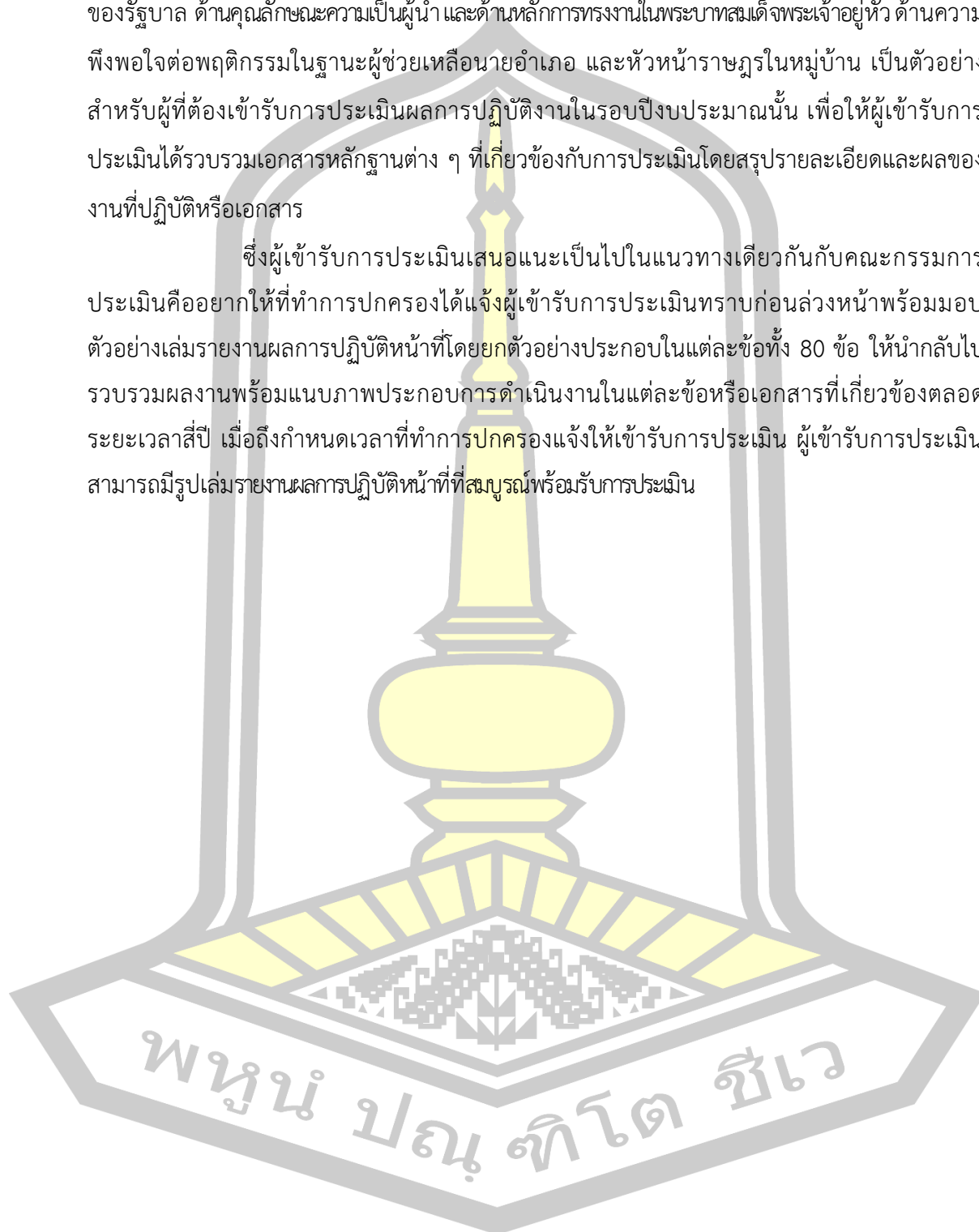
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินการรับฟังความคิดเห็นในแบบการรับฟังความคิดเห็น ประชาชนที่เข้าร่วมการประเมินมีความคิดเห็นว่าการเพิ่มเติมข้อคำถามประเด็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในหมู่บ้านในการทำกิจกรรมพัฒนาอาชีพต่าง ๆ ของชาวบ้านโดยผู้ใหญ่บ้านไม่เพียงแต่ทำตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมายจากทางราชการเท่านั้น ซึ่งภาระงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ดูแลทุกข์ สุขของลูกบ้าน และส่งเสริมชีพในชุมชนและมีการกำหนดจัดทำเวทีประชาคมในการจัดทำแผนหมู่บ้านและการชี้แจงงบประมาณที่หมู่บ้านได้รับมาให้กับลูกบ้านได้รับทราบว่าได้ในแต่ละปีหมู่บ้านมีการดำเนินการในพื้นที่อย่างไร มีการสอบถามความคิดเห็นถึงความต้องการเพื่อให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน กับผู้ใหญ่บ้านในการบริหารงานหมู่บ้าน รวมถึงชี้แจงงบประมาณโครงการต่าง ๆ เป็นประจำและ อยากให้ผู้ใหญ่บ้านจัดทำบอร์ดแสดงผลงานที่ได้ดำเนินการในตลอดระยะเวลา 4 ปี ที่ผู้ใหญ่บ้านได้ดำเนินงานร่วมกับลูกบ้าน การประสานงานกับส่วนราชการต่าง ๆ ในพื้นที่หมู่บ้านชุมชน การร่วมกิจกรรมวันสำคัญที่ทางอำเภอจัด รวมถึงการประชุมร่วมกับส่วนราชการ การอำนวยความสะดวก และดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน จัดไว้เพื่อให้ลูกบ้านได้ทราบถึงกิจกรรมตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านได้ดูก่อนเริ่มการรับฟังความคิดเห็น

3)การจัดทำตัวอย่างรูปแบบรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่สำหรับผู้เข้ารับการประเมิน

คณะกรรมการประเมินผลการประกอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านให้ข้อเสนอแนะแนวทางประเมินผลว่าอำเภอหนองพอกควรมีการจัดทำตัวอย่างรูปแบบรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ที่

ครอบคลุม ข้อคำถามทั้ง 80 ข้อ แยกเป็นหมวดหมู่ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ และหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน เป็นตัวอย่างสำหรับผู้ที่ต้องเข้ารับการประเมินผลการปฏิบัติงานในรอบปีงบประมาณนั้น เพื่อให้ผู้เข้ารับการประเมินได้รวบรวมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโดยสรุปรายละเอียดและผลของงานที่ปฏิบัติหรือเอกสาร

ซึ่งผู้เข้ารับการประเมินเสนอแนะเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับคณะกรรมการประเมินคืออยากให้ที่ทำการปกครองได้แจ้งผู้เข้ารับการประเมินทราบก่อนล่วงหน้าพร้อมมอบตัวอย่างเล่มรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่โดยยกตัวอย่างประกอบในแต่ละข้อทั้ง 80 ข้อ ให้นำกลับไปรวบรวมผลงานพร้อมแนบภาพประกอบการดำเนินงานในแต่ละข้อหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องตลอดระยะเวลาสี่ปี เมื่อถึงกำหนดเวลาที่ทำกรปกครองแจ้งให้เข้ารับการประเมิน ผู้เข้ารับการประเมินสามารถมีรูปเล่มรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ที่สมบูรณ์พร้อมรับการประเมิน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาต้องการศึกษาการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ดโดยนำเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษา
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขต อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

สรุปผล

การศึกษการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปผลการศึกษาที่สำคัญ ได้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 จากทัศนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมิน ดังนี้

1.1 หลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พุทธศักราช 2457 มาตรา 14 (11) กำหนดว่า ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งต้องทำอย่างน้อยทุก 5 ปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง ทั้งนี้ ต้องกำหนดให้ราษฎรในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านด้วยนั้นซึ่งเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการประเมินผลในการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อประกอบการประเมินผล และเก็บรวบรวมหลักฐานเอกสารดังกล่าวไว้ เป็นหลักฐานประกอบในการพิจารณา กำหนดให้คณะกรรมการประเมินผลกำหนดเกณฑ์และวิธีการประเมินผล วิธีการรับฟังความคิดเห็น แนวทางการประเมินผลให้สอดคล้องและเหมาะสมกับพื้นที่ และแจ้งให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบ ให้จัดทำผลงานประกอบการประเมิน ให้จัดทำผลงานดีเด่นด้านต่าง ๆ ตามหัวข้อการประเมิน จำนวน 2 เล่ม โดยส่งอำเภอจำนวน 1 เล่ม ภายในวันที่กำหนด และเก็บไว้ 1 เล่ม โดยคณะกรรมการประเมินผลจะต้องกำหนดเกณฑ์การประเมิน โดยมีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายของรัฐบาล จำนวนไม่น้อยกว่า 20 ข้อ 2) ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ จำนวนไม่น้อยกว่า 20 ข้อ และหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จำนวนไม่น้อยกว่า 20 ข้อ 3) ด้านความพึงพอใจ จำนวนไม่น้อยกว่า 20 ข้อ ทั้งนี้ คณะกรรมการประเมินออกไปรับฟังความคิดเห็นของราษฎรตามประกาศอำเภอ ณ ศาลาประชาคมประจำหมู่บ้าน จำนวน 2 ท่าน เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้าน ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า 20 คน จากทุกกลุ่มอาชีพ กลุ่มกิจกรรม กลุ่มบ้านในหมู่บ้านโดยให้คำนึงถึงขนาดของหมู่บ้าน และจำนวนราษฎรในหมู่บ้านด้วย ซึ่งต้องครอบคลุมราษฎรทุกกลุ่ม ในหมู่บ้าน โดยให้ราษฎรระบุความเห็นว่าเป็น ผู้เข้ารับการประเมินผล “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” การประเมินผลด้วย (ตามระเบียบข้อ 11 และข้อ 12) เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาพร้อมกับ ผลการประเมินของคณะกรรมการ เพื่อเสนอนายอำเภอพิจารณาประกาศผลการประเมินว่า ผ่าน หรือ ไม่ผ่าน ต่อไป

1.2. วิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

ที่ทำการปกครองอำเภอได้แจ้งแนวทางการประเมินให้กับผู้เข้ารับการประเมินรวมถึงกำหนดเวลาที่จะต้องจัดส่งเอกสารประกอบการประเมินในที่ประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้านประจำเดือน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินอีกทางหนึ่ง และแจ้งให้ผู้ใหญ่บ้านที่ต้องเข้ารับการประเมินได้จัดทำรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ส่งให้คณะกรรมการได้พิจารณาผลการดำเนินงาน โดยผู้เข้ารับการประเมินจะดำเนินการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานและการจัดทำผลงานดีเด่นด้านต่าง

ๆ ตามหัวข้อการประเมิน จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะ ผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ และหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน ด้านละ 20 ข้อ รวมเป็นรูปเล่มรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ส่งให้คณะกรรมการประเมิน ก่อนลงพื้นที่รับฟังความคิดเห็น เมื่อคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นเสร็จเรียบร้อยแล้วได้สอบถามกับกำนันผู้ใหญ่บ้านและประชาชนถึงประเด็นที่ผู้ใหญ่บ้านได้นำเสนอเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นการดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ได้กำหนดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านให้เสร็จสิ้นภายใน 45 วันนับแต่วันที่ผู้ใหญ่บ้านดำรงตำแหน่งครบ 4 ปี

3.เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

3.1.ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสามกลุ่มสามารถสรุปความคิดเห็นต่อเกณฑ์การประเมินด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาลว่าข้อคำถามที่เป็นเกณฑ์ในการประเมินในบางข้อในด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายของรัฐบาลไม่สามารถให้คะแนนให้ผ่านได้ด้วยบริบทของพื้นที่อำเภอหนองพอกไม่ใช่เขตชุมชนเมืองที่จะมีโรงแรม สถานบริการ ในพื้นที่ ทำให้ภารกิจการจับกุมปราบปราม การค้ามนุษย์ การค้าประเวณี ในสถานบริการ และสถานประกอบ และส่วนของแบบรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านในข้อของงานสำคัญตามนโยบายของรัฐบาล เช่น งานป้องกันโควิด งานกองทุนหมู่บ้านงานต่างๆ รวมถึง การลงทะเบียนสวัสดิการเป็นเรื่องของผลประโยชน์มันจะแสดงให้เห็นว่าผู้ใหญ่บ้านใส่ใจ ความทุกข์สุขของชาวบ้านเห็นว่าทำงานไม่ทำงานแต่ชาวบ้านไม่ทราบว่ายู่ในส่วนข้อคำถามงานนโยบายทำให้ไม่ได้คะแนนและข้อคำถามใช้ภาษาทางราชการจึงทำให้คณะกรรมการต้องอธิบายเพิ่มเติม ในระหว่างที่ตอบแบบแสดงความคิดเห็นกรณีผู้สูงอายุเข้าร่วมด้วยแก้ไขโดยใช้กรรมการหมู่บ้าน หรือผู้ที่อายุน้อยช่วยเหลือในการอ่านในส่วนของผู้เข้ารับการประเมินพบปัญหาคือไม่มีการจัดเก็บเอกสารหลักฐานในระหว่างที่ดำเนินการทำให้ไม่สามารถจัดทำเล่มรายงานผลการปฏิบัติงานให้กับคณะกรรมการประเมินได้ตรวจได้ครบตามเกณฑ์ทุกข้อ

3.2. ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ข้อคำถามแต่ละข้อในด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีความเหมาะสมแบบรับฟังความคิดเห็นให้ชัดเจนหรือหมายถึงในข้อใดทำไมหรือไม่ทำหรือไม่รู้อื่น ๆ และกรรมการประเมินอธิบายเพิ่มในแต่ละข้อ เช่น ด้านความเป็นผู้นำผู้ใหญ่บ้านพาทำอะไรในหมู่บ้านเป็นภาษาถิ่นเนื่องจากในแบบรับฟังความคิดเห็นเป็นภาษาทางการ

ผู้เข้าร่วมไม่เข้าใจ และพบปัญหาเมื่อมีผู้สูงอายุเข้าร่วมด้วยเนื่องจากสายตาไม่คมชัดได้ไม่ชัดเจน กรรมการแก้ปัญหาโดยการให้ผู้เข้าร่วมที่มีอายุน้อยที่นั่งประกบอ่านให้ฟังแต่ก็มีบางข้อคำถามที่จำเป็นต้องให้ผู้ใหญ่บ้านได้นำเสนอด้วยตนเองว่าในห้วงสี่ปีที่ผ่านมาดำเนินการอย่างไรในหมู่บ้านให้ชาวบ้านได้รับทราบ และคณะกรรมการมองว่าการประเมินการปฏิบัติหน้าที่ยังไม่สมบูรณ์ และไม่สามารถที่นำมาเป็นตัวชี้วัดการทำงานที่สามารถวัดได้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านทำงานได้เต็มศักยภาพ หากดูจากการประเมิน การทำผลงาน การจัดเตรียมเอกสารประกอบการประเมินยังมีความไม่ชัดเจนผู้รับการประเมินพบว่าปัญหาในการรวบรวมเอกสารประกอบการประเมินจะใช้เอกสารใดหรือหลักฐานใด ประกอบวัดความเป็นผู้นำไม่สามารถแสดงเป็นเอกสารได้จึงทำให้ไม่มีการจัดทำรูปเล่มประเมินส่งให้กรรมการมีแต่เพียงการทำบอร์ดนำเสนอผลงานต่าง ๆ แสดงไว้ในวันรับฟังความคิดเห็น

3.3. ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน

ความคิดเห็นต่อเกณฑ์การประเมินด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ และหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านข้อคำถามในแบบสอบถามที่ใช้ในการประเมินเป็นภาษาราชการ ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นชาวบ้านไม่เข้าใจในข้อคำถามต้องอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้ผลการประเมิน ไม่คลาดเคลื่อน และการให้คะแนนของคณะกรรมการพิจารณาผลจากเอกสารรายงานต่าง ๆ และการประเมินความพึงพอใจของประชาชนประกอบกับการทำงานร่วมกันในฐานะปลัดอำเภอผู้ประสานงานประจำตำบลกับทีมผู้นำหมู่บ้านทำให้ทราบผลการทำงานและพิจารณาเล่มสรุปผลการดำเนินงานมาประกอบ แต่ยังประสบปัญหาในผู้เข้ารับการประเมินบางส่วนส่งเล่มรายงานแต่ยังไม่ครบองค์ประกอบ ภาพการจัดกิจกรรมในหมู่บ้าน ข้อมูลสรุปผลการให้ความร่วมมือหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ลงทะเบียนเกษตรกร ซึ่งผู้เข้าประเมินเข้าใจว่าไม่เกี่ยวข้องจึงไม่ได้แนบมาข้อคำถามในเกณฑ์การประเมิน และแบบรับฟังความคิดเห็นถามคำถามซ้ำกัน เช่นในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่มีจำนวนข้อมากกว่า 2 ข้อ ในบางประเด็นมองว่าเกินศักยภาพของผู้ใหญ่บ้านที่จะดำเนินการในพื้นที่ได้ เช่น การประชาคมค้นหาผู้เสพในหมู่บ้านหรือข้อคำถามที่เจาะลึกในบางข้อทำให้ชาวบ้านตอบไม่ได้หรือไม่ทราบผลการทำงานของผู้ใหญ่บ้าน

2. ข้อเสนอแนะแนวทางการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านพ.ศ.2559 ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ดังนี้

1) การแสดงความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในส่วนของการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนว่ากรรมการควรที่จะให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านและซักถามในประเด็น ข้อสงสัยก่อนการเริ่มรับฟังความคิดเห็นผ่าน แบบรับฟังความคิดเห็น และในด้านความเป็นผู้นำคณะกรรมการควรที่จะลงพื้นที่สอบถามการทำงานร่วมกันเป็นทีมของผู้ใหญ่บ้านจากผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และกลุ่มต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านถึงความเป็นผู้นำ และให้กลุ่มแสดงผลการดำเนินงานของกลุ่มภายในหมู่บ้านเพื่อแสดงถึงความร่วมมือในการปฏิบัติงานระหว่างกลุ่มต่าง ๆ และผู้ใหญ่บ้าน ซึ่ง สามารถสะท้อนถึงผลการทำงานของผู้ใหญ่บ้านได้แสดงให้เห็นว่าผู้ใหญ่บ้านอำนวยความสะดวกสนับสนุนกิจกรรมในหมู่บ้านให้ความร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ของประชาชนในหมู่บ้านที่แสดงให้เห็นว่าผู้ใหญ่บ้านมีคุณลักษณะของผู้นำ และการทำงานเป็นทีม คุณธรรมจริยธรรม การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะของผู้ช่วยเหลือนายอำเภอตรงตามเกณฑ์การประเมิน

2) การรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นการรับฟังความคิดเห็นในแบบการรับฟังความคิดเห็น ประชาชนที่เข้าร่วมการประเมินมีความคิดเห็นว่าการเพิ่มเติมข้อคำถามประเด็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในหมู่บ้านในการทำกิจกรรมพัฒนาอาชีพต่าง ๆ ของชาวบ้านโดยผู้ใหญ่บ้านไม่เพียงแต่ทำตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมายจากทางราชการเท่านั้น ซึ่งภาระงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ดูแลทุกข์ สุขของลูกบ้าน และส่งเสริมชีพในชุมชนและมีการกำหนดจัดทำเวทีประชาคมในการจัดทำแผนหมู่บ้านและการชี้แจงงบประมาณที่หมู่บ้านได้รับมาให้กับลูกบ้านได้รับทราบว่าในแต่ละปีหมู่บ้านมีการดำเนินการในพื้นที่อย่างไร มีการสอบถามความคิดเห็นถึงความต้องการเพื่อให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน กับผู้ใหญ่บ้านในการบริหารงานหมู่บ้าน รวมถึงชี้แจงงบประมาณโครงการต่าง ๆ เป็นประจำและ อยากให้ผู้ใหญ่บ้านจัดทำบอร์ดแสดงผลงานที่ได้ดำเนินการในตลอดระยะเวลา 4 ปี ที่ผู้ใหญ่บ้านได้ดำเนินงานร่วมกับลูกบ้าน การประสานงานกับส่วนราชการต่าง ๆ ในพื้นที่หมู่บ้านชุมชน การร่วมกิจกรรมวันสำคัญที่ทางอำเภอจัด รวมถึงการประชุมร่วมกับส่วนราชการ การอำนวยความสะดวก และดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยให้แก่ราษฎรใน

หมู่บ้าน จัดไว้เพื่อให้ลูกบ้านได้ทราบถึงกิจกรรมตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านได้ดูก่อนเริ่มการรับฟังความคิดเห็น

3) การจัดทำตัวอย่างรูปเล่มรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่สำหรับผู้เข้ารับการประเมิน

คณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านให้ข้อเสนอแนะแนวทางประเมินผลว่าอำเภอหนองพอกควรมีการจัดทำตัวอย่างรูปเล่มรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ที่ครอบคลุม ข้อคำถามทั้ง 80 ข้อ แยกเป็นหมวดหมู่ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ และหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน เป็นตัวอย่างสำหรับผู้ที่ต้องเข้ารับการประเมินผลการปฏิบัติงานในรอบปีงบประมาณนั้น เพื่อให้ผู้เข้ารับการประเมินได้รวบรวมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโดยสรุปรายละเอียดและผลของงานที่ปฏิบัติหรือเอกสาร

ซึ่งผู้เข้ารับการประเมินเสนอแนะเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับคณะกรรมการประเมินคืออยากให้ทำการปกครองได้แจ้งผู้เข้ารับการประเมินทราบก่อนล่วงหน้าพร้อมมอบตัวอย่างเล่มรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่โดยยกตัวอย่างประกอบในแต่ละข้อทั้ง 80 ข้อ ให้นำกลับไปรวบรวมผลงานพร้อมแนบภาพประกอบการดำเนินงานในแต่ละข้อหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องตลอดระยะเวลาสี่ปี เมื่อถึงกำหนดเวลาที่ทำการปกครองแจ้งให้เข้ารับการประเมิน ผู้เข้ารับการประเมินสามารถมีรูปเล่มรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ที่สมบูรณ์พร้อมรับการประเมิน

อภิปรายผล

การศึกษาการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด พบประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ปัญหาการปฏิบัติงานตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 มีประเด็นน่าสนใจดังนี้

1.1 หลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พุทธศักราช 2457 มาตรา 14 (11) กำหนดว่า ผู้ใหญ่บ้านต้องพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากไม่ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งต้องทำอย่างน้อยทุก 5 ปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง ทั้งนี้ ต้องกำหนดให้ราษฎรในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการ

ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านด้วยนั้นซึ่งเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการประเมินผลในการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อประกอบการประเมินผล และเก็บรวบรวมหลักฐานเอกสารดังกล่าวไว้ เป็นหลักฐานประกอบในการพิจารณา และแจ้งให้ผู้เข้ารับการประเมินผลทราบ ให้จัดทำผลงานประกอบการประเมิน ให้จัดทำผลงานดีเด่นด้านต่าง ๆ ตามหัวข้อการประเมิน จำนวน 2 เล่ม โดยส่งอำเภอจำนวน 1 เล่ม ภายในวันที่กำหนด และเก็บไว้ 1 เล่ม ซึ่งผู้วิจัยมองว่าการประเมินการปฏิบัติหน้าที่ยังไม่สมบูรณ์และไม่สามารถที่นำมาเป็นตัวชี้วัดการทำงานที่สามารถวัดได้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านทำงานได้เต็มศักยภาพ หากดูจากการประเมิน การทำงาน การจัดเตรียมเอกสารประกอบการประเมินยังมีความไม่ชัดเจน คณะกรรมการยังขาดความเข้มข้นของเกณฑ์การประเมินเนื่องจากคณะกรรมการประเมินไม่ได้ลงเจาะรายชื่อแต่ประเมินในภาพรวม และในส่วนของ การออกไปรับฟังความคิดเห็นของราษฎรตามประกาศอำเภอ ณ ศาลาประชาคมประจำหมู่บ้าน โดยคณะกรรมการเป็นผู้ไปรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้าน ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า 20 คน จากทุกกลุ่มอาชีพ กลุ่มกิจกรรม กลุ่มบ้านในหมู่บ้านโดยให้คำนึงถึงขนาดของหมู่บ้าน และจำนวนราษฎรในหมู่บ้านด้วย ซึ่งต้องครอบคลุมราษฎรทุกกลุ่ม ในหมู่บ้าน โดยให้ราษฎรระบุความเห็น ว่า ผู้เข้ารับการประเมินผล “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” การประเมินผลด้วย (ตามระเบียบข้อ 11 และข้อ 12) เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาร่วมกับ ผลการประเมินของคณะกรรมการเพื่อเสนอนายอำเภอพิจารณาประกาศผลการประเมินว่า ผ่าน หรือ ไม่ผ่าน ต่อไปนั้นผู้ใหญ่บ้านทำการประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวเชิญชวนให้ประชาชนในหมู่บ้านเข้าร่วมการประเมินนั้นจากการลงพื้นที่ประเมินของผู้วิจัยพบว่าในแต่ละหมู่บ้านจะมีผู้ที่สนใจเข้าร่วมประเมินอยู่ที่ 30 – 60 คน ตามขนาดของหมู่บ้าน และจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริงในหมู่บ้าน และการประชาสัมพันธ์ของผู้ใหญ่บ้านหากผู้ใหญ่บ้านมีผลการทำงานดี ประชาชนในหมู่บ้านพึงพอใจในการทำงานจะส่งผลต่อจำนวนผู้เข้ามาแสดงความคิดเห็นบางหมู่บ้านที่ประชาชนเข้าร่วมน้อยอาจเกิดจากผู้ใหญ่บ้านขาดการประชาสัมพันธ์ในทัศนะของคณะกรรมการประเมินมองว่าจำนวนประชาชนที่เข้าร่วมการรับฟังความคิดเห็นขึ้นอยู่กับ ผู้ใหญ่บ้านผู้รับการประเมินที่มีผลการทำงานร่วมกับประชาชนค่อนข้างน้อย หรือประชาชนไม่ประทับใจในผลการทำงานเท่าที่ควรและมีการประกาศแจ้งให้ประชาชนรับทราบเป็นการทั่วไปหรือไม่ หรือเลือกแจ้งแต่เฉพาะกลุ่มญาติหรือประชาชนที่สนับสนุนตนเองมาประเมินสำหรับผู้ใหญ่บ้านที่ทำงานในหมู่บ้านค่อยข้างน้อย ซึ่งจะตรงข้ามกับผู้ใหญ่บ้านเป็นที่ชื่นชอบของประชาชน มีผลการทำงานดี จะมีการประกาศแจ้งเป็นการทั่วไปประชาชนออกมาร่วมประเมินจำนวนมากเช่นกันซึ่งหากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้มีการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านให้ประชาชนได้รับทราบ ผ่านการปิดประกาศในที่ต่าง ๆ หรือการประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน ซึ่งถือเป็นการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ที่ กระจายเป็นวงกว้าง ก่อให้เกิดการรับรู้โดยทั่วกัน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผล การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ

ขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งของการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านเป็นกระบวนการที่ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริง และความคิดเห็นเพื่อประกอบการ ตัดสินใจของคณะกรรมการ เพื่อตัดสินว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีผลการประเมินการปฏิบัติหน้าที่ผ่าน หรือไม่ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศุภิสรา ธารประเสริฐ (2563,บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม”พบว่าแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ได้แก่ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยและที่ทำการปกครองอำเภอ ควรจะมีการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และ จัดสรรทรัพยากร เพื่อสนับสนุน การปฏิบัติงานกำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้เพียงพอ กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และควรให้ความสำคัญกับการประเมินผลปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อยกระดับการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยให้มีกลุ่มองค์กรภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่มากขึ้น โดยต้องรับฟังความคิดเห็นของมีส่วนร่วมของประชาชน

2.เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

1.ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสามกลุ่มสามารถสรุปความคิดเห็นต่อเกณฑ์การประเมินด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาลว่าข้อคำถามที่เป็นเกณฑ์ในการประเมินในบางข้อในด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายของรัฐบาลไม่สามารถให้คะแนนให้ผ่านได้ด้วยบริบทของพื้นที่อำเภอหนองพอกไม่ใช่เขตชุมชนเมืองที่จะมีโรงแรม สถานบริการ ในพื้นที่ ทำให้ภารกิจการจับกุมปราบปราม การค้ามนุษย์ การค้าประเวณี ในสถานบริการ และสถานประกอบ และส่วนของแบบรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านในข้อของงานสำคัญตามนโยบายของรัฐบาล เช่น งานป้องกันโควิด งานกองทุนหมู่บ้านงานต่างๆ รวมถึง การลงทะเบียนสวัสดิการเป็นเรื่องของผลประโยชน์จะแสดงให้เห็นว่าผู้ใหญ่บ้านใส่ใจ ความทุกข์สุขของชาวบ้านเห็นว่าทำงานไม่ทำงานแต่ชาวบ้านไม่ทราบว่ายู่ในส่วนข้อคำถามงานนโยบายทำให้ไม่ได้คะแนนและข้อคำถามใช้ภาษาทางราชการจึงทำให้คณะกรรมการต้องอธิบายเพิ่มเติม ในระหว่างที่ตอบแบบแสดงความคิดเห็นกรณีผู้สูงอายุเข้าร่วมด้วยแก้ไขโดยให้กรรมการหมู่บ้าน หรือผู้ที่อายุน้อยช่วยเหลือในการอ่านในส่วนของผู้เข้ารับการประเมินพบปัญหาคือไม่มีการจัดเก็บเอกสารหลักฐานในระหว่างที่ดำเนินการทำให้ไม่สามารถจัดทำเล่มรายงานผลการปฏิบัติงานให้กับคณะกรรมการประเมินได้ตรวจได้ครบตามเกณฑ์ทุกข้อ

2. ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ข้อคำถามแต่ละข้อในด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทรงงาน ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีความเหมาะสมแบบรับฟังความคิดเห็นให้ชัดเจนหรือในข้อใด ทำไม่ทำหรือไม่รู้อื่น ๆ และกรรมการประเมินอธิบายเพิ่มในแต่ละข้อ เช่น ด้านความเป็นผู้นำ ผู้ใหญ่บ้านพาทำอะไรในหมู่บ้านเป็นภาษาถิ่นเนื่องจากในแบบรับฟังความคิดเห็นเป็นภาษาทางการ ผู้เข้าร่วมไม่เข้าใจ และพบปัญหาเมื่อมีผู้สูงอายุเข้าร่วมด้วยเนื่องจากสายตาไม่คมชัดได้ไม่ชัดเจน กรรมการแก้ปัญหาโดยการให้ผู้เข้าร่วมที่มีอายุน้อยที่นั่งประกบอ่านให้ฟังแต่ก็มีบางข้อคำถามที่ จำเป็นต้องให้ผู้ใหญ่บ้านได้นำเสนอด้วยตนเองว่าในห้วงสี่ปีที่ผ่านมาดำเนินการอย่างไรในหมู่บ้านให้ ชาวบ้านได้รับทราบ และคณะกรรมการมองว่าการประเมินการปฏิบัติหน้าที่ยังไม่สมบูรณ์ และไม่สามารถที่นำมาเป็นตัวชี้วัดการทำงานที่สามารถวัดได้ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านทำงานได้เต็มศักยภาพ หาก ดูจากการประเมิน การทำงาน การจัดเตรียมเอกสารประกอบการประเมินยังมีความไม่ชัดเจนผู้รับ การประเมินพบว่าปัญหาในการรวบรวมเอกสารประกอบการประเมินจะใช้เอกสารใดหรือหลักฐานใด ประกอบวัดความเป็นผู้นำไม่สามารถแสดงเป็นเอกสารได้จึงทำให้ไม่มีการจัดทำรูปเล่มประเมินส่งให้ กรรมการมีแต่เพียงการทำบอร์ดนําเสนอผลงานต่าง ๆ แสดงไว้ในวันรับฟังความคิดเห็นหรือไม่ ซึ่ง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บงกชมาศ เอกเอี่ยม (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษากำนัน- ผู้ใหญ่บ้าน: บทบาทและภาวะความเป็นผู้นำ กับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อผู้นำชุมชนท้องถิ่น ในจังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาถึงบทบาทความเป็นจริงและความคาดหวังอันประกอบด้วยบทบาท 6 ด้าน คือ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ด้านการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านความยุติธรรม ด้านการบริการ ด้านภาวะผู้นำและ คุณสมบัติของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยของบทบาทที่เป็นจริงในทัศนะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จากการมองตนเองนั้นจะสูงกว่าค่าเฉลี่ยบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในมุมมองของชาวบ้าน และ ค่าเฉลี่ยความคาดหวังต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านเองสูงกว่าค่าเฉลี่ยความคาดหวังชาวบ้านที่มีต่อ บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่ แสดงให้เห็นว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านเองนั้นมองบทบาทการทำงานของตนเอง ในแง่ดีมากกว่าชาวบ้าน ทั้งด้านบทบาทการทำงานจริง และความคาดหวังที่มีต่อ บทบาทหน้าที่ของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบบทบาทในทุกด้านแล้ว ทั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านและ ชาวบ้านต่างเห็นว่าภาวะความเป็นผู้นำและคุณสมบัติของผู้นำเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดสำหรับการเป็น ผู้นำชุมชน

3. ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและหัวหน้า ราษฎรในหมู่บ้าน

ความคิดเห็นต่อเกณฑ์การประเมินด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ ช่วยเหลือนายอำเภอ และหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านข้อคำถามในแบบรับฟังความคิดเห็นที่ใช้ในการ

ประเมินเป็นภาษาราชการ ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นชาวบ้านไม่เข้าใจในข้อคำถามต้องอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้ผลการประเมิน ไม่คลาดเคลื่อน และการให้คะแนนของคณะกรรมการพิจารณาผลจากเอกสารรายงานต่าง ๆ และการประเมินความพึงพอใจของประชาชนประกอบกับการทำงานร่วมกันในฐานะปลัดอำเภอผู้ประสานงานประจำตำบลกับทีมผู้นำหมู่บ้านทำให้ทราบผลการทำงานและพิจารณาเล่มสรุปผลการดำเนินงานมาประกอบ แต่ยังประสบปัญหาในผู้เข้ารับการประเมินบางส่วนส่งเล่มรายงานแต่ยังไม่ครบองค์ประกอบ ภาพการจัดกิจกรรมในหมู่บ้าน ข้อมูลสรุปผลการให้ความร่วมมือหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ลงทะเบียนเกษตรกร ซึ่งผู้เข้าประเมินเข้าใจว่าไม่เกี่ยวข้องจึงไม่ได้แนบมาข้อคำถามในเกณฑ์การประเมิน และแบบรับฟังความคิดเห็นถามคำถามซ้ำกัน เช่น ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่มีจำนวนข้อมากกว่า 2 ข้อ ในบางประเด็นมองว่าเกินศักยภาพของผู้ใหญ่บ้านที่จะดำเนินการในพื้นที่ได้ เช่น การประชาคมค้นหาผู้เสพในหมู่บ้านหรือข้อคำถามที่เจาะลึกในบางข้อทำให้ชาวบ้านตอบไม่ได้หรือไม่ทราบผลการทำงานของผู้ใหญ่บ้านสอดคล้องกับงานวิจัยของอินันท์ คำเจริญ (2559, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พุทธศักราช 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มทอง และอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี” พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภออุ้มทอง และอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร มากที่สุด รองลงมาคือด้านกิจการสาธารณประโยชน์ ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครอง ด้านการรายงานต่อทางราชการ ด้านการป้องกันโรคติดต่อ ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ด้านการจัดทำงานทะเบียนและด้านที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา ตามลำดับ ส่วนผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่มีอายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ไม่แตกต่างกัน

2. ข้อเสนอแนะแนวทางการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ดังนี้

- 1) การแสดงความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในส่วนของการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนว่ากรรมการควรที่จะให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านและชักถามในประเด็น ข้อเสนอแนะก่อนการเริ่มรับฟังความคิดเห็นผ่านซึ่งผู้ประเมินมองว่าก่อนเริ่มการประเมินมีขั้นตอนแสดงความคิดเห็นและผู้ใหญ่บ้านชี้แจงผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจะทำให้การประเมินมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและแบบรับฟังความคิดเห็น และในด้านความเป็นผู้นำคณะกรรมการควรที่จะลงพื้นที่สอบถามการทำงานร่วมกันเป็นทีมของผู้ใหญ่บ้านจากผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และกลุ่มต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านถึงความเป็นผู้นำ และให้กลุ่มแสดงผลการดำเนินงานของกลุ่มภายในหมู่บ้านเพื่อแสดงถึงความร่วมมือในการปฏิบัติงานระหว่างกลุ่มต่าง ๆ และผู้ใหญ่บ้านซึ่ง สามารถสะท้อนถึงผลการทำงานของผู้ใหญ่บ้านได้แสดงให้เห็นว่าผู้ใหญ่บ้านอำนวยความสะดวกสนับสนุนกิจกรรมในหมู่บ้านให้ความร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ของประชาชนในหมู่บ้านที่แสดงให้เห็นว่าผู้ใหญ่บ้านมีคุณลักษณะของผู้นำ และการทำงานเป็นทีม คุณธรรมจริยธรรม การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะของผู้ช่วยเหลือนายอำเภอตรงตามเกณฑ์การประเมิน

2) การรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใหญ่บ้าน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นการรับฟังความคิดเห็นในแบบการรับฟังความคิดเห็น ประชาชนที่เข้าร่วมการประเมินมีความคิดเห็นว่าการเพิ่มเติมข้อคำถามประเด็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในหมู่บ้านในการทำกิจกรรมพัฒนาอาชีพต่าง ๆ ของชาวบ้านโดยผู้ใหญ่บ้านไม่เพียงแต่ทำตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมายจากทางราชการเท่านั้น ซึ่งภาระงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ดูแลทุกข์ สุขของลูกบ้าน และส่งเสริมชีพในชุมชนและมีการกำหนดจัดทำเวทีประชาคมในการจัดทำแผนหมู่บ้านและการชี้แจงงบประมาณที่หมู่บ้านได้รับมาให้กับลูกบ้านได้รับทราบว่าเป็นแต่ละปีหมู่บ้านมีการดำเนินการในพื้นที่อย่างไร มีการสอบถามความคิดเห็นถึงความต้องการเพื่อให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน กับผู้ใหญ่บ้านในการบริหารงานหมู่บ้าน รวมถึงชี้แจงงบประมาณโครงการต่าง ๆ เป็นประจำและ อยากให้ผู้ใหญ่บ้านจัดทำบอร์ดแสดงผลงานที่ได้ดำเนินการในตลอดระยะเวลา 4 ปี ที่ผู้ใหญ่บ้านได้ดำเนินงานร่วมกับลูกบ้าน การประสานงานกับส่วนราชการต่าง ๆ ในพื้นที่หมู่บ้านชุมชน การร่วมกิจกรรมวันสำคัญที่ทางอำเภอจัด รวมถึงการประชุมร่วมกับส่วนราชการ การอำนวยความสะดวก และดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน จัดไว้เพื่อให้ลูกบ้านได้รับทราบถึงกิจกรรมตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านได้ดูก่อนเริ่มการรับฟังความคิดเห็น

3)การจัดทำตัวอย่างรูปแบบรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่สำหรับผู้เข้ารับการประเมิน

คณะกรรมการประเมินผลการประกการปฏิบัติหน้าที่ของผูโห้บ้านให้อเสนอแนะแนวทางประเมินผลว่าอำเภอนองพอกควรมีการจัดทำตัวอย่างรูปแบบรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ที่ครอบคลุม ข้อคำถามทั้ง 80 ข้อ แยกเป็นหมวดหมู่ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ และหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน เป็นตัวอย่างสำหรับผู้ที่ต้องเข้ารับการประเมินผลการปฏิบัติงานในรอบปีงบประมาณนั้น เพื่อให้ผู้เข้ารับการประเมินได้รวบรวมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโดยสรุปรายละเอียดและผลของงานที่ปฏิบัติหรือเอกสาร

ซึ่งผู้เข้ารับการประเมินเสนอแนะเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับคณะกรรมการประเมินคืออยากให้อทำการปกครองได้แจ้งผู้เข้ารับการประเมินทราบก่อนล่วงหน้าพร้อมมอบตัวอย่างเล่มรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่โดยยกตัวอย่างประกอบในแต่ละข้อทั้ง 80 ข้อ ให้นำกลับไปรวบรวมผลงานพร้อมแนบภาพประกอบการดำเนินงานในแต่ละข้อหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องตลอดระยะเวลาสี่ปี เมื่อถึงกำหนดเวลาที่ทำการปกครองแจ้งให้เข้ารับการประเมิน ผู้เข้ารับการประเมินสามารถมีรูปแบบรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ที่สมบูรณ์พร้อมรับการประเมิน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ควรมีส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้เกี่ยวกับ การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผูโห้บ้านให้มากขึ้น ให้มีความครอบคลุมทั่วถึง และรับทราบโดยทั่วกันให้มากขึ้น ให้ ประชาชนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการประเมิน ว่าการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของ ผูโห้บ้านมีความสำคัญอย่างไร ประเมินผลไปเพื่ออะไร อีกทั้ง ควรสร้างให้ประชาชนได้ตระหนักถึง สิทธิของตนเอง ที่มีอยู่ในสังคมประชาธิปไตย ให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ เกิดการมีส่วนร่วมใน กระบวนการตรวจสอบและควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผูโห้บ้าน

2) ควรจัดให้มีการอบรมเตรียมความพร้อมในเรื่องของหลักเกณฑ์และวิธีการ ประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผูโห้บ้านแก่กำนันผูโห้บ้านผู้เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะต้องรับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผูโห้บ้านที่มีขึ้นทุก 4 ปี ให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และ จัดเตรียมเอกสารประกอบการประเมินได้อย่างถูกต้องตรงประเด็น โดยเป็นการอบรมให้ความรู้ถึง กระบวนการในการประเมินผล รวมทั้งระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการประเมินผลการ

ปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน เพื่อการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านให้เกิดประสิทธิภาพได้ต่อไป

3) ควรจัดให้มีคู่มือรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ให้กับกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อรวบรวมผลงานในการเตรียมความพร้อมในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน รวมทั้งระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน เพื่อการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านให้เกิดประสิทธิภาพได้ต่อไป

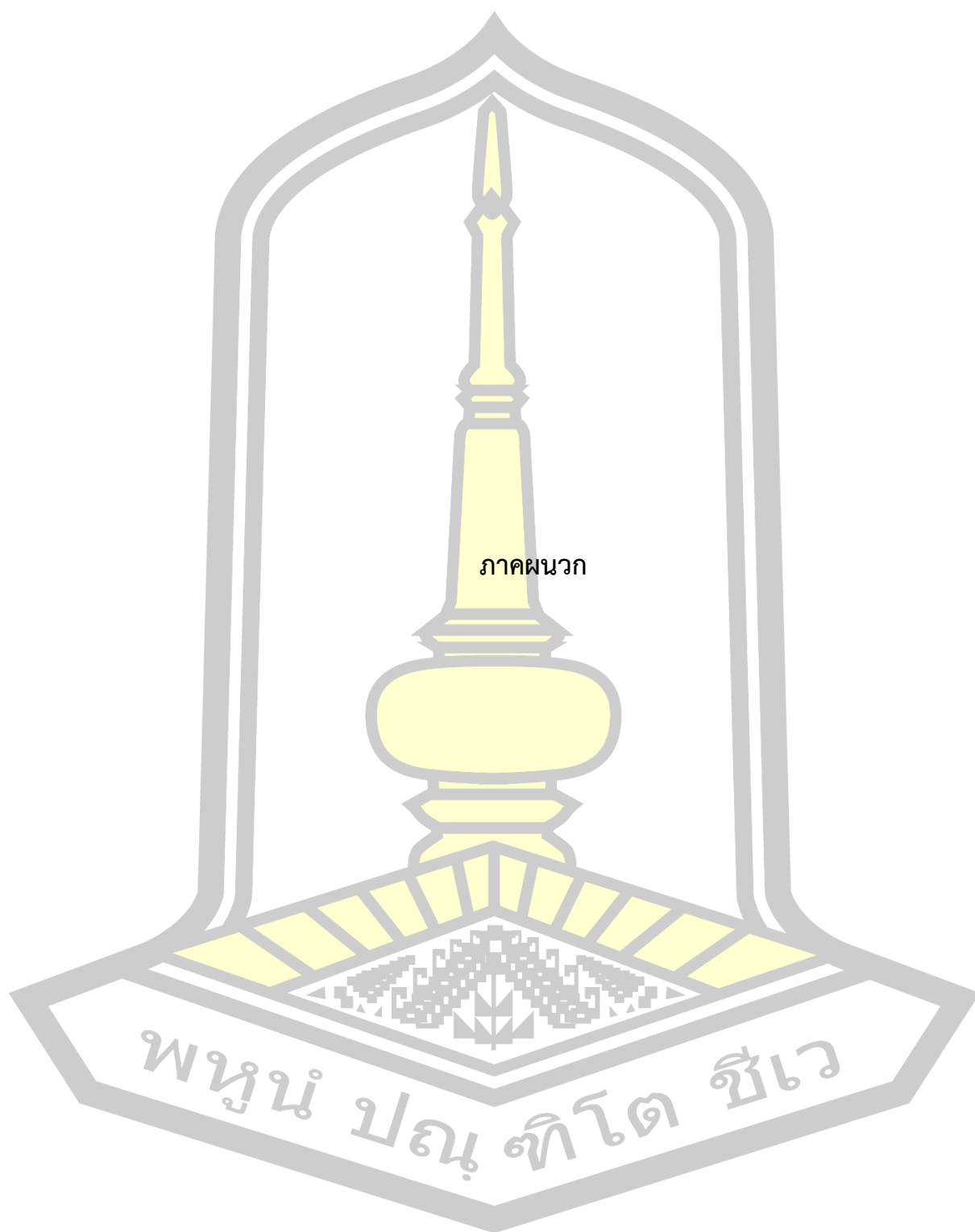
ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

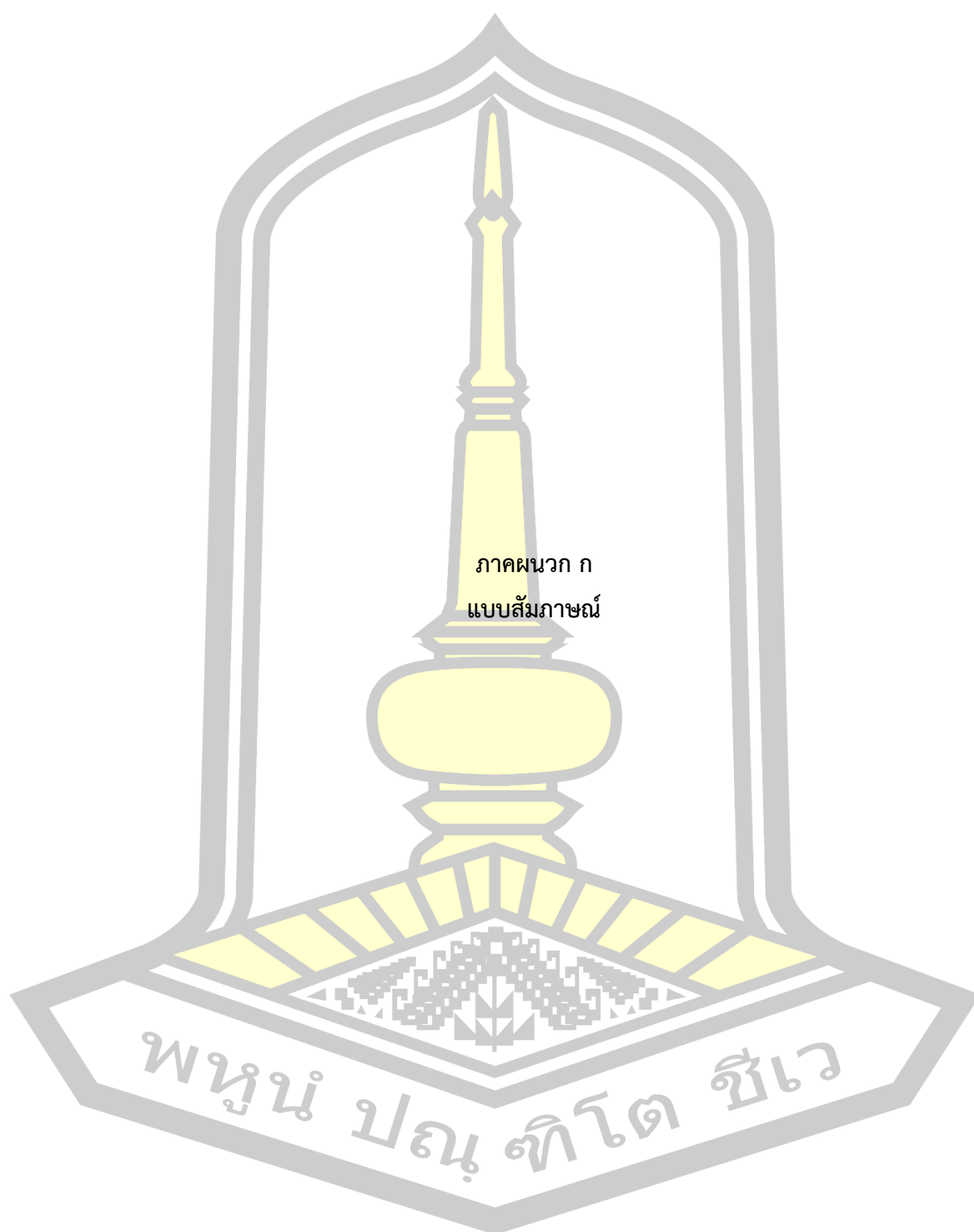
1) ควรมีการวิจัยศึกษาเรื่องการรับรู้ของประชาชน รวมถึง ปัญหาของการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ในทุกพื้นที่ เนื่องด้วยในแต่ละพื้นที่นั้นประชาชนต่างมีการรับรู้ รวมถึงสภาพปัญหา และบริบทในพื้นที่แตกต่างกันออกไป เพื่อที่จะได้ทราบถึงปัญหาและแนวทางการประเมินผลการ ปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านได้หลากหลายมากยิ่งขึ้น

2) ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในประเด็นเรื่องความเหมาะสมของแบบประเมินผล การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ว่ามีความเหมาะสมหรือสอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ตามความเป็นจริงหรือไม่ เพื่อที่จะได้นำไปสู่การพัฒนาหลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านให้เกิดประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

3) ควรมีการศึกษาวิจัยในลักษณะเชิงเปรียบเทียบกับอำเภอข้างเคียง เพื่อนำมาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ข้อมูล อันจะนำไปสู่แนวทางในพัฒนาประสิทธิภาพของการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ได้ อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

พูน ปณ จิต ชีเว

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอนองพอก

จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. คำตอบทุกคำตอบข้อมูลทุกอย่างในแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ผู้วิจัยถือเป็นความลับ

3. ขอความกรุณาให้ตอบคำถามทุกข้อ

4. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสัมภาษณ์

นางสาวพรสุดา อุทรักษ์

นิสิตปริญญาโท รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขานโยบายสาธารณะ)

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ จิตโต ชีเว

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย / ลงใน () ซึ่งตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านเอง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ตามความเป็นจริง

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุปี

3. ระดับการศึกษา

() ประถมศึกษา () มัธยมศึกษา () มัธยมศึกษาตอนปลาย

() ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

() เกษตรกร () ข้าราชการ () พนักงานเอกชน () รับจ้างทั่วไป

ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

1. ท่านทราบหรือไม่ว่าผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านของท่านดำรงตำแหน่งในปีใด

.....

2. หมู่บ้านของท่านในปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันมีการรับฟังความคิดเห็นของราษฎรต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านหรือไม่ หากมีท่านได้เข้าร่วมหรือไม่

.....

3. ท่านสามารถอธิบายขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นของราษฎรต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ที่คณะกรรมการแจ้งในที่ประชุมว่ามีขั้นตอนอย่างไร

.....

.....

4. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

5. ในหมู่บ้านของท่านมีผู้ที่สนใจเข้าร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นของราษฎรต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน มากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

.....

.....

6. ท่านทราบหรือไม่ว่าหากผลการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน ไม่ผ่านการประเมินจะเป็นเหตุให้ออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

.....

.....

7. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นโดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมตอบโดยการขีดเครื่องหมายถูกลงในช่องแบบรับฟังความคิดเห็นมีความเหมาะสมหรือไม่ หากไม่เหมาะสมท่านคิดว่าควรจะรับฟังความคิดเห็นในรูปแบบใด

.....

.....

8. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นการรับฟังความคิดเห็นในแบบการรับฟังความคิดเห็นมีความเหมาะสมหรือไม่ ในด้านต่างๆ ดังนี้

8.1 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

.....

.....

8.2 ด้านคุณลักษณะของผู้ใหญ่บ้าน

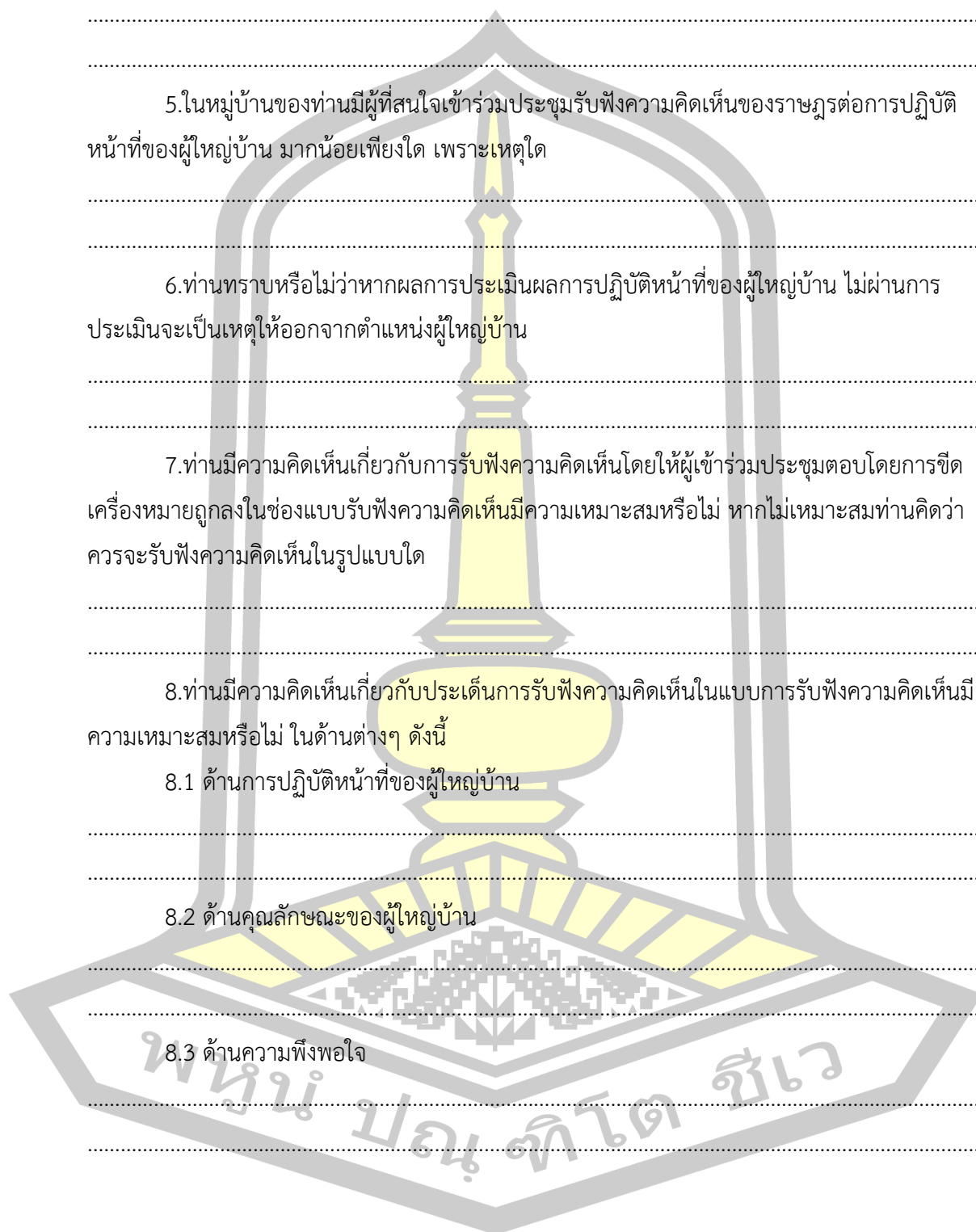
.....

.....

8.3 ด้านความพึงพอใจ

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย
หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

1. หลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

2. วิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

3. เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

1. ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล

2. ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

3. ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและหัวหน้าราษฎรใน
หมู่บ้าน

ขอขอบพระคุณที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม

พูน ปณ ภิโต ชีเว

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในจังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. คำตอบทุกคำตอบข้อมูลทุกอย่างในแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ผู้วิจัยถือเป็นความลับ

3. ขอความกรุณาให้ตอบคำถามทุกข้อ

4. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสัมภาษณ์

นางสาวพรสุดา อุทรักษ์

นิสิตปริญญาโท รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขานโยบายสาธารณะ)

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ จิต ชีเว

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย / ลงใน () ซึ่งตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านเอง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ตามความเป็นจริง

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุปี

3. ระดับการศึกษา

() ประถมศึกษา () มัธยมศึกษา () มัธยมศึกษาตอนปลาย

() ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

() เกษตรกร () ข้าราชการ () พนักงานเอกชน () รับจ้างทั่วไป

ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

1. ท่านในฐานะคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 มีความคิดเห็นต่อวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านอย่างไร

.....

.....

2. ท่านได้กำหนดแนวทางการประเมินโดยการคัดเลือกเกณฑ์การประเมินจากแบบตัวอย่างอย่างไรและเกณฑ์การประเมินจากแบบตัวอย่างทั้งสามด้านมีความเหมาะสมในการนำไปประเมินผลการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือไม่

2.1. ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล

.....

.....

2.2. ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

.....

.....

2.3. ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน

3. ท่านพิจารณาผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จากเอกสารหลักฐานใดบ้าง ในแต่ละด้าน

4. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ส่งให้กับคณะกรรมการครอบคลุมเกณฑ์การประเมินหรือไม่อย่างไร

5. ในขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นของราษฎรต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านที่ท่านรับผิดชอบมีประชาชนสนใจเข้าร่วมมากน้อยเพียงใด

6. ท่านในฐานะกรรมการที่ได้รับมอบหมายให้ไปรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านท่านดำเนินการอย่างไรในที่ประชุม

7. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบรับฟังความคิดเห็นมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

7.1 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

7.2 ด้านคุณลักษณะของผู้ใหญ่บ้าน

7.3 ด้านความพึงพอใจ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

1. หลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

2. วิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

3. เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

1. ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล

2. ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

3. ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน

ขอขอบพระคุณที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอหนองพอก
จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. คำตอบทุกคำตอบข้อมูลทุกอย่างในแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ผู้วิจัยถือเป็นความลับ
3. ขอความกรุณาให้ตอบคำถามทุกข้อ
4. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ
ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559
ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสัมภาษณ์

นางสาวพรสุตา อุทรักษ์

นิสิตปริญญาโท รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขานโยบายสาธารณะ)

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ จิตโต ชีเว

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย / ลงใน () ซึ่งตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านเอง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ตามความเป็นจริง

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุปี

3. ระดับการศึกษา

() ประถมศึกษา () มัธยมศึกษา () มัธยมศึกษาตอนปลาย

() ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

() เกษตรกร () ข้าราชการ () พนักงานเอกชน () รับจ้างทั่วไป

ตอนที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

1. ท่านดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านในปีใด และท่านเคยได้รับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านมาแล้วหรือไม่

.....

.....

2. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของท่านอย่างไร

.....

.....

3. ท่านมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 อย่างไร

.....

.....

4. ในการเตรียมรับการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านท่านมีการเตรียมความพร้อมอย่างไร

5. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินจากแบบตัวอย่างทั้งสามด้านมีความเหมาะสมในการนำไปประเมินผลการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือไม่

1. ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล

2. ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

3. ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน

6. การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านของท่านใช้เอกสารหลักฐานใดบ้าง ในแต่ละด้าน

6.1. ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล

6.2. ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

6.3. ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน

7. ท่านคิดว่าแบบรับฟังความคิดเห็นมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

7.1 ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

7.2 ด้านคุณลักษณะของผู้ใหญ่บ้าน

7.3 ด้านความพึงพอใจ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินผลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

1. หลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

2. วิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

3. เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559

1. ด้านการปฏิบัติหน้าที่และงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล

2. ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำ และด้านหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

3. ด้านความพึงพอใจต่อพฤติกรรมในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน

ขอขอบพระคุณที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม

ที่ อว ๐๖๐๕.๓๘/๑๑๓๕๑

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลขามเือง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม ๔๘๑๕๐

๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ขอลงพื้นที่ขอข้อมูลและสัมภาษณ์เพื่อใช้ประกอบการศึกษางานวิทยานิพนธ์
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์

จำนวน

ชุด

ด้วย นางสาวพรสุตา อุทริกษ์ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มนโยบาย
สาธารณะ (ร.ม.) รหัสนิสิต ๖๒๐๑๑๓๘๑๐๐๒ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ศึกษางานวิทยานิพนธ์เรื่อง "การประเมินผลกรปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอนงนพอก
จังหวัดร้อยเอ็ด" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในรายวิชา ๓๓๐๖๕๐๑ : วิทยานิพนธ์ โดยมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรศักดิ์ โทกาวิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การเก็บข้อมูลของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์
มหาวิทยาลัยฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้ นางสาวพรสุตา อุทริกษ์ ลงพื้นที่ขอข้อมูล
เกี่ยวกับการวิจัยและขอสัมภาษณ์ท่านหรือบุคลากรในสังกัดท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบ
สัมภาษณ์ที่แนบมาพร้อมนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปสังเคราะห์ผลจัดทำรูปแบบรายงานผลการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์
จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนก วิชาชัย)

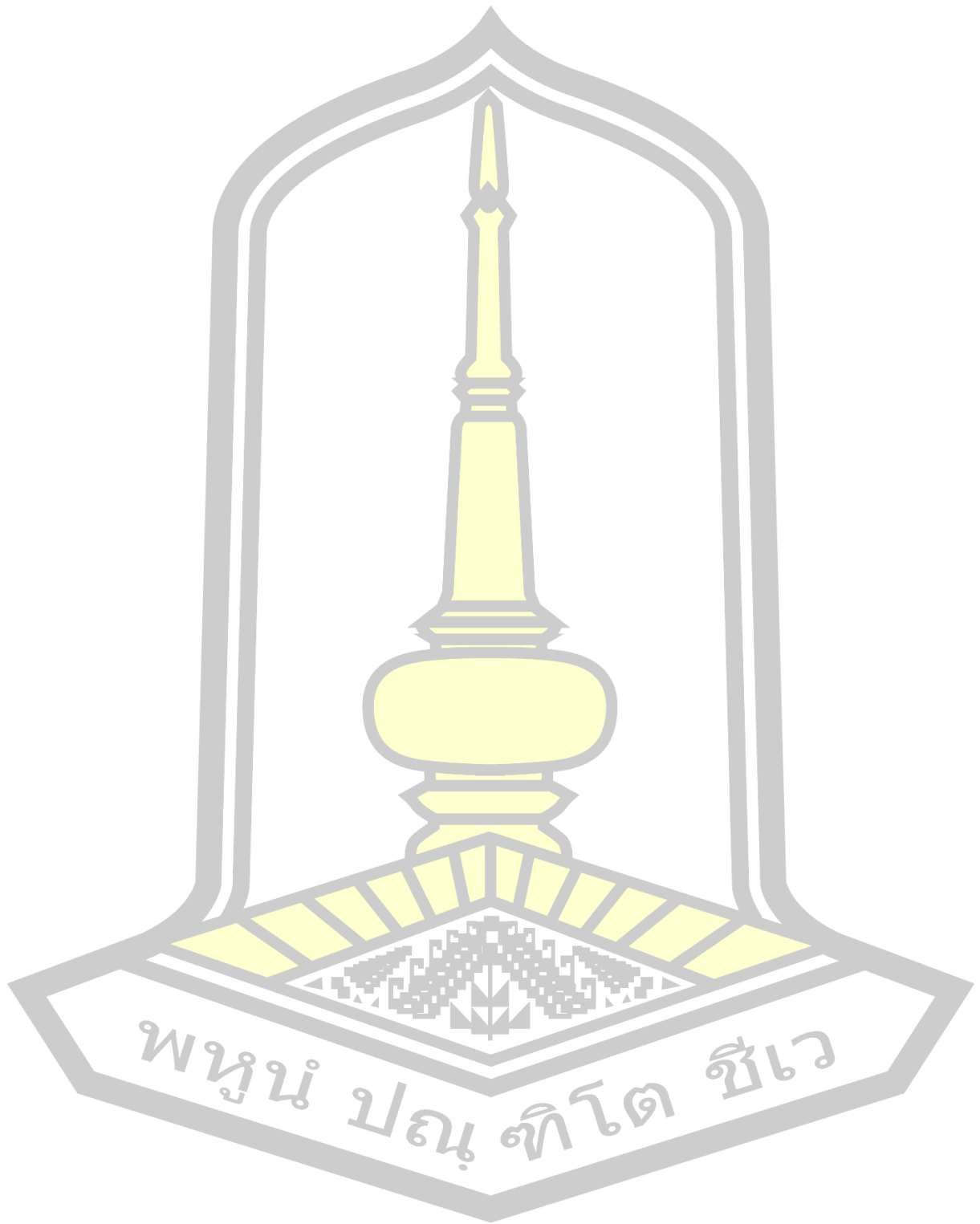
คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง

โทรสาร/โทรสาร ๐ ๔๖๓๕ ๔๖๓๕

เบอร์โทรศัพท์มือถือ : ๐๖๒-๕๐๖๕๐๖๕๐

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมการปกครอง. (2556). คู่มือการฝึกอบรมกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับเลือกใหม่ประจำปี 2556.

กรุงเทพฯ: ส่วนบริหารงานกำนันผู้ใหญ่บ้าน สำนักบริหารการปกครองท้องที่กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง. (2559). คู่มือการปฏิบัติงานกำนันผู้ใหญ่บ้าน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น

กรมการปกครอง. (2560). คู่มือการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ผู้ใหญ่บ้านตามระเบียบ

กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของ

ผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อสาธิตการพิมพ์.

ณัฐวุฒิ กุนนออก. (2551), การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน กรณีศึกษา:

อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา

รัฐศาสตร์, มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

นงลักษณ์ พรหมจินดา. (2554). การศึกษาการประเมินตนเองในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ

กำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอเมืองระนอง. งานนิพนธ์ (ร.ม.): ชลบุรี: มหาวิทยาลัย

บูรพา

บงกษมาศ เอกเอี่ยม.(2557). กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน : บทบาทและภาวะความเป็นผู้นำกับความคาดหวัง
ของ

ประชาชนที่มีต่อผู้นำชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่. รายงานการวิจัย วิทยาลัยบริหาร

ศาสตร์มหาวิทยาลัยแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่.

บุญชม ศรีสะอาด.(2551) การวิจัยเบื้องต้น. มหาสารคาม : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะ

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,

ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์, (2532) การประเมินผลการปฏิบัติงาน: แนวคิดและเทคนิค. (เอกสารอัด
สำเนา)

กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์,

ผุสดี รุมาคม. (2551). การประเมินการปฏิบัติงาน (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ธนาเพรส,

วูด, โรเบิร์ต และมาร์แชล, เวิร์น, (2536). การประเมินผลการปฏิบัติงาน: การดำเนินงานปัญหาและ

ประเด็นสำคัญ, แปลและเรียบเรียงโดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

กรุงเทพฯ: โครงการประเมินผลการปฏิบัติงานนักบริหารระดับสูงศูนย์นักบริหารระดับสูง
สำนักงานกพ., 2536.

วิฑูรย์ เผือกสุด. (2559), *ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่
ตำบลศาลาล้อยอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. การค้นคว้าอิสระรัฐ*

ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. นครปฐม : วิทยาลัยราชมงคลรัตนโกสินทร์

รุจิรวรณ ลำताल. (2557). *บทบาททางการปกครองของกำนันผู้ใหญ่บ้านภายใต้พระราชบัญญัติ
ลักษณะ*

ปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 รายงานการวิจัยคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย

วิภา รุ่งจรัส. (2560), *ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ
ผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลเหนือเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด* วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง, ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ศุภิสรา ธารประเสริฐ (2563) *ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอธาตุ
พนม*

*จังหวัดนครพนม.วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์,
สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2552). *คู่มือการประเมินผลการปฏิบัติราชการภาพรวม
ระบบบริหารผลงานและระบบประเมินผลการปฏิบัติราชการ. กรุงเทพฯ: พีแอลพีวี่,
สำราญ มีแจ้ง และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์, (2556).การประเมินผลการปฏิบัติงานแนวใหม่: ทฤษฎี และ
ปฏิบัติ, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,*

อภิชาติ เทพขมพู. (2553). *การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอจัง
หาร*

จังหวัดร้อยเอ็ด, วิทยานิพนธ์ รป.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อภิรักษ์ คำเจริญ (2559.) *การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติ*

ลักษณะปกครองท้องที่พระพุทธศักราช 2457 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบันในเขตพื้นที่

อำเภออุ้มทองและอำเภอด่านช้างจังหวัดสุพรรณบุรี. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์

มหาบัณฑิต. ชลบุรี: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัย

องอาจ นัยวัฒน์ (2558) การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา: กรอบ

แนวคิด

และแนวทางปฏิบัติเพื่อการพัฒนา วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 กรกฎาคม 2558 คณะศึกษาศาสตร์

อำเภอหนองพอก (2563) แผนพัฒนาอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ ฉบับทบทวน

ปี พ.ศ. ๒๕๖๓. ร้อยเอ็ด.

อำเภอหนองพอก (2563) รายงานผลการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำหมู่บ้านตามระเบียบ

กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำ พ.ศ. ๒๕๕๙

อำเภอหนองพอก. ร้อยเอ็ด.

Grote, D. The complete guide to performance appraisal. New York : AMACOM,

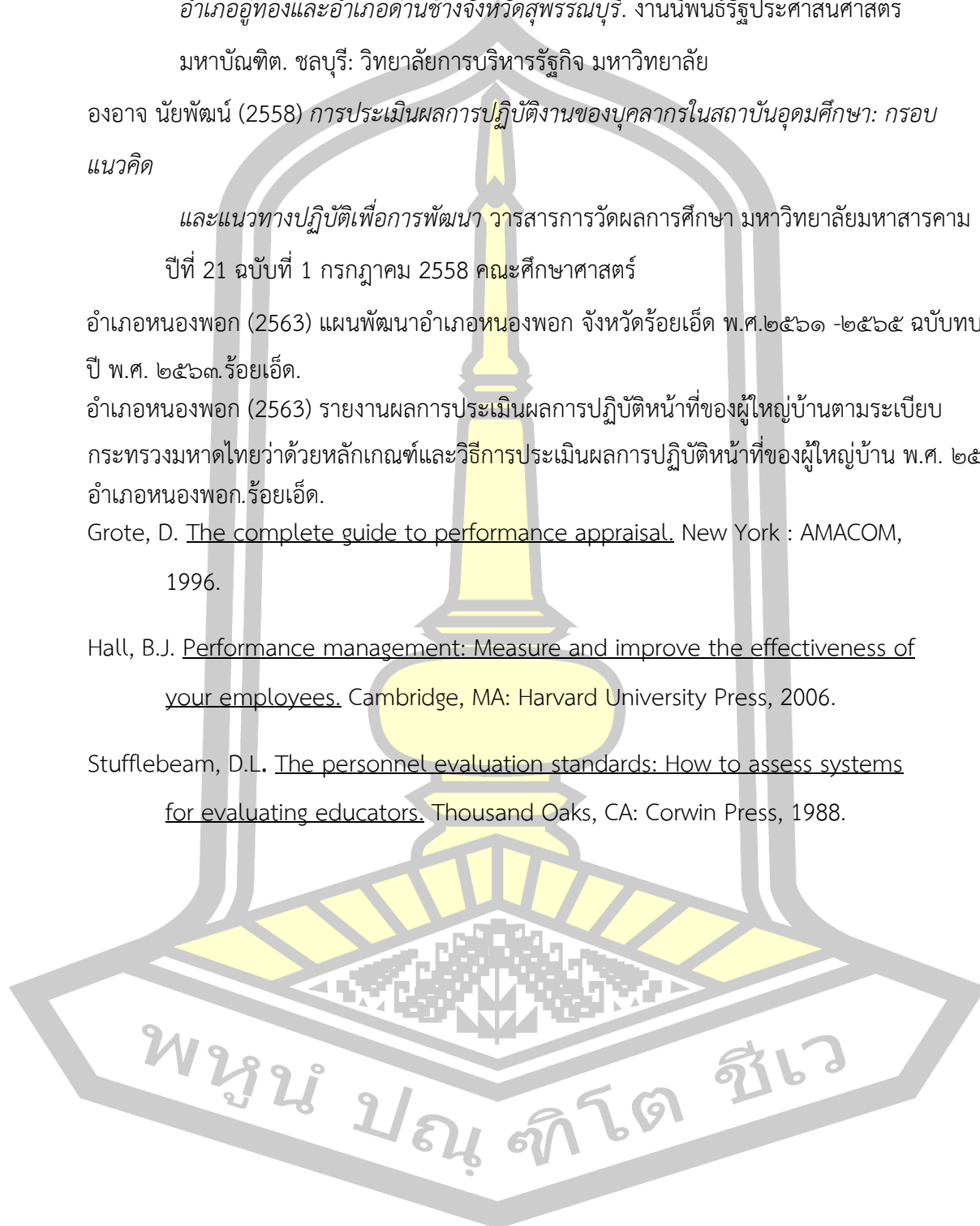
1996.

Hall, B.J. Performance management: Measure and improve the effectiveness of

your employees. Cambridge, MA: Harvard University Press, 2006.

Stufflebeam, D.L. The personnel evaluation standards: How to assess systems

for evaluating educators. Thousand Oaks, CA: Corwin Press, 1988.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นางสาวพรสุดา อุทัยรักษ์
วันเกิด 21 ธันวาคม 2531
สถานที่เกิด อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน 60 หมู่ที่ 1 ตำบลจุมจัง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
ตำแหน่งหน้าที่การงาน ปลัดอำเภอ ,เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน ที่ว่าการว่าการอำเภอสหัสขันธ์ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
ประวัติการศึกษา
- 2550 โรงเรียนจุมจังพลังราษฎร์
- 2553 รัฐศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ วิทยาลัย
การเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 2567 รัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

พูน ปณ ภิโต ชีเว